

ABSTRACT BOOK

DİYARBAKIR
25 - 26 ARALIK 2021

ANADOLU 8. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

ANATOLIAN CONGRESSES

8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS

ISSUED: 28.12.2021

ISBN : 978-625-7341-80-6

ANATOLIAN CONGRESSES
8th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 24-26, 2021
DIYARBAKIR

Edited By

DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY
KHORRAM MANAFİDİZAJI

All rights of this book belong to UBAK Publishing house.

Without permission can't be duplicate or copied.

Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.

UBAK Publications – 2021 ©

Issued: 28.12.2021

ISBN: 978-625-7341-80-6

CONGRESS ID

ANATOLIAN CONGRESSES 8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS

DATE – PLACE

DECEMBER 24-26, 2021
DIYARBAKIR

ORGANIZATION

UBAK International Sciences Academy

CONGRESS ORGANIZING BOARD

Head of Congress: Doç. Dr. Mehmet Fırat Baran
Head of Organizing Board: Dr Gültekin Gürçay
Organizing Committee Member: Dr. Amaneh Manafidizaji
Organizing Committee Member: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Organizing Committee Member: Dr. Leman Kuzu
Organizing Committee Member: Dr. Öğr. Üyesi Özcan Ekici
Organizing Committee Member: Dr. Mehdi Meskini Heydarlou
Organizing Committee Member: Editor of the USE Journal
Organizing Committee Member: Editor of the EuroAsia Journal
Organizing Committee Member: Editor of UBAK Publishing house.

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES

Turkey –India- Azerbaijan- Spain- Lativa- Canada-

PRESENTATION

Oral presentation

LANGUAGES

Turkish, English, Russian, Persian, Arabic

Scientific & Review Committee

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV
Ufa State Petroleum Technological University

Dr. Maha Hamdan ALANAZI
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Hülya BALKAYA
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Fırat BARAN
Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO
Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV
Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER
Ürdün Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas GHAFARI
Tebriz Üniversitesi

Prof.Dr. Ariz Avaz GOZALOV
Moskova Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Ebru GÖZÜKARA
İstanbul Arel Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA
Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Gültekin GÜRÇAY

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA
Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Mehdi Meskini Heydarlou

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA
K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev
Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Kalemkas KALIBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel
Ghardaia Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün KOCA
Girne Amerikan Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU
Ardahan Üniversitesi

Dr. Leman KUZU
İstanbul Kültür Üniversitesi

Sonali MALHOTRA
Delhi Balbahtri Academy

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI
Pakistan Language Academy

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK
Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ
Munzur Üniversitesi

Dr. Aysulu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA
Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Cumhuriyet Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Özkan TİMURKAN
Atatürk Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN
Şırnak Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Fahriye Oben ÜRÜ
İstanbul Arel Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Urumiye Üniversitesi

Doç. Dr. C. VIJAI
St.Peter's Institute

Dr. Yang ZİTONG
Wuhan Üniversitesi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

ANATOLIAN CONGRESSES
8th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

CONGRESS PROGRAM
Online and Face to Face Presentation

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID
- or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on **at least %70** of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.
- Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,

exp. H-..., S- ... NAME SURNAME

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021	10: 00 – 12: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 1 SESSION: 1	MODERATOR: DOÇ. DR. SUNA TEKEL
İBRAHİM MAHMUT CEYHAN EMİNE İNAN	Duygu Düzenleme ve Depresyon, Anksiyete, Stres Arasındaki İlişkide Öz Şefkatin Aracı Rolü
BERFİN ELMAS YUSUF DİLBİLİR CUMHUR DEMİRALP DAVUT AÇAR	Çocuklarda Beslenme Sürecinde Annelerin Tutumları İle Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
ÖĞR. GÖR. DUYGU TOPAL YILDIRIM ÖĞR. GÖR. HİLAL ÖZTÜRK	İş Yaşam Kalitesinin Kurumu Psikolojik Sahiplenmeye Etkisi: Havacılık Çalışanları Örneği
ÖĞR. GÖR. DUYGU TOPAL YILDIRIM ÖĞR. GÖR. HİLAL ÖZTÜRK	Mesleki Özdeşleşmenin Tükenmişlik Sendromuna Etkisi: Sağlık Çalışanları Örneği
ALİYE DERYA ŞENOL DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDURRAHMAN KENDİRCİ	Covid-19 Pandemisi Döneminde Yetişkinlerde Psikolojik İyi Oluş Ve Anksiyete Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.
GİZEM UYUMAZ	Aile Desteğinin Anne Ve Baba Eğitim Düzeyi Açısından Hizalama Yöntemi İle İncelenmesi
DOÇ. SUNA TEKEL	Küreselleşme Olgusu Durkheim'ın Görüşleri İle Analiz Edilebilir Mi?
DOÇ. SUNA TEKEL	21. Yüzyıl Örgütsel Çalışmalarında Michels'in Görüşlerinin Katkısı Olabilir Mi?

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 2 SESSION: 1

MODERATOR: DR. ÖĞR.ÜYESİ HACER HANDAN DEMİR

VOLKAN KALENDER

Global Defenders' Policy Options When Faced With Global
Challengers: The US-China Case

VOLKAN KALENDER

The Issues Global Challengers Face: A Theoretical Look

DR. ÖĞR.ÜYESİ HACER
HANDAN DEMİR

Bulanık Topsıs Yönteminin Güncel Sektör Uygulamaları Üzerine
Bir Araştırma: Türkiye Örneği

DR. BAHAR MARAL SARIBAY

Neo-Psikanalitik Yaklaşım Çerçevesinde Kıbrıs Sorununa Bakış

YASİN AKSOY

Nöroliderlik, Takipçiler Gerçekte Liderlerini Nasıl Algılıyor; Bir Yol
Haritası

ENGİNCAN YILDIZ

Halkla İlişkiler Araştırmalarında Yapay Zekanın Kullanımı

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 3 SESSION: 1

MODERATOR: ÖĞR. GÖR. CANSU ŞAHİN KÖLEMAN

ELİF CEMRE İZGİ

Yoksulluğun Çocuk Hali: Eğitime Erişemeyen “Görünmez Çocuklar”

HADJI GASIMLI

Electronic Library Service In The Information Society

TALHA KÜRŞAT KARTA
CİHAT ERİKLİ

Öğretmenlerin Örgütsel Dışlanma Düzeyi: Bingöl İlinde Bir Araştırma

CİHAT ERİKLİ
TALHA KÜRŞAT KARTA

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Alguları: Bingöl Üniversitesi Örneği

ELİF DURMUŞ
DR. ÖĞR. ÜYESİ
ABDURRAHMAN KENDİRCİ

Okul Psikolojik Danışmanlarının Psikolojik Sağlık Ve Öz Anlayışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

ÖĞR. GÖR. CANSU ŞAHİN
KÖLEMAN
ARŞ. GÖR. GÜLŞEN TURAN
ÖĞR. GÖR. BETÜL
YILDIZHAN BORA

Bir Durum Çalışması: Yüksek Öğretimde Makerlab Kullanımı

GÜLİN YAZICI ÇELEBİ
MÜGE YILMAZ
AYBÜKE İREM ŞAHİN
M. ENES KARACOŞKUN

Üniversite Öğrencilerinde İntihar Olasılığı Ve İlişkili Değişkenler Üzerine Bir Araştırma

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 4 SESSION: 1

MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ ENGİN ERBAYRAK

DR. ÖĞR. ÜYESİ ENGİN
ERBAYRAK

Determination Of The Temperature Effect On The Critical Buckling
Load Of The Thin-Walled Pipe

ZEYNEP MOSCHİNİ
MERVE HİLAL DEMİRKAN

Moringa oleifera Özütü İçeren Limon Kabuklarından Çevre Dostu
Biyobozunur Ambalaj Malzemesi Üretimi

İDİL ÖZÇÖREKÇİ
MERVE HİLAL DEMİRKAN

Antep Fıstığı Kabuklarının (*Pistacia Vera L.*)Yonga Levhaya (Sunta)
Alternatif Olarak Değerlendirilmesi

DR. ÖZKAN ÖZBEK
MAMDOUH BAKER
ASSOC. PROF. DR. ÖMER
YAVUZ BOZKURT

Axial Crushing Behaviors Of Basalt Fiber Composite Pipes Filled
With Graphene Nanoplatelets

ESMA ŞAHİN
A. OĞUZ KIZILÇAY
YÜKSEL AKINAY

Kompozit Malzemelerin X Bant Frekans Bölgesinde Radar Soğurucu
Özelliklerinin İncelenmesi

PINAR ÇAM
ECE TOSUNOĞLU
SEMA PALAMUTCU

Cilt Ve Çevre Dostu Kumaş Tasarımı

ESRA BAKİR
TAMER RIZAOĞLU

Afşin-Elbistan Linyit Havzası Kömür Üstü Kilinin Seramik Olarak
Kullanılabilirliğine Dair Ön Bulgular

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021

10: 00 – 13: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 5 SESSION: 1

MODERATOR: DOÇ. DR. MEHMET FIRAT BARAN

MUSTAFA AHMED JALAL AL-
SAMMARRAÏE
OSMAN ÖZBEK

The Effect of Twin-Row Silage Maize Harvesting on Single Row Silage Machine Performance

FEHMİ OK
ŞEYDA ÇAVUŞOĞLU

1-Metilsiklopropen (1-Mcp) Uygulanan Yeşil Olgun Domates Meyvesinin Hasat Sonrasında Kalite Parametrelerinde Meydana Gelen Değişimler

ŞEYDA ÇAVUŞOĞLU
ONUR TEKİN
NURETTİN YILMAZ

Nane Yağı Ve Arap Zamkının Albion Çilek Çeşidinin Hasat Sonrası Fizyolojisi Üzerine Etkisi

MEHMET FIRAT BARAN

Prunus Spinosa (PS) Meyve Özütü Kullanılarak Altın Nanopartiküllerin Sentezi Ve Biyolojik Aktivitelerinin Değerlendirilmesi

MEHMET FIRAT BARAN
AYŞE BARAN
MEHMET NURİ ATALAR

Kara Üzüm(*Vitis Vinifera* L.) Bitkisi Kullanılarak Çinko Nanopartiküllerin Yeşil Sentezi Ve Antimikrobiyal Aktivitelerinin Değerlendirilmesi

HÜSEYİN TANIŞ
ALİ İMRAN BİLGİN

Park Ve Bahçe Topraklarından İzole Edilen Mantarların DNA Dizi Analizi İle Tanımlanması

HÜSEYİN TANIŞ
ALİ İMRAN BİLGİN
İBRAHİM SEYFETTİN ÇELİK

Park Ve Bahçe Topraklarından İzole Edilen Mantarların DNA Dizi Analizi İle Tanımlanması

GÖKTUĞ SERBEZLER
YÜK. MÜH. MEHMET
İBRAHİM YILMAZ
DOÇ. DR. ÖZGE KARAKAŞ
METİN

Fertilite Restorasyon Genleri İçin Ticari Hibrit Ayçiçeği (*Helianthus annuus* L.) Gen Havuzunun SSR Markırları ile İncelenmesi

ZHİLA JALAL HUSSEİN
ZELİHA ÇİFTÇİ
MİZGİN AY
EBRU SAKAR

Kuzey Irak Bölgesinde Yetiştirilen Bazı Zeytin Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

DOÇ.DR. GÜLCAN TARLA
DR. ÖĞR.ÜYESİ TUBA
ARJUMEND

Bitki Paraziti Nematodlarla Mücadelede Bitki Büyümesini Teşvik Eden Bakterilerin (PGPB) Kullanımı

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS

DOÇ. DR. GÜLCAN TARLA
PROF. DR. ŞENER TARLA

Elbise Güvesi, *Tineola bisselliella* (Hummel) (Lepidoptera: Tineidae)
Larvalarının Parazitlenme Oranları

KADRI KURT

Düşük Enlemlerde İyonkürenin E bölgesi için Düşük frekanslı
Dalgaların(Hızlı Manyeto-Hidro dinamik) faz hızlarının Kompleks Analizi

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021	10: 00 – 12: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 6 SESSION: 1	MODERATOR: DOÇ. DR. UĞUR DEVECİ
GÖKÇEN AYDIN AKBUĞA YELİZ SÜRME	Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği İntörn Öğrencilerinin Çevirim içi Öğrenim Tutumlarının Klinik Karar Vermeye Etkisi: Karşılaştırmalı Çalışma
UZM.DR. MUHAMMET ZEKİ GÜLTEKİN DOÇ.DR. YAŞAR MAHSUT DİNÇEL	Çocuk Futbol Oyuncusunda İzole Vastus Lateralis Ruptürü
DOÇ. DR. UĞUR DEVECİ UZ. DR. ASİYE ELVAN KUMKAYIR UZ. DR. ABDULLAH MURAT KAYAOKAY PROF. DR. YAŞAR DOĞAN	Soliter Rektal Ülser Sendromlu Çocukların Klinik Ve Laboratuvar Bulgularının Değerlendirilmesi
ARAŞ. GÖR. DR. HAFİZE TUĞBA YÜKSEL DOLGUN PROF. DR. ŞÜKRÜ KIRKAN	Buzağı İshallerinde Rol Oynayan Escherichia Coli Patotiplerinin Belirlenmesi
TÜLAY TURGUT GENÇ GÜLŞAH TOYRAN	<i>GCN5</i> Gene Product Essential For Transcriptional Regulation Of <i>TPS1</i> And <i>NTH1</i> Genes
TARIK TALHA GÖZDEN ASLI KANDİL SÜMEYYA ASENA CİHAN DEMİRCİ-TANSEL	Endoktoksemik Sıçanlarda Probiyotiklerin Bağırsak Geçirgenliği Üzerine Etkileri

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021

14: 00 – 16: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 1 SESSION: 2

MODERATOR:

DR. VEYSEL CANDAN CANOĞLU

RABİA MIAH

Örgüt İçi Politik Davranışların Örgütsel Sessizlik Üzerine Etkisi: Etik İklimin Aracılık Rolü

YÜCEL ÇOLAK

Psikolojik Taciz Ve İş Sağlığı Güvenliği İle İlişkisi

KAAN TANYERİ

Bakış Açısı Ve Görüş Açısı Üzerine Bir İnceleme

DR. AYDIN ERDEN

Metaverse: Toplumsal Algı Ve Tutum

DR. VEYSEL CANDAN
CANOĞLU

Ulusal Ve Uluslararası Ceza Hukukunda Soykırım Suçu

DR. VEYSEL CANDAN
CANOĞLU

İnsan Ticareti Suçu (TCK M.80)

SELİN KOÇAK
EMRE ÖZCAN
BEYZA YILMAZ

Covid-19 Pandemisinin Çevresel Sürdürülebilirliğe Etkisi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021

14: 00 – 16: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 2 SESSION: 2

MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ HABİBE ALDAĞ

ELİFNAZ KESKİNÖZ
BERRA CENGİZ
SELAMİ ŞAVKLIYILDIZ

Yerelin Değerlerini Taşıyan Hikayelerin Derlenmesi ve Uzaktan Eğitim Kapsamında Ders İçeriği Olarak Animasyonlaştırılması

NAZ DOĞAN
SELAMİ ŞAVKLIYILDIZ

Pandemide Dijital Medya İle Misafirlik: Sibersafirlik

BAHAR GÜLER
SERHAT TURAN

Sporcu Öğrencilerin Sportmenlik Yönelimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

YELİZ SUBAŞI
PROF. DR. FATMA ŞAHİN

Tasarım Temelli Fen Eğitimi Uygulamalarının Ortaokul 7.Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Etkisi

DR. ÖĞR. ÜYESİ HABİBE
ALDAĞ

Öğretim Tasarımı İçin Aynı A Aynı B Deneyimi

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZCAN EKİCİ
DOÇ.DR. FATİH YILMAZ

Toplumsal Vicdanın Geliştirilmesinde Öğretmenin Rolü

BEYHAN CAN

İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazma İle İlgili Yaşadıkları Sorunların Karikatürler Yoluyla İncelenmesi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021

14: 00 – 16: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 3 SESSION: 2

MODERATOR: PH.D IN PHILOLOGY MAHIRA HAJIYEVA

PH.D IN PHILOLOGY
MAHIRA HAJIYEVA

New Directions in Utopia

MUHAMMED KÜRŞAD LEBA
DR. YUSUF KEMAL ÖZTÜRK

İnovasyon Etkinliklerinin Özel Yetenekli Çocuklarda Girişimcilik
Becersine Etkisi

DR. ÖĞR. ÜYESİ BUKET
ÇATAKOĞLU AYDIN

Tek Kişilik Anonim Şirketin Hukuki Yapısı

AYSEL ÖZTÜRKÇÜ AKÇAY
GAMZE SEVİMLİ ÖRGÜN

Çalışan Hileleri Ve İç Kontrol Sisteminin Etkinliği

DOÇ. DR. FATMA FİDAN

Çalışan Çocukların Çalışma Olgusuna İlişkin Algısının Metaforik
İncelenmesi

DOÇ. DR. FATMA FİDAN

Sendika Üyesi Kadınların Sendika Algısının Metaforik İncelenmesi

DR. ÖĞR. ÜYESİ EMİNE
GÜMÜŞ BÖKE

İslam Aile Hukuku Açısından Nikâh Ve Talâkın Tescili

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021	14: 00 – 16: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 4 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ. DR. FATMA ŞAHİN
ÖĞR. GÖR. AHMET BODAKÇI DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET KULAZ	Ankara Etnografya Müzesi'ndeki 15.-16. Yüzyıla Tarihlenen Üç Sandukalı Mezar Örneği
ANIL AR	Özay Gönlüm'ün Gelenekte Temsil Ettiği Yöre Türküleri Üzerine
VİLDAN BURKAZ	Descartes Ve Locke'un Töz Anlayışları
DOÇ. DR. FATMA ŞAHİN	Şanlıurfa Neolitik Dönem Araştırmaları
FIRAT BARANAYDIN	Early Hellenistic Age Urbanism On Ephesos Ayasuluk Hill
ÖĞR. GÖR. DR. M. ÖZER ÖZKANTAR	Türk Ve Amerikan Sinemalarında Milliyetçi Söylem Ve İdeolojinin Karşılaştırmalı Analizi: Kara Murat Ve Rambo Filmlerine Dair Bir İnceleme
DR. ÖĞR. ÜYESİ ATILLA EMRE KESKİN	Sahne Tasarımı - Resim Sanatı İlişkisi Ve Perspektif Meselesi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021		14: 00 – 16: 00	
Meeting ID: 828 2012 2216		Passcode: 252621	
HALL: 5	SESSION: 2	MODERATOR:	DOÇ. DR. ALP TEKİN ERGENÇ
ALP TEKİN ERGENÇ SÜHA İŞİ EMRAH İŞBİLEN ALPER ALTINER EMRE ÇOLAK		Soğuk Motorda İlk Harekette LPG Kullanımı İçin Regülatör İç Isıtması Sistemi Tasarımı	
ERAY TOKMAK ALP TEKİN ERGENÇ		Elektrikli Araçlar İçin 2 Zamanlı Mesafe Uzatıcı Tasarımı	
NUMAN SERCAN UYAV ALP TEKİN ERGENÇ		Motosiklet Lastiği Yuvarlanma Direnç Katsayısının Lastik Basıncı Ve Sıcaklığı İle Değişiminin Hesaplanması İçin Deneysel Sistem Tasarlanması	
FURKAN ÇETİN OĞUZCAN GÜZELİPEK MERT ÇELİK ALİ KARYAĞDI		Biyel Kolu Üzerine Uygulanan Farklı Kuvvetlerin Sonlu Elemanlar Yöntemi ile İncelenmesi	
ASSİS. PROF. K.R. PADMA READER K.R.DON		The latest 6G Artificial Intelligence Network Applications	
NEBİ ÖZDÖNER		Effect Of Steel Fiber Additive On Bending Behavior Of Reinforced Concrete Beams	
NEBİ ÖZDÖNER NAİL KARA		Reinforcing RC Frames With Prefabricated Outdoor RC Panels	
NESRİN ADIGÜZEL MUHAMMET ÖZGERİŞ		Karışma Odasına Giren Akış Yapılarının, Çıkış Parametrelerinin İncelenmesi Ve CFD Analizi	

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

25. 12. 2021	14: 00 – 16: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 6 SESSION: 2	MODERATOR: DERYA BETUL UNSAL
FIRAT KADIRHAN DR. YUSUF ÖZTÜRK	Plastik Enjeksiyon Proseslerinde İnovasyon Ve Otomasyonun Karlılığına Etkisi
FADİME ŞİMŞEK BÜŞRA BAYRAKTAR	Atatürk Üniversitesi Merkezi Öğrenci Yemekhanesinin PV*SOL Premium Simülasyon Aracı Kullanılarak Şebeke Bağlantılı Güneş PV Sistem Tasarımı Ve Hesaplanması
ALİ ABDULRAHMAN SALAİY MERDİN DANIŞMAZ	An Overview of Offshore Wind Farm
MUTESİR TEMEL DR. MUSLUM YILDIZ ASSOC. PROF. DR. ABDULKADİR KOCAK PROF. DR. AZİZ TANRISEVEN	Solvation Free Energy Calculations Of Small Organic Compounds: A Combined ML And Md Method
AYKUT YILDIRIM SALİH ÖZEN ÜNVERDİ	Metan Gazının Karbondioksitle Seyreltilmiş Oksijen Gazıyla Oksi-Yakıt Yanmasının Rans-Daimi Laminer Alevcik Modeliyle Analizleri
BUĞRA ÇAVUŞOĞLU OĞUZ GÜVEN GALİP ÇAPCI	Gaz Atomizasyonu Pilot Tesisinde Alaşimsız Toz Al Üretimi Ve Ürünün Morfolojik İncelemesi
DERYA BETUL UNSAL	Applications Of Neural Network For Smart Grid Security With Renewables Integration
DERYA BETUL UNSAL	Investigation Of Smart Campus Design For Energy Providence And Efficiency

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 1 SESSION: 1

MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ NEDİM DİKMEN

MURAT BAŞAL

HANDE AYHAN GÖKCEK

BİLGE TURP GÖLBAŞI

Tüketici Deneyimi Ve Dijital Pazarlamanın Yenilik Yönetiminde
Geleceğin Fırsat Alanı: Sanal Gerçeklik, Artırılmış Gerçeklik Ve
Karma Gerçeklik

DR. BARIŞ ARMUTCU

ALPER MAVİ

The Relationship Between Economic Voting Theory And Voter
Behaviors: A Literature Review

DR. ÖĞR. ÜYESİ NEDİM
DİKMEN

Ekonomik Rant Teorilerinin Karşılaştırmalı Analizi

ARŞ. GÖR. İLKNUR KÜLEKÇİ

Covid19 Pandemisi Döneminde Sigorta Şirketleri Kârlılığında
Sigortacılık Üretim Faktörlerinin Etkisi

ARŞ. GÖR. BERİKA AKÇAY

Pandemi Sürecinin İşletmelerin Finansal Tablolarına Etkisinde
İşletme Sürekliliği Kavramı

ARŞ. GÖR. DR. YÜCEL ERGÜN

Türkiye’de Vergi Tahakkuk / Tahsil Oranları Üzerine Bir
Değerlendirme

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 2 SESSION: 1

MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ NİLÜFER SERİNİKLİ

FATMA YEŞİLKAYA

Kamu Aile Yardımlarının Genç İşsizliğine Etkisi: Muhafazakar Refah
Rejimleri İçin Bir Analiz

MÜNEVVERE YILDIZ

Türkiye’de Covid-19’un Sigorta Endeksi Üzerine Yansımaları

REZAN YAĞCI

Mutluluk Ekonomisi Bir Bakış

DR. HAYAL ÖZÇİM

İslam Ekonomisinde Tüketim Kavramının Şekillenmesi

DR. HAYAL ÖZÇİM

Bist Sürdürülebilirlik Endeksinin Volatilité Analizi

DR. FİLİZ ÖZBAY

Türkiye’de Yoksulluk İle Mücadelede Sosyal Bütçe Anlayışı

DR. ÖĞR. ÜYESİ NİLÜFER
SERİNİKLİ

Covid 19 Salgın Sürecinde Kooperatiflerin Önemi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 3 SESSION: 1

MODERATOR: DOSENTI, AFAQ MƏMMƏD QIZI ƏSGƏROVA

DR. ÖĞR. GÖR. ERHAN TAŞ

1926 Türk Medeni Kanunu'nun Kabulünden Önce Türkiye'de Aile
Hukukunun Gelişimi

DR. ÖĞR. GÖR. ERHAN TAŞ

Türkiye'nin Bağımsızlık Savaşı Sürecinde Dersim Toplumunun
Sergilediği Tavrı

İSMAİL BAĞÇEVAN

Mekânsal Dil Tahlilinde Sözbirimler: Ölmez Otu Örneği

İSMAİL BAĞÇEVAN

Mekânsal Dilde Topolojik İfadeler

ENES ARSLAN

Dil Öğretiminde Geliştirilen Yaklaşım Modellerinin
Karşılaştırılması

YASEMİN TAŞ

Kırım Savaşı Sırasında Bulgarlar (1853-1856)

DOSENTI, AFAQ MƏMMƏD
QIZI ƏSGƏROVA

Azərbaycan Və Türkiyə Ədəbiyyatında Dövlətçilik İdeyaları. (XX
Əsrin Əvvəlləri)

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 4 SESSION: 1

MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ RESUL GÜLEÇ

DOÇ. BAHADIR ÖZTÜRK
ARŞ. GÖR. DORUKHAN
FIRAT AKTÜRK

El Dokuması Eski Hahların İşlenerek Yeniden Değerlendirilmesi
Sektörü Ve Sorunları

HÜSEYİN DEMİREL

Psikanaliz Ve Yaratıcılık İlişkisi Bağlamında Egon Schile Ve Oskar
Kokoschka'nın Eserlerinin İncelenmesi

AYMAN KARA

Farabi'nin Siyasal Düşünceleri: Erdemli Şehir Ve Mutluluk

BÜŞRA ABACIOĞLU

Perspektif Bağlamında Yanılsamanın, Escher'in Eserleri Üzerinden,
Kavramsal Olarak İncelenmesi

DR. ÖĞR. ÜYESİ RESUL GÜLEÇ

Yönetim Alanyazına Bir Eleştiri

DR. ÖĞR. ÜYESİ RESUL GÜLEÇ

İbni Haldun'un Yöneticilik Üzerine Düşüncelerinin İncelenmesi

EMİN UYSUN
SEMA İŞBİLİR CEBE
ELİF DURDU

Turizmde Dijitalleşmenin Gelişimine Yönelik Yapılan Çalışmaların
Bibliyometrik Analizi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 5 SESSION: 1

MODERATOR: SELİM TAŞKAYA

OSMAN HANSU
SERKAN ETLİ

Yakın Ve Uzak Kaynaklı Depremlerin İnşaat Mühendisliği Yapıları
Üzerindeki Etkisine Ait Bir Literatür İncelemesi

SEYCAN MÜBAREK
ŞAHUTOĞLU
DOÇ. DR. NEBİL YÜCEL

Asi Nehri Yüzey Sularında Mikroplastik Kirliliği

ZEKİ AKKURT
ESRA METE GÜNEYİSİ
KASIM MERMERDAŞ
SÜLEYMAN İPEK

Eliptik Kesitli Beton Dolgulu Çelik Tüp Kolonların Eksenel Yük
Kapasitelerinin Genetik Programlama Yardımıyla Modellenmesi

OSAMA AL-SEHAIL

A Biomimetic Structural Form: Developing a Paradigm to Attain
Vital Sustainability in Tall Architecture

SELİM TAŞKAYA

Dini Tesis İmar Adalarında Distance Yaklaşımına Göre İmar Çapı
Gösterimi

SELİM TAŞKAYA

Sosyo-Kültürel İmar Adalarında Planlı Tip Distance Yaklaşımına
Göre İmar Çapı Gösterimi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

10: 00 – 12: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 6 SESSION: 1

MODERATOR:

DR. MEHDİ MESKİNİ HAYDARLOU

DR. ÖGRT. ÜYESİ
ABDURAHMAN KUZHAN,

Pankreas Radyoterapisi Uygulanan Hastalarda Üç Boyutlu
Konformal Radyoterapi İle Yedi Alanlı Yoğunluk Ayarlı Radyoterapi
Planlarının Karşılaştırılması

BAYRAM CAN
AHMET BİLGİ

Retroperitoneal Anjiyoleiomyom : Olgu Sunumu

TUĞRUL DÜŞMEZ
ERDİNÇ EROĞLU

Konjenital Açık Kalp Ameliyatlarında Kan Kardiyoplejisinin Renal
Fonksiyonlara Etkisi

DR. ÖĞR. ÜYESİ SİDAR GÜL

Genç Kadınların Premenstrual Sendrom Yaşama Durumları Ve Baş
Etme Yöntemlerinin Belirlenmesi

CANAN GÜNDOĞAN
EDA ÇORBACIOĞLU
NURİ BAŞOĞLU

Developing A Design Concept For A Health Care Product

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

14: 00 – 16: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 1	SESSION: 2	MODERATOR:	DR. ÖĞR. ÜYESİ SEVAL ELDEN ÜRGÜP
ASST. PROF. DR. CÜNEYD EBRAR LEVENT OLUKAYODE GBLOADE ADELAJA			The Relationship Between Foreign Direct Investment And Financial Performance Of The Banks: The Case Of Nigeria
DOÇ. DR. PINAR HAYALOĞLU ÖĞR. GÖR. DR. MUHAMMED TÜMAY			Dış Yardım Ve Yönetişimin Büyüme Üzerindeki Etkileri
DR. ÖĞR. ÜYESİ VOLKAN POLAT			Evaluation Of Developments In Information And Communication Technologies In Terms Of Marketing Capabilities: Static And Dynamic Capabilites
DOÇ. DR. ABDULKADİR DEVELİ ESMA AKSOY			Kalkınma Ajanslarının Kadın İstihdamı Üzerindeki Etkisi: DAP Bölgesi İlleri
DR. ÖĞR. ÜYESİ SEVAL ELDEN ÜRGÜP			Genel Hatları İle Türkiye’de Yaşanan Muhasebe Skandalları: İmar Bankası Olayı
DR. SACİT SARI			Döviz Kuru-Gıda Fiyatları İlişkisinin İncelenmesi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Uygulama
DR. SACİT SARI			Türkiye Ekonomisinde Kur-Faiz-Enflasyon İlişkisinin Fourier Yaklaşımıyla İncelenmesi

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021	14: 00 – 16: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 2 SESSION: 2	MODERATOR: PROF. DR. ERSOY YILMAZ
ERTUĞRUL DÖNER SAVAŞ MENTEŞ	Bazı Din Ve Kültürlerde Hayat Ağacı
ERTUĞRUL DÖNER	Tevrat Ve İncil'in Arapçaya Tercümesi
PROF. DR. ERSOY YILMAZ	Streamline Tarzı Ve Endüstriyel Seramik Tasarımı
DOÇ. DR. AYSEL ÇETİNKAYA DOÇ. DR. SEFER DARICI	Kadın Bedeninin Bir Tüketim Nesnesi Ve İkna Edici Unsur Olarak Reklamlarda Kullanımı
CAN ÇETİN EDA ÇORBACIOĞLU NURİ BAŞOĞLU	A Service Design Study: Determinants Of Music Festival Customer Adoption
ÖĞR. GÖR. ERGİN SARI ÖĞR. GÖR. VEYSAL BATTAL	Yerel Basın Çalışanlarının Sorunları: Van Yerel Basın Örneğinde Nicel Bir Çalışma
ÖĞR. GÖR. ERGİN SARI ÖĞR. GÖR. VEYSAL BATTAL	Osmanlı'dan Erken Cumhuriyet Dönemine Van Yerel Basınının Temelleri
PROF. DR. ALI RIZA GÜL	Ribâ (Faiz) Kavramının Anlamsal Serüveni: Dinamik Bir Analiz

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021	14: 00 – 16: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 3 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ. MEHEDDİN İSPİR
AHAMADOU SYLLA	Fransız Aydınlanmacı Materyalist Düşünürlerin Dile Yönelik Genel Bakışları
FERHAT KILIÇ	Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) Dinleme/İzleme Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Türkçe Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi
DOÇ. MEHEDDİN İSPİR	Gazelerde Şairlerin Âşık Olarak Kendilerine Dönük Nasihatleri
DOÇ. MEHEDDİN İSPİR	Şeyhi Divanı'nda Üslup Olarak Nasihat Ve İşlenişi
DİLBER YILDIZ	Divan Şiirinde İntihal: 16. Yüzyıl Şairi Sadık Örneği
İREM CEREN DOĞAN	Puslu Kıtalar Atlası'nı Çevirmek
DOÇ. DR. MUSTAFA GENÇOĞLU	Türk Düşünce Tarihinde Beşir Fuad

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021	14: 00 – 16: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 4 SESSION: 2	MODERATOR: DR. İSMAİL GÜLŞOY
ONUR HASANOĞLU CANAN PERDAHÇI	Tünel Aydınlatmasında Kullanılan Lambaların 1900'lü Yıllardan Günümüze Kadar Tarihsel Gelişimi
PELİN DEMİRANT EMEL AKIN	Cittaslow Hareketi'nin Kent Mekânlarındaki Etkisi
SÜHEYLA BÜYÜKŞAHİN YAVUZ ARAT	Assessment Of Sustainable Design Via A Faculty Building
YAVUZ ARAT HACER SERİN	Apartmanlaşan Kentlerde Konut Mutfağının Dönüşümü; 1950-2000 Panoramasında Konya Örneği
DR. İSMAİL GÜLŞOY	Akıllı Şehirlerde Dijital Dönüşüm: Kocaeli Örneği
DR. İSMAİL GÜLŞOY	Bir Evsel Atıksu Arıtımının Online İzlenerek Yapılması İle Enerji Tasarrufu: Kocaeli Örneği

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021

14: 00 – 16: 00

Meeting ID: 828 2012 2216

Passcode: 252621

HALL: 5 SESSION: 2

MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYESİ MERİÇ ŞİMŞEK

BURAK HANGİŞİ
PROF. DR. CEMAL KAYA

Gıda Katkı Maddesi Olarak Postbiyotikler

DR. ÖĞR. ÜYESİ MERİÇ
ŞİMŞEK

The Effect Of Chickpea Cooking Water (Aquafaba) On The
Physicochemical And Textural Properties Of Ice Cream

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZLEM ÇAKIR
DR. ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ AYGÜN
ERTÜRK

Kara Hurma (*Diaspyros lotus L.*) Meyvesi Ve Çekirdeğinin
Antioksidan Potansiyeli

DR. ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ AYGÜN
ERTÜRK
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZLEM ÇAKIR

Kokulu Kara Üzüm (*Vitis Labrusca L.*); Tıbbi Ve Aromatik
Özellikleri

DR. ÖGRT. ÜYESİ HANDAN
KARAOĞLU

AMFİBİ Deri Salgı Proteinleri Ve İnsan Sağlığına Önemli Katkıları

DR. ÖGRT. ÜYESİ HANDAN
KARAOĞLU

Mevcut Gıda Sorununa Alternatif Çözüm: Amfibiler

İLZE BEITANE,
EVITA STRAUMITE

Effect of Hull-Less Barley Flakes and Malt Extract on Yoghurt
Quality

ANATOLIAN CONGRESSES
8TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
8TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
DECEMBER 25-26, 2021 - DIYARBAKIR

Meeting ID: 828 2012 2216
Passcode: 252621

26. 12. 2021	14: 00 – 16: 00
Meeting ID: 828 2012 2216	Passcode: 252621
HALL: 6 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ. DR. FATİH ÇEMREK
PELİN AKIN DİDEM GÜLERYÜZ	Feature Selection Using Genetic Algorithm: Relative Humidity Estimation Model With Data Mining
MUSTAFA KUDU ALİ SAMET DUMAN	Birinci Mertebeden Adi Diferansiyel Denklemler İçin Başlangıç-Değer Probleminin Nümerik Çözümü Üzerine
DOÇ. DR. FATİH ÇEMREK	Belediye Hizmetleri Ve Hizmet Kalitesine Yönelik Memnuniyetin Belirlenmesi: Eskişehir İl Merkezi Örneği
DOÇ. DR. FATİH ÇEMREK	Üniversite Öğrencilerinin Giyim Ürünleri Satın Alırken Marka Tercihlerini Etkileyen Faktörler: Esogü Örneği
SUMEYYE AKPINAR AYSEL TURGUT VANLI	Obtaining Fractals From Regular Polygons
SEMRA GÜRTAŞ DOĞAN	Vector Field Perturbations Of A Lifshitz Black Hole In (2+1) Dimensional
ALBERTO HANANEL	Variational Evolutionary Splines for Solving a Model of Temporomandibular Disorders

CONTENT

CONGRESS ID	
SCIENTIFIC & REVIEW COMMITTEE	
PROGRAM	
CONTENT	
ABSTRACTS OF ORAL PRESENTED PAPERS IN THE CONGRESS	
İbrahim Mahmut CEYHAN & Emine İNAN	1
DUYGU DÜZENLEME VE DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ ŞEFKATİN ARACI ROLÜ Berfin ELMAS & Yusuf DİLBİLİR & Cumhuri DEMİRALP & Davut AÇAR	2
ÇOCUKLARDA BESLENME SÜRECİNDE ANNELERİN TUTUMLARI İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ Duygu TOPAL YILDIRIM & Hilal ÖZTÜRK	3
MESLEKİ ÖZDEŞLEŞMENİN TÜKENMİŞLİK SENDROMUNA ETKİSİ: SAĞLIK ÇALIŞANLARI ÖRNEĞİ Duygu TOPAL YILDIRIM & Hilal ÖZTÜRK	4
İŞ YAŞAM KALİTESİNİN KURUMU PSİKOLOJİK SAHİPLENMEYE ETKİSİ: HAVACILIK ÇALIŞANLARI ÖRNEĞİ Aliye Derya Şenol & Abdurrahman Kendirci	5
COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE YETİŞKİNLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE ANKSİYETE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ. Gizem UYUMAZ	6
AİLE DESTEĞİNİN ANNE VE BABA EĞİTİM DÜZEYİ AÇISINDAN HİZALAMA YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ Suna TEKEL	7
KÜRESELLEŞME OLGUSU DURKHEİM'İN GÖRÜŞLERİ İLE ANALİZ EDİLEBİLİR Mİ? SUNA TEKEL	8
21. YÜZYIL ÖRGÜTSEL ÇALIŞMALARINDA MİCHELS'İN GÖRÜŞLERİNİN KATKISI OLABİLİR Mİ? Volkan Kalender	9
GLOBAL DEFENDERS' POLICY OPTIONS WHEN FACED WITH GLOBAL CHALLENGERS: THE US-CHINA CASE Volkan Kalender	10
THE ISSUES GLOBAL CHALLENGERS FACE: A THEORETICAL LOOK Hacer Handan DEMİR	11
BULANIK TOPSIS YÖNTEMİNİN GÜNCEL SEKTÖR UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	11

Bahar MARAL SARIBAY	12
NEO-PSİKANALİTİK YAKLAŞIM ÇERÇEVESİNDE KIBRIS SORUNUNA BAKIŞ	
Yasin AKSOY	13
NÖROLİDERLİK, TAKİPÇİLER GERÇEKTE LİDERLERİNİ NASIL ALGILIYOR; BİR YOL HARİTASI	
Elif Cemre İzgi	14
YOKSULLUĞUN ÇOCUK HALİ: EĞİTİME ERİŞEMEYEN “GÖRÜNMEZ ÇOCUKLAR”	
Talha Kürşat Karta & Cihat Erikli	15
ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL DIŞLANMA DÜZEYİ: BİNGÖL İLİNDE BİR ARAŞTIRMA	
Cihat Erikli & Talha Kürşat Karta	16
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİ ÜZERİNE ALGILARI: BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	
Elif DURMUŞ & Abdurrahman Kendirci	17
OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE ÖZ ANLAYIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	
Cansu ŞAHİN KÖLEMAN & . Gülşen TURAN & Betül YILDIZHAN BORA	18
BİR DURUM ÇALIŞMASI: YÜKSEK ÖĞRETİMDE MAKERLAB KULLANIMI1	
Gülin Yazıcı Çelebi & Müge Yılmaz & Aybüke İrem Şahin & M.Enes Karacoşkun	19
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTİHAR OLASILIĞI VE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	
Rabia MIAH	20
ÖRGÜT İÇİ POLİTİK DAVRANIŞLARIN ÖRGÜTSEL SESSİZLİK ÜZERİNE ETKİSİ: ETİK İKLİMİN ARACILIK ROLÜ	
Yücel Çolak	21
PSİKOLOJİK TACİZ VE İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ İLE İLİŞKİSİ	
Kaan TANYERİ	22
BAKIŞ AÇISI VE GÖRÜŞ AÇISI ÜZERİNE BİR İNCELEME	
Aydın Erden	24
METAVERSE: TOPLUMSAL ALGI VE TUTUM	
Veysel Candan Canoğlu	25
ULUSAL VE ULUSLARARASI CEZA HUKUKUNDA SOYKIRIM SUÇU	

Veysel Candan Canoğlu	26
İNSAN TİCARETİ SUÇU (TCK M.80)	
Selin Koçak & Emre Özcan & Beyza Yılmaz	27
COVID-19 PANDEMİSİNİN ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE ETKİSİ	
Elifnaz Keskinöz & Berra Cengiz & Selami Şavklyıldız	29
YERELİN DEĞERLERİNİ TAŞIYAN HİKAYELERİN DERLENMESİ VE UZAKTAN EĞİTİM KAPSAMINDA DERS İÇERİĞİ OLARAK ANİMASYONLAŞTIRILMASI	
Naz Doğan & Selami Şavklyıldız	30
PANDEMİDE DİJİTAL MEDYA İLE MİSAFİRLİK: SİBERSAFİRLİK	
Bahar GÜLER & Serhat TURAN	31
SPORCU ÖĞRENCİLERİN SPORTMENLİK YÖNELİMLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	
Yeliz SUBAŞI & Fatma ŞAHİN	33
TASARIM TEMELLİ FEN EĞİTİMİ UYGULAMALARININ ORTAOKUL 7.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ	
Habibe Aldağ	34
ÖĞRETİM TASARIMI İÇİN AYNI A AYNI B DENEYİMİ	
Özcan EKİCİ & Fatih Yılmaz	35
TOPLUMSAL VİCDANIN GELİŞTİRİLMESİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ	
Mahira Hajiyeva	36
NEW DIRECTIONS IN UTOPIA.	
Muhammed Kürşad LEBA & Yusuf Kemal ÖZTÜRK	38
İNOVASYON ETKİNLİKLERİNİN ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARDA GİRİŞİMCİLİK BECERSİNE ETKİSİ	
Buket Çatakoğlu Aydın	39
TEK KİŞİLİK ANONİM ŞİRKETİN HUKUKİ YAPISI	
Aysel ÖZTÜRKÇÜ AKÇAY & Gamze SEVİMLİ ÖRGÜN	40
ÇALIŞAN HİLELERİ VE İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ETKİNLİĞİ	
Fatma FİDAN	42
ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN ÇALIŞMA OLGUSUNA İLİŞKİN ALGISİNİN METAFORİK İNCELENMESİ	

Fatma FİDAN	43
SENDİKA ÜYESİ KADINLARIN SENDİKA ALGISININ METAFORİK İNCELENMESİ	
Emine Gümüş Böke	44
İSLAM AİLE HUKUKU AÇISINDAN NİKÂH ve TALÂKIN TESCİLİ	
Ahmet BODAKÇI & Mehmet KULAZ	47
ANKARA ETNOGRAFYA MÜZESİ'NDEKİ 15.-16. YÜZYILA TARİHLENEN ÜÇ SANDUKALI MEZAR ÖRNEĞİ	
Anıl AR	48
ÖZAY GÖNLÜM'ÜN GELENEKTE TEMSİL ETTİĞİ YÖRE TÜRKÜLERİ ÜZERİNE	
Vildan BURKAZ	49
DESCARTES VE LOCKE'UN TÖZ ANLAYIŞLARI	
Fatma ŞAHİN	50
ŞANLIURFA NEOLİTİK DÖNEM ARAŞTIRMALARI	
Fırat BARANAYDIN	52
EARLY HELLENISTIC AGE URBANISM ON EPHEOS AYASULUK HILL	
M. Özer Özkantar	53
TÜRK VE AMERİKAN SİNEMALARINDA MİLLİYETÇİ SÖYLEM VE İDEOLOJİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ: KARA MURAT VE RAMBO FİMLERİNE DAİR BİR İNCELEME	
Atilla Emre KESKİN	55
SAHNE TASARIMI - RESİM SANATI İLİŞKİSİ VE PERSPEKTİF MESELESİ	
Murat BAŞAL & Hande AYHAN GÖKCEK & Bilge TURP GÖLBAŞI	57
TÜKETİCİ DENEYİMİ VE DİJİTAL PAZARLAMANNIN YENİLİK YÖNETİMİNDE GELECEĞİN FIRSAT ALANI: SANAL GERÇEKLİK, ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK VE KARMA GERÇEKLİK	
Barış ARMUTCU & Alper MAVİ	59
THE RELATIONSHIP BETWEEN ECONOMIC VOTING THEORY AND VOTER BEHAVIORS: A LITERATURE REVIEW	
Nedim DİKMEN	61
EKONOMİK RANT TEORİLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	
İlknur KÜLEKÇİ	62
COVID19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE SİGORTA ŞİRKETLERİ KÂRLİLİĞINA SİGORTACILIK ÜRETİM FAKTÖRLERİNİN ETKİSİ	

Yücel ERGÜN	63
TÜRKİYE'DE VERGİ TAHAKKUK / TAHSİL ORANLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	
Fatma YEŞİLKAYA	64
KAMU AİLE YARDIMLARININ GENÇ İŞSİZLİĞİNE ETKİSİ: MUHAFAZAKAR REFAH REJİMLERİ İÇİN BİR ANALİZ	
Münevvere YILDIZ	65
TÜRKİYE'DE COVID-19'UN SİGORTA ENDEKSİ ÜZERİNE YANSIMALARI	
Rezan YAĞCI	66
MUTLULUK EKONOMİSİ BİR BAKIŞ	
Hayal Özçim	67
İSLAM EKONOMİSİNDE TÜKETİM KAVRAMININ ŞEKİLLENMESİ	
Hayal Özçim	68
BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNİN VOLATİLİTE ANALİZİ	
Filiz Özbay	69
TÜRKİYE'DE YOKSULLUK İLE MÜCADELEDE SOSYAL BÜTÇE ANLAYIŞI	
Nilüfer SERİNİKLİ	70
COVID 19 SALGIN SÜRECİNDE KOOPERATİFLERİN ÖNEMİ	
Erhan TAŞ	71
TÜRKİYE'NİN BAĞIMSIZLIK SAVAŞI SÜRECİNDE DERSİM TOPLUMUNUN SERGİLEDİĞİ TAVİR	
Erhan TAŞ	73
1926 TÜRK MEDENİ KANUNU'NUN KABULÜNDEN ÖNCE TÜRKİYE'DE AİLE HUKUKUNUN GELİŞİMİ	
İsmail Bağçevan	74
MEKÂNSAL DİL TAHLİLİNDE SÖZBİRİMLER: <i>ÖLMEZ OTU</i> ÖRNEĞİ	
İsmail Bağçevan	76
MEKÂNSAL DİLDE TOPOLOJİK İFADELER	
Enes ARSLAN	78
DİL ÖĞRETİMİNDE GELİŞTİRİLEN YAKLAŞIM MODELLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	

YASEMİN TAŞ	80
KIRIM SAVAŞI SIRASINDA BULGARLAR (1853-1856)	
Afaq Məmməd qızı Əsgərova	81
AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKİYƏ ƏDƏBİYYATINDA DÖVLƏTÇİLİK İDEYALARI. (xx əsrin əvvəlləri)	
Bahadır Öztürk & Dorukhan Fırat Aktürk	84
EL DOKUMASI ESKİ HALILARIN İŞLENEREK YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ SEKTÖRÜ VE SORUNLARI	
Hüseyin Demirel	85
PSİKANALİZ VE YARATICILIK İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA EGON SCHİLE VE OSKAR KOKOSCHKA'NIN ESERLERİNİN İNCELENMESİ	
Ayman Kara	86
FARABİ'NİN SİYASAL DÜŞÜNCELERİ: ERDEMLİ ŞEHİR VE MUTLULUK	
BÜŞRA ABACIOĞLU	88
PERSPEKTİF BAĞLAMINDA YANILSAMANIN, ESCHER'İN ESERLERİ ÜZERİNDEN, KAVRAMSAL OLARAK İNCELENMESİ	
Resul Güleç	90
İBNİ HALDUN'UN YÖNETİCİLİK ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİNİN İNCELENMESİ	
Resul Güleç	92
YÖNETİM ALANYAZINA BİR ELEŞTİRİ	
Emin UYSUN & Sema İŞBİLİR CEBE & Elif DURDU	93
TURİZMDE DİJİTALLEŞMENİN GELİŞİMİNE YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	
Cüneyd Ebrar LEVENT & Olukayode Gbloade ADELAJA	94
THE RELATIONSHIP BETWEEN FOREIGN DIRECT INVESTMENT AND FINANCIAL PERFORMANCE OF THE BANKS: THE CASE OF NIGERIA	
Pınar HAYALOĞLU & Muhammed TUMAY	96
DIŞ YARDIM VE YÖNETİŞİMİN BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	
Volkan Polat	98
EVALUATION OF DEVELOPMENTS IN INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN TERMS OF MARKETING CAPABILITIES: STATIC AND DYNAMIC CAPABILITES	
ABDULKADİR DEVELİ & ESMA AKSOY	99
KALKINMA AJANSLARININ KADIN İSTİHDAMI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: DAP BÖLGESİ İLLERİ	

Seval ELDEN ÜRGÜP	100
GENEL HATLARI İLE TÜRKİYE'DE YAŞANAN MUHASEBE SKANDALLARI: İMAR BANKASI OLAYI	
Sacit Sarı	101
DÖVİZ KURU-GIDA FİYATLARI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ: TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA	
Sacit SARI	103
TÜRKİYE EKONOMİSİNDE KUR-FAİZ-ENFLASYON İLİŞKİSİNİN FOURİER YAKLAŞIMIYLA İNCELENMESİ	
Ertuğrul Döner	
TEVRAT VE İNCİL'İN ARAPÇAYA TERCÜMESİ	105
Ertuğrul Döner & Savaş Menteş	106
BAZI DİN VE KÜLTÜRLERDE HAYAT AĞACI	
Ersoy Yılmaz	107
STREAMLINE TARZI VE ENDÜSTRİYEL SERAMİK TASARIMI	
Aysel Çetinkaya & Sefer Darıcı	109
REKLAMLARDA KULLANIMI	
Can Çetin & Eda Çorbacıoğlu & Nuri Başoğlu	110
A SERVICE DESIGN STUDY: DETERMINANTS OF MUSIC FESTIVAL CUSTOMER ADOPTION	
Ergin SARI & Veysel BATTAL	111
YEREL BASIN ÇALIŞANLARININ SORUNLARI: VAN YEREL BASIN ÖRNEĞİNDE NİCEL BİR ÇALIŞMA	
Ergin SARI & Veysel BATTAL	112
OSMANLI'DAN ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNE VAN YEREL BASINININ TEMELLERİ	
Ali Rıza GÜL	113
RİBÂ (FAİZ) KAVRAMININ ANLAMSAL SERÜVENİ: DİNAMİK BİR ANALİZ	
Ahamadou Sylla	114
FRANSIZ AYDINLANMACI MATERYALİST DÜŞÜNÜRLERİN DİLE YÖNELİK GENEL BAKIŞLARI	
Ferhat KILIÇ	116
ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (2019) DİNLEME/İZLEME KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	

Meheddin İspir	118
ŞEYHİ DİVANI'NDA ÜSLUP OLARAK NASİHAT VE İŞLENİŞİ	
Meheddin İspir	119
GAZELLERDE ŞAİRLERİN ÂŞIK OLARAK KENDİLERİNE DÖNÜK NASİHATLERİ	
Dilber YILDIZ	120
DİVAN ŞİİRİNDE İNTİHAL: 16. YÜZYIL ŞAİRİ SADIK ÖRNEĞİ	
İrem Ceren DOĞAN	121
PUSLU KITALAR ATLASI'NI ÇEVİRMEK	
Mustafa Gençoğlu	122
TÜRK DÜŞÜNCE TARİHİNDE BEŞİR FUAD	
HADJİ GASİMLİ	124
ELECTRONIC LIBRARY SERVICE IN THE INFORMATION SOCIETY	
Engincan Yıldız	125
HALKLA İLİŞKİLER ARAŞTIRMALARINDA YAPAY ZEKANIN KULLANIMI	

DUYGU DÜZENLEME VE DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ ŞEFKATİN ARACI ROLÜ

İbrahim Mahmut CEYHAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

- 0000-0002-7505-2230

Emine İNAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

- 0000-0002-3531-4697

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, duygu düzenleme stratejisi olan yeniden değerlendirme ve bastırma skorları ile bireylerin depresyon, anksiyete ve stres düzeyleri arasındaki ilişkide öz şefkatın aracı rolünün değerlendirilmesidir. Çalışmanın katılımcıları bir devlet üniversitesinde okuyan 20 erkek ve 173 kadın olmak üzere 193 (18-27 yaş aralığı; \bar{x} =20.59) kişiden oluşmaktadır. Katılımcılardan veriler çevrimiçi ortamda Google Formlar aracılığı ile toplanmıştır ve ölçme araçları olarak Duygu Düzenleme Ölçeği, Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-Kısa Formu, Öz Duyarlılık Ölçeği kullanılmıştır. Bireylerin kullandıkları duygu düzenleme stratejileri ile depresyon, anksiyete ve stres düzeyleri arasındaki ilişkide öz şefkatın aracı rolünü değerlendirmek amacıyla SPSS(v.23) paket programı üzerinden Process analizleri yürütülmüştür. Process analizi sonuçlarına göre yeniden değerlendirme stratejisi ile bireylerin depresyon puanları, anksiyete puanları ve stres puanları arasındaki ilişkiye öz şefkatın tam aracılık ettiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra bastırma stratejisi ile bireylerin depresyon, anksiyete ve stres puanları, arasındaki ilişkide öz şefkatın anlamlı bir aracı etkisi gözlemlenememiştir. Bu bulgular, duygu düzenleme stratejisi olarak yeniden değerlendirmenin kullanılmasının ve yeniden değerlendirme stratejisinin de öz şefkati arttırmasının bireylerin olaylara daha farklı bir bakış açısından bakarken aynı zamanda bu durumlarda kendilerini zorlayan bir yan varsa bunları kabul edebilmelerini ve bunun herkesin deneyimleyebileceği bir durum olduğunu fark etmelerinin bu kişilerin psikopatoloji geliştirme olasılıklarını azalttığı yönünde değerlendirilebilir. Bu bulgular ışığında depresyon, anksiyete ve stres kaynaklı psikopatolojilerin tedavisinde işlevsel duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesinin yanında, bireylerin öz-şefkat düzeyini arttırmaya yönelik müdahale programlarının tedavinin başarı oranını arttırabileceği yorum yapılabilir.

Anahtar Kelimeler : Duygu Düzenleme, Öz Şefkat, Depresyon, Anksiyete, Stres.

ÇOCUKLARDA BESLENME SÜRECİNDE ANNELERİN TUTUMLARI İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Berfin ELMAS

Hakkari Üniversitesi - 0000-0001-6768-4353

Yusuf DİLBİLİR

Hakkari Üniversitesi – 0000-0002-4569-251X

Cumhur DEMİRALP

Hakkari Üniversitesi –0000-0001-7138-2964

Davut AÇAR

Hakkari Üniversitesi – 0000-0003-4877-9036

Özet

Beslenme, bireyin büyümesi, gelişmesi, yaşamını sürdürebilmesi, yaşam kalitesini artırabilmesi ve iyileştirebilmesi adına önemli bir süreçtir. Beslenme sürecinin karın doyurma dışında sosyal, psikolojik ve fizyolojik işlevleri de mevcuttur. Beslenme süreci, hem anne ile kurulan bağa hem de annenin psikolojik durumuna olan etkisi bakımından yadsınamaz bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, çocuklarıyla beslenme sürecinde karşılıklı etkileşimde bulunan annelerin, beslenme sürecindeki tutumları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmaya, 9 - 72 ay arasında farklı yaş gruplarında çocukları bulunan 217 anne katılmış olup, araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, annelerin beslenme sürecindeki tutumlarının, psikolojik iyi oluşlarını etkilediği görülmüştür. Ayrıca demografik değişkenlere göre de incelemelerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Çocuklarda Beslenme, Psikolojik İyi Oluş, Anne Tutumları

Abstract

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHERS' ATTITUDES AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN THE NUTRITION PROCESS OF CHILDREN

Nutrition is an important process for the individual to grow, develop, sustain her life, increase and improve her quality of life. Nutrition process also has social, psychological and physiological functions besides filling the stomach. The feeding process emerges as an undeniable phenomenon in terms of its effect on both the bond established with the mother and the psychological state of the mother. In this context, the aim of the study is to examine the relationship between the attitudes of mothers who interact with their children during the feeding process and their psychological well-being. 217 mothers with children in different age groups between 9 and 72 months participated in the study, and quantitative research method was used in the study. As a result of the research, it was seen that the attitudes of mothers during the feeding process affected their psychological well-being. In addition, analyzes were made according to demographic variables.

Keywords: Nutrition in Children, Psychological Well-Being, Mother Attitudes

MESLEKİ ÖZDEŞLEŞMENİN TÜKENMİŞLİK SENDROMUNA ETKİSİ: SAĞLIK ÇALIŞANLARI ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Duygu TOPAL YILDIRIM

Nişantaşı Üniversitesi

– ORCID:0000-0001-8523-1286

Öğr. Gör. Hilal ÖZTÜRK

Nişantaşı Üniversitesi

- ORCID:0000-0003-1104-8635

ÖZET

Covid-19 pandemisiyle beraber sağlık çalışanlarının hayatımızdaki önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda aşırı stres altında çalışan sağlık personelleri tükenmişlik sendromuna yakalanıp mesleklerinden soğumuş hatta vazgeçmişlerdir. Mesleki özdeşleşme, bireyin geçerli benlik tanımlamasında kullandığı bir meslek kimliğini içselleştirmesi olarak tanımlanmaktadır.¹ Sosyal kimlik kuramındaki özdeşleşme boyutlarına benzer şekilde, mesleki özdeşleşmeyi; mesleki bağlılık, mesleki üyelik ve mesleki benzeşme olmak üzere üç boyutta değerlendirmektedir. ² Mesleki özdeşleşmenin örgüt ile ilgili olumlu çıktılar oluşturması, tükenmişlik gibi olumsuz örgüt çıktılarını azalttığı yönünde yorumlanabilir. Ancak kişilerin mesleklerini benimsemelerinin yanında iş yerinde yaşadığı stres ve buna bağlı olarak tükenmişlik sendromu kişilerin mesleki özdeşleşmelerine etki etmiş, olumsuz çalışma koşullarıyla beraber tükenmişlik sendromu son safhada yaşanmıştır.

Bu araştırmada kapsamında sağlık çalışanlarının mesleki özdeşleşmelerinin tükenmişlik sendromu ile ilişkisi olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmamızda İstanbul Avrupa yakasındaki devlet hastaneleri evren olarak alınmış, bu noktalarda çalışanlar örneklem olarak seçilmiştir. Örneklemde; yüz deneğe anket formu ulaştırılmış, ancak yedi tanesi eksik bilgi verdiği için dolaylı olarak analiz edilmiştir. Araştırmada Frekans Analizi, ANOVA tek yönlü varyans analizi ve Mesleki Özdeşleşme ile Tükenmişlik arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : mesleki özdeşleşme, tükenmişlik sendromu, sağlık çalışanları

¹ Ashforth, B. E., Joshi, M., Anand, V., ve O'Leary-Kelly, A. M. 2013. Extending the expanded model of organizational identification to occupations. *Journal of Applied Social Psychology*, 43: 2426-2448.

² Russo, T. C. 1998. Organizational and Professional Identification: A Case of Newspaper Journalists. *Management Communication Quarterly*, 12(1): 72-111.

İŞ YAŞAM KALİTESİNİN KURUMU PSİKOLOJİK SAHİPLENMEYE ETKİSİ: HAVACILIK ÇALIŞANLARI ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Duygu TOPAL YILDIRIM¹

¹ Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu,
ORCID:0000-0001-8523-1286

Öğr. Gör. Hilal ÖZTÜRK²

² Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu,
ORCID:0000-0003-1104-8635

ÖZET

Bu araştırma covid-19 pandemisi sırasında havacılık sektörü tarafında yaşanan yoğun stresle çalışma sonrası iş yaşam kalitelerinin düzeylerini ölçmek ve bu düzeylerin kurumlarını psikolojik olarak sahiplenmelerini etkileyip etkilemediğini öğrenmek amacıyla yapılmıştır.

İş yaşam kalitesi; insanların güvenli bir ortamda yaşamlarını sürdürebilmek için gerekli ihtiyaçlarının tatmin edilmesi, onların iş yerinde faydalı oldukları duygusunun kazandırılması, yeteneklerini fark etmelerine ve gelişmelerine fırsat veren bir ortamın oluşturulmasıdır (Aydın; 2021). Bu bağlamda pandemi sürecinde gerekli güvenlik ortamları oluşturulsa bile hastalık ya da pandeminin havacılık sektörünü kısıtlamasıyla beraber gelen işten çıkarılma korkusu, olumsuz düşünceler başlatmış ve ister istemez kişilerin iş yaşam kaliteleri zarar görmüştür. İş yaşam kaliteleri zarar gören bireylerin kurumlarını psikolojik olarak sahiplenmek isteseler bile sahiplenemeyecekleri gibi bir durum söz konusu olmuştur. Örgütü sahiplenmek aslında kişileri psikolojik olarak ait olma hissini tatması ve rahat etmesi demektir. Psikolojik sahiplenme; benim işim”“benim işletmem” gibi sahiplenme duygularını açığa çıkarır(Pierce vd., 1992).

Bu çalışmada Türkiye’deki havacılık çalışanları evren olarak alınmış, Pegasus Havayolları, Onur Havayolları ve Çelebi Havayolları’nda çalışan kişiler örneklem olarak seçilmiştir. Örneklemde; 117 deneğe anket formu ulaştırılmıştır. Araştırmada Frekans Analizi, ANOVA tek yönlü varyans analizi ve İş Yaşam Kalitesi ve Psikolojik Sahiplenme arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: yaşam kalitesi, psikolojik sahiplenme, havacılık çalışanları

**COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE YETİŞKİNLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ
VE ANKSİYETE ARASINDAKİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ.**

**EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL WELL-
BEING AND ANXIETY AMONG ADULTS DURING COVID-19 PANDEMIC.**

Aliye Derya Şenol

İstanbul Aydın Üniversitesi

- 0000-0001-5078-4219

Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman Kendirci

İstanbul Aydın Üniversitesi

0000-0003-3065-5190

ÖZET

Psikolojik iyi oluş bireyin hayatının iyi gitmesi demektir ve düzgün ve efektif bir şekilde çalışabilmek ve iyi hissetmenin birleşiminden oluşmaktadır. Yapılan araştırmalara göre hayattan zevk alan, tatmin olan, desteklenmiş ve mutlu hisseden kişilerin psikolojik iyi oluşlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir (Huppert, 2009). Covid-19 pandemisi son yıllarda gerçekleşen en büyük pandemi olup bütün dünyayı etkilemiştir. Pandemi, bireylerin günlük yaşantılarının normalden farklılaşmasından dolayı sosyal ve psikolojik olarak ta farklılaşmalara sebebiyet vermiştir (Shanafelt ve ark., 2020). Koronavirüsün hayatlarımızı, düzenimizi ve rutinlerimizi değiştirdiği pandemi döneminde, depresyon ve anksiyete gibi ruhsal sıkıntıların bireylerin psikolojik iyi oluşuna olumsuz etki edeceği birçok araştırmacı tarafından öne sürülmüştür. Covid-19 pandemisi döneminde yapılan bir araştırmada elde edilen sonuçlara göre çalışan bireylerin sahip oldukları anksiyete düzeyi psikolojik iyi oluşlarını negatif olarak etkilemektedir ve yüksek anksiyete düzeyleri psikolojik bir çöküşe sebebiyet vermektedir (Çiçek ve Almalı, 2020). Bu çalışmanın konusu Covid-19 pandemisi döneminde yetişkinlerde psikolojik iyi oluş ve anksiyete arasındaki ilişkisinin incelenmesidir. Tez Klinik Psikoloji alanında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini KKTC de ikamet eden bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini KKTC de ikamet eden 400 katılımcıdan oluşmaktadır. Bu araştırmada veriler, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Beck Anksiyete Envanteri ve Demografik Bilgi Formu aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden yordayıcı ilişkisel desende yapılandırılmıştır. Araştırma verilerinin istatistiksel olarak çözümlenmesinde SPSS 24.0 ve AMOS 21.0 yazılımları kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların Çok-Boyutlu Psikolojik Esenlik Ölçeği alt boyutları ile Beck Anksiyete Ölçeği alt boyutları arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde korelasyon bulunmuş ve hipotez doğrulanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Covid 19, anksiyete, psikolojik iyi oluş.

AİLE DESTEĞİNİN ANNE VE BABA EĞİTİM DÜZEYİ AÇISINDAN HIZALAMA YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ

Gizem Uyumaz

Giresun Üniversitesi

– 0000-0003-0792-2289

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, aile desteğinin anne ve baba eğitim düzeyi açısından hizalama yöntemi ile incelenmesidir. Çalışma grubunu PISA 2018'e Türkiye'den katılan 6890 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini, OECD-PISA'nın internet sitesinden ulaşılan Aile Desteği Anketi ile anne ve baba eğitim düzeyi oluşturmaktadır. Anne ve baba eğitim düzeyi verisi ISCED'e (Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması) göre 0-6 aralığında gruplandırılmıştır. Hizalama yönteminde analizler Mplus 8.5 programında, bayes kestirimine göre sabit hizalama optimizasyonu ile yapılmıştır. Tüm eğitim seviyeleri için, anket maddelerinin alt gruplarda faktör yükleri ve kesenleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Faktör varyansları, yapısal ilişkiler, faktör ortalamaları ve kesenleri karşılaştırılabilir ve güçlü değişmezliğin sağlandığı söylenebilir. Hem anne hem de baba eğitim düzeyi için faktör ortalaması en yüksek olan grup 6-yükseköğretimin ikinci aşamasıdır. Anne eğitim düzeyi için 6-yükseköğretimin ikinci aşamasının faktör ortalaması 4-ortaöğretim sonrası üniversite derecesinde olmayan eğitim hariç diğer tüm (2 3 5 1 0) grupların faktör ortalamasından anlamlı derecede yüksektir. 1-temel eğitim, 2-ikinci aşama ve 4-ortaöğretim sonrası üniversite derecesinde olmayan eğitim gruplarının faktör ortalaması, 0-okul öncesi dönem grubundan istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Baba eğitim düzeyi için 6-yükseköğretimin ikinci aşaması ve 4-ortaöğretim sonrası üniversite derecesinde olmayan eğitim gruplarının faktör ortalaması, 0-okul öncesi dönem, 1-temel eğitim, 2-ikinci aşama ve 5-yükseköğretimin ilk aşaması gruplarının faktör ortalamasından anlamlı derecede yüksektir. 3-ileri orta öğretimin faktör ortalaması 0-okul öncesi dönem ve 1-temel eğitim gruplarının faktör ortalamasından anlamlı derecede yüksektir. 2-ikinci aşamanın faktör ortalaması, 1-temel eğitimin faktör ortalamasından anlamlı derecede yüksektir. Diğer grupların ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur.

Anahtar Kelimeler : Alignment yöntemi, gruplararası karşılaştırma, geçerlik

KÜRESELLEŞME OLGUSU DURKHEIM’IN GÖRÜŞLERİ İLE ANALİZ EDİLEBİLİR Mİ?

Suna TEKEL

İnönü Üniversitesi

0000-0002-5153-4585

ÖZET

Emile Durkheim’in özellikle iş bölümü teorisi klasik sosyologların çalışmaları içinde önemli bir yer tutmaktadır. Küreselleşme olgusu ve örgütlerin küresel dünyada işleyişini açıklarken Durkheim’in görüşlerinden yararlanabilir miyiz? Durkheim, geleneksel toplumlardan farklılaşmış modern toplumlara doğru geçişi açıklayabilmek için moral (mekanik organik dayanışma ikilisi) ve maddi yoğunluk kavramını kullanır. Moral yoğunluk toplumda sayısız sosyal ilişkilerin bir fonksiyonu olarak ele alınır. Bireyler arasındaki bu etkileşim maddi unsurlarla bağlantılıdır. Bu maddi unsurların birisi; doğum ve ölüm oranları ile göçlerin bir kombinasyonu olarak nüfus büyüklüğüdür. Nüfus artışının ötesinde ekolojik konsantrasyon da maddi unsurlar içinde yer alır. Etkileşimi arttıran coğrafi sınırların sınırlayıcı etkisi, siyasi merkezîyetçilik, kültürel sembollerin paylaşım derecesi ekolojik konsantrasyonu belirler. Bu bağlamda maddi unsurlardaki yoğunluğun artması bir toplumdaki bireyler arasında rekabeti de arttırır. Artan iş bölümü sonucu ortaya çıkan uzmanlaşma bireyler arasındaki yaşam için mücadeleyi de arttırır. Durkheim’a göre belirli bir zamanda bir toplumdaki bireyler arasında yakın iletişim fazlaştığı zaman rekabetçi mücadele artar ve sonuçta uzmanlaşma daha hızlanır ve birbiri ile tamamlanır. İş bölümü varlığını sürdürmek için mücadelenin sonucudur. Böylelikle önceden rakip olanlar arasında bir arada yaşama olanağı ortaya çıkar ve seçim baskısından kaçınılır. Küreselleşme genel olarak malların, hizmetlerin, paranın, insanların, bilginin ve kültürün sınır ötesi hareketi ya da sonucu olarak tanımlanmaktadır. Durkheim İşbölümü eserini yazdığında Avrupa’da bir toplumsal dönüşüm yaşanmakta idi; tarımsal ekonomi, küçük yerleşim yerleri ile tanımlanan bir yaşam tarzından kentsel yaşam ve endüstriyel üretim tarzının hâkim olduğu bir yaşam tarzına geçiş görülmekteydi. Benzer şekilde bizler küreselleşme adını verdiğimiz geniş ölçekli bir dönüşüm sürecini deneyimlemekteyiz. Bu bildiride yaşadığı dönem itibariyle günümüz toplum yapısından farklılık gösteren bir dönemde kendi sosyolojik teorisini oluşturmuş olan Durkheim’in özellikle İşbölümü konusundaki görüşleri ile günümüz küreselleşen toplumlar ve bu toplum yapısı içinde önemli bir yere sahip olan örgütlerin incelemesi yapılacaktır.

Anahtar kelimeler: Durkheim, İşbölümü, Küreselleşme, Dayanışma

21. YÜZYIL ÖRGÜTSEL ÇALIŞMALARINDA MICHELS'İN GÖRÜŞLERİNİN KATKISI OLABİLİR Mİ?

SUNA TEKEL

İnönü Üniversitesi

0000-0002-5153-4585

ÖZET

Örgütler ister kar amaçlı, isterse de hizmet amaçlı ya da gönüllülük esasına dayalı olsun bireylerden oluşan ve her birinin kendi amaçlarına ulaşmak için örgütlere katıldığı bir bütünlük olarak ele alındığında karşımıza şöyle bir soru çıkmaktadır? Örgütlerde kararlar nasıl verilmektedir? Kimlerin öncelikleri karar vermede etkili olmaktadır? Örgütlerin bilimsel olarak incelenmeye başlamasıyla birlikte pek çok akademisyen örneğin Barnard, Simon,Parsons, March bu soruya cevaplar aramışlardır. Günümüz örgüt çalışmalarında bu teorisyenlerin görüşleri bertaraf edilmiş ve genellikle örgütsel davranışlar, özellikle örgütün çıkarları/menfaatleri doğrultusunda belirli bir amaca ulaşmak için bir bütün olarak bireylerin eylemlerine atıfta bulunmak için kullanılmaya başlamıştır. Bu bildiri Robert Michels'in örgütlerde var olduğunu ileri sürdüğü oligarşinin doğasıyla ilgili görüşleri ele alınarak 21. Yüzyıl örgütsel analizlerinde Michels'in görüşlerinin işe yararlılığı analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: örgüt, oligarşi, Michels, 21. yüzyıl

GLOBAL DEFENDERS' POLICY OPTIONS WHEN FACED WITH GLOBAL CHALLENGERS: THE US-CHINA CASE

Volkan Kalender

Kutahya Dumlupinar University

ORCID: 0000 0001 8471 856x

ABSTRACT

Power Transition Theory proposes that power parity and dissatisfaction with the status quo lead to war. A dominant power, the most powerful nation in the world at a given time, faces a challenger, whose evaluation of the international order shapes the path the transition takes. When a dissatisfied challenger catches up with the global defender, probability of war increases, a peaceful transition occurs otherwise. Currently, the U.S. is the dominant power, and based on PTT's projections China is the next challenger.

According to the PTT, the global defender does not resort to preventive war against the challenger. Yet, it is only rational for the defender to employ policies aimed at bringing the challenger into the system or, at the least, try to prevent the challenger from issuing a challenge. The international order benefits the global defender after all, and the defender would try to keep that order as it is.

This paper investigates how theoretical propositions reflect events. I look into the US-China relationship in the past three decades and compare that with what the power transition theory would suggest. I argue in this paper that the events match the theoretical arguments. The US tried to make China a more satisfied power first, through giving her a share in the international system. Then, continued with shifting her attention to the Asia-Pacific region when the alarm bells started to ring in the 2010s. Finally, declared a trade war in the second half of the 2010s.

Keywords: Power Transition Theory, global defender, challenger, the US, China, China's rise

THE ISSUES GLOBAL CHALLENGERS FACE: A THEORETICAL LOOK

Volkan Kalender

Kutahya Dumlupinar University

ORCID: 0000 0001 8471 856x

ABSTRACT

Power Transition Theory proposes that power parity and dissatisfaction with the status quo lead to war. When a dissatisfied challenger catches up with the global defender, the probability of war increases.

I have argued in previous papers that it is logical for the defender to employ policies aimed at bringing the challenger into the system or weakening the challenger. What happens when we turn the table and look at the situation from the point of view of the challenger? The challenger is reaching power parity, and is dissatisfied with the international status quo. It might take on the defender in a dyadic war, yet it also has to take into account the power of the coalitions on both sides. The defender's coalition would, in general, be more powerful, as it is more likely that major powers are benefiting from the status quo. With the exception of an overall dissatisfaction prevailing in the system, chances are that the challenger will lose in a war.

I investigate the issues challengers would face and contend that the challenger has four issues to deal with. First, it has to provide benefits for its allies. Second, it has to prevent allies from creating problems immaturely. Third, it has to win allies among major powers, or at least alienate them from the defender. Fourth, it has to protect regional small power allies from other small powers, and support her allies against satisfied regional defenders.

Keywords: Power Transition Theory, global challenger, policy options, parity, satisfaction with the status quo.

BULANIK TOPSIS YÖNTEMİNİN GÜNCEL SEKTÖR UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Hacer Handan DEMİR

İstanbul Gelişim Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0001-6157-9181

ÖZET

Günümüzde yaşanan hızlı değişimler, işletmelerin içinde bulunduğu ortamı belirsiz bir hale getirmiştir. Bu belirsizlik ortamında işletmeler faaliyetlerini sürdürürken birçok kriterin göz önünde bulundurulduğu çok sayıda karar verme problemi ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bulanık TOPSIS (Technique For Order Preference By Similarity To An Ideal Solution) yöntemi böyle ortamlarda nitel ve nicel birçok kriteri dikkate alarak grup kararı vermeyi sağlayan sıklıkla tercih edilen çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemlerinden birisidir. Bulanık TOPSIS yönteminde, bulanık ortamlarda grup kararı verilirken sözel (dilsel) ifadelerden oluşan kriterler üçgen bulanık sayılara dönüştürülmek suretiyle değişkenler olarak kullanılarak alternatifler değerlendirilir ve değerlendirme sonucunda birinci olan alternatifin karar vericiler tarafından seçilmesi önerilir. Bulanık TOPSIS yöntemi, ideal çözümün, bulanık pozitif ideal çözüme en yakın ve bulanık negatif ideal çözümden en uzak mesafede olması prensibine dayanır.

Bulanık TOPSIS yöntemi, Türkiye’de özellikle 2000 yılından sonra akademik çalışmalarda sıklıkla kullanılmaya başlanmış ve günümüze kadar artan sayı ve çeşitlilikte akademik yazında yer almaya devam etmiştir. Yazın incelendiğinde birçok farklı sektörde çok sayıda alternatif için çeşitli değerlendirme ve seçim işlemlerinin gerçekleştirildiği çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkündür.

Bu çalışmanın amacı, son yıllarda Türkiye genelinde bulanık TOPSIS yöntemi kullanılarak yapılan çalışmaları incelemek, Türkiye’de bulanık TOPSIS yönteminin uygulandığı sektörleri ve kullanım alanlarını belirleyerek, belirsizlik ortamında özellikle grup kararı vermek isteyen işletmelerde anlaşmazlıkların önüne geçerek, kolay uygulanabilen objektif bir nicel karar verme yöntemi olarak bulanık TOPSIS yönteminin önemini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Bulanık TOPSIS, ÇKKV, Nicel Karar Verme

NEO-PSİKANALİTİK YAKLAŞIM ÇERÇEVESİNDE KIBRIS SORUNUNA BAKIŞ

Dr. Bahar MARAL SARIBAY

TÜBİTAK-BİLGEM

ORCID ID 0000-0002-9192-5820

ÖZET

Uzun yıllardır süre gelen Kıbrıs sorunu komplike bir yapıya sahiptir. Sorun, taraf olarak Kıbrıs Türklerini ve Kıbrıs Rum kesimini ilgilendirdiği gibi gerek tarihsel geçmişi gerek coğrafi gerçeklik gereği Türkiye ve Yunanistan'ı da ilgilendirmektedir. Adanın jeostratejik önemi, önemli enerji nakil hatları üzerinde olması, Kıbrıs Rum Kesimi'nin 2004 yılında Avrupa Birliği'ne üye olması gibi nedenlerle uluslararası aktörleri de ilgilendirmektedir. Çok sayıda tarafı ilgilendiren Kıbrıs çatışması bugüne kadar ekonomik, jeostratejik, ideolojik yönleriyle araştırılmıştır; lakin neo-psikanalitik yaklaşım baz alınarak çok fazla kritik edilmemiştir. Bu bildirinin amacı da günümüzde de süre gelen Kıbrıs sorununa neo-psikanalitik yaklaşım ile bakarak konuya farklı bir bakış açısı getirebilmeye çalışmaktır. Gerek psikoloji gerek sosyoloji biliminden faydalanan bu yaklaşım safi birey yerine toplumun yaşadıklarına işaret eder ve ülke içerisinde yaşanan krizlerin temeline inerek tarihte yaşanan sorunlar, ülke vatandaşlarının yaşadığı kaygılar, dışlama, ötekileştirme gibi başlıkların tetikleyici unsurlar olabileceği üzerinde durmaktadır. Özellikle Kıbrıs Türkü Prof. Dr. Vamik Volkan'ın literatüre kazandırdığı "seçilmiş zaferler" ve "seçilmiş travmalar" kavramları Kıbrıs sorunu anlamlandırabilmek için önemlidir. Seçilmiş travmalar, toplumların yaşayıp unutamadıkları adeta bilinçaltlarına nakşeden acılara işaret ederken; seçilmiş zaferler ise kazanılan övünçlerin toplum nezdinde önemli görülmesine işaret etmektedir. Kıbrıs adasındaki sorunda grift bir yapıya dayanmakla beraber sorunun sebeplerinden biri de aslında geçmişe dayanan Türk-Yunan hatta Türk-Bizans hizipleşmesinin Doğu-Akdeniz'e tezahür etmiş hali olarak yorumlanabilir. Bu sebeple Kıbrıs sorununu çözebilmek için oluşturulacak çalışmalarda tarihi ilişkiler ve illiyet bağları hesaba katılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Kıbrıs, Kıbrıs Sorunu, Neo-Psikanalitik Yaklaşım.

NÖROLİDERLİK, TAKİPÇİLER GERÇEKTE LİDERLERİNİ NASIL ALGILIYOR; BİR YOL HARİTASI

Yasin AKSOY

İstanbul Arel Üniversitesi

0000-0002-3253-5611

ÖZET

Örgütlerde daha verimli olma ihtiyacı ile bu durumun liderlik ile yakından ilişkili olması birçok disiplin ve özellikle örgüt teorisyenleri için her zaman önemli bir araştırma konusu olmuştur¹. Son birkaç on yılda beyin ve insan davranışlarının arasındaki ilişki, teknolojinin de imkan sağlaması sayesinde laboratuvar ortamında incelenmeye başlamıştır². Bu gelişmeler sonucunda ortaya “Nöroliderlik” kavramı çıkmış; herhangi bir duruma ilişkin uyaranlara beyin yanıtları ve insan davranışları arasındaki ilişki EEG, FMRI cihazları ile de desteklenerek incelenmiş, böylece örgütsel değişim için daha verimli stratejiler geliştirilebileceği savunulmuştur³. Nöroliderlik alanında yapılan çalışmalar daha çok beynin “Limbik” sistemi üzerine odaklanmaktadır. Amigdala ve Hipotalamus’tan oluşan “Limbik” sistem, duyularımızı kontrol eden bölüm olarak anıldığı için Nöroliderlik çalışmalarının da öznesini oluşturmaktadır⁴. Çok disiplinli yapısı ile Nöroliderlik, liderler için kullanacakları araçlarını keşfetmeyi, liderlik becerilerini geliştirmeyi ve liderlik uygulamalarını iyileştirme umuduyla davranışları etkileyen bilinç dışı faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır⁵.

Anahtar Kelimeler: Nöroliderlik, Liderlik Becerileri, Verimlilik.

¹ Ikrar, T. ve Amboro, R. T. (2020). Applied Neuroleadership in Indonesia. International Journal of Global Community, Vol.3, No.1, 1-8.

² Kuhlmann, N. ve Kadgien, C. A. (2018). Neuroleadership: Themes and limitations of an emerging interdisciplinary field. In Healthcare management forum, Vol.31, No.3. Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

³ Zwaan, L. A., Aiken, D. ve Viljoen, R. (2019). The role of neuroleadership in work engagement. SA Journal of Human Resource Management, Vol.17, No.1, 1-9.

⁴ Ghadiri, A., Habermacher, A. ve Peters, T. (2013). Neuroleadership: A journey through the brain for business leaders. Springer Science & Business Media.

⁵ Rock, D. ve Schwartz, J. (2007). The Neuroscience of Leadership. Reclaiming children & youth, Vol.16, No.3.

YOKSULLUĞUN ÇOCUK HALİ: EĞİTİME ERİŞEMEYEN “GÖRÜNMEZ ÇOCUKLAR”

Elif Cemre İzgi

Çankırı Karatekin Üniversitesi

– 0000-0002-2448-9221

ÖZET

Geçmişten günümüze kadar süregelen ve toplumun neredeyse her kesiminde karşımıza çıkan yoksulluk kavramı güncel bir sorun olarak yerini korumaktadır. Yoksulluk sadece birey odaklı veya bireyin tek başına üstesinden gelebileceği bir sorun değildir. Yoksulluk toplumsal bir sorundur. Son zamanlarda özellikle COVID-19 pandemisinin de etkisi ile artan yoksulluk, toplumları birçok alanda etkilemektedir. Yoksulluğun nedenlerinin, etkilerinin ve sonuçlarının dikkatli bir şekilde ele alınması gerekir çünkü yoksulluk eğitim, sağlık, beslenme ve barınma gibi birçok temel ihtiyaca tam ve etkili bir şekilde erişmeyi olumsuz etkileyen bir olgudur. Yoksulluğu aile bazında düşündüğümüzde sadece ebeveynleri değil o ailenin her bireyini etkilediğini görebiliriz. Özellikle çocuklar ailenin yaşadığı yoksulluktan derinden etkilenebilmektedir. Yoksulluğun, çocuğun penceresinden bakılarak çocuğa olan etkilerine ve çocukta yarattığı sorunlara bakmak isteniyorsa, konuya yoksulluğun nedenleri ile birlikte odaklanmak gerekir. Yoksulluğun, çocuğun iyilik halini olumsuz etkileyen birçok etkisi bulunmaktadır. En önemli etkilerinden biri çocuğun etkin bir şekilde eğitime erişememesidir. Bir çocuğun geleceğini iyi bir temel üzerine kurması için de eğitime erişebilmesi ve kesintisiz bir şekilde eğitimden yararlanması gerekmektedir. Bu çalışmada yoksulluk kavramı açıklanacak, bu kavram üzerinden yoksulluğun çocuğa olan etkileri hakkında bilgiler verilecektir. Ayrıca çalışmada çocuğun eğitim hakkı, çocuk için eğitimin önemi ve Sosyal Hizmet alanından yararlanılarak çocuğun gerekli olan eğitime erişebilmesi için neler yapılabileceğine dair önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Yoksulluk, Eğitim, Sosyal Hizmet

ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL DIŞLANMA DÜZEYİ: BİNGÖL İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

Talha Kürşat Karta

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi— ORCID ID 0000-0003-1553-8084

Cihat Erikli

Bingöl Üniversitesi -- ORCID ID 0000-0001-8904-0655

ÖZET

Öğretmenlerin bağlı olduğu eğitim kurumunda çok fazla zaman geçirmesinden dolayı eğitim verdiği okullar göz ardı edilmeyecek kadar önemli bir sosyal bağlam haline gelmiştir. Bir örgütte çıkar çatışması kişilerin dışlanmasına neden olabilmektedir. Örgütsel dışlanma, kamu kurumlarında işbirliği konularında esas olan bir süreç olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle kurumlarda cinsiyetten dolayı bu durum çok fazla görülmektedir. Örgütsel dışlanma bilgilerin saklanması, tecrit edilmesi, katılmasına izin verilmemesi, unutulması ve görmezden gelinmesi gibi durumları ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kurumunda örgütsel dışlanma düzeylerinin belirlenmesi ve dışlanma düzeylerinin ölçülmesidir. Çalışma Bingöl ilinde eğitim veren öğretmenler üzerine yapılmıştır. Araştırmada örgütsel dışlanma ile ilgili 13 soruluk anket formu kullanılmış ve 386 öğretmene ulaşılmıştır. Uygulanan anketin güvenilirlik analizi 0,876 olduğu bulunmuştur. Çalışma neticesinde öğretmenlerin cinsiyet durumlarına göre örgütsel dışlanma algılarının farklılaşp farklılaşmadığını ölçmek için 't' testine ilişkin; $t(384)= 6,779, p= 0,00 < 0,05$ sonuçları örgütsel dışlanma düşünceleri bakımından cinsiyet durumları göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre ortalama değerlerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda erkek öğretmenlerin örgütsel dışlanma düzeylerinin daha duyarlı oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin sahip oldukları idari görev bakımından incelendiğinde yapılan 't' testine göre; $t(384)= -,641, p= 0,522 > 0,05$ sonuçları örgütsel dışlanma düşünceleri bakımından öğretmenlerin idari görev durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırmada öğretmenlerin yaş aralıklarına göre ise örgütsel dışlanma düzeylerini belirlemek için 'anova' testi yapılmıştır. Tek yönlü varyans değerlendirilmesi sonuçları bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. $F_{(3,382)}= 7,076; p= 0,00 < 0,05$. Farklılıkların hangi kümeler arasında olduğunu belirlemek için yapılan Tukey's testi sonuçları bakımından 18-25, 46-üstü yaş aralığına ilişkin ortalamanın 26-34, 35-45 yaş ortalamalarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. 18-25 ve 46- üstü yaş aralığındaki öğretmenlerin örgütsel dışlanma konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir. Bu çalışma Bingöl ilinde öğretmenler üzerine yapılmıştır. Farklı illerde ve farklı kurumlar üzerine benzer çalışmalar yapılarak literatür kapsamına katkı sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt, Örgütsel Dışlanma, Öğretmen.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİ ÜZERİNE ALGILARI: BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Cihat Erikli

Bingöl Üniversitesi - ORCID ID 0000-0001-8904-0655

Talha Kürşat Karta

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi - ORCID ID 0000-0003-1553-8084

ÖZET

Dünyada son zamanlarda genel olarak artan işsizlik ve ülkelerin ekonomik olarak daralmaya gitmesiyle beraber üniversite mezunu olunmasına rağmen işsizlik sayısı azımsanmayacak derecede artmaktadır. Bundan dolayı birçok üniversite mezunu bir şirkette işçi olarak çalışmayı veya devlet memuru olmayı tercih etmektedir. Sadece çok azı becerilerine ve sermayelerine güvenerek serbest meslek kurmayı veya girişimci olmayı düşünmektedir. Girişimci, risklerin çoğunu üstlenen ve riskler sonucunda elde ettiği kazanımın çoğundan yararlanan yeni bir iş oluşturan kişidir. Bundan dolayı girişimciler, gereksinimleri tahmin etmek ve piyasaya inovasyon kazandırmak için ihtiyaç duyulan yetenekleri ve inisiyatifi kullanarak çeşitli ekonomilerde anahtar görevini üstlenirler. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerinin ne düzeyde olduğunu ölçmektir. Çalışma, Bingöl üniversitesinde eğitim gören üniversite öğrencileri üzerine yapılmıştır. Araştırmada girişimcilikle ilgili 36 soruluk anket formu kullanılmış ve 415 öğrenciye ulaşılmıştır. Uygulanan anketin güvenilirlik analizi 0,908 olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma neticesinde öğrencilerin cinsiyet durumları bakımından girişimcilik niyetleri algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını öğrenmek için yapılan 't' testine ilişkin; $t(413) = 3,913$, $p = 0,00 < 0,05$ sonuçları girişimcilik niyeti düşünceleri bakımından cinsiyet durumları göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Kadın öğrencilerin ortalama değerlerinin erkek öğrencilerin ortalama değerlerine kıyasla daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda kadın öğrencilerin girişimcilik düşünce algılarının daha duyarlı olduğu söylenebilir. Araştırmada öğrencilerin yaş aralığı bakımından girişimcilik niyetleri algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını öğrenmek için yapılan 't' testine ilişkin; $t(413) = 1,330$, $p = 0,184 > 0,05$ sonuçları girişimcilik niyeti düşünceleri bakımından öğrencilerin yaş aralığı durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırma yalnızca Bingöl üniversitesi öğrencilerine uygulanmıştır. Farklı üniversiteler veya farklı kurumlarda benzer çalışmalar yapılarak alan yazına katkı sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Niyet.

**OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE ÖZ
ANLAYIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**INVESTIGATION OF THE RELATION BETWEEN RESILIENCE AND SELF
COMPASSION OF SCHOOL COUNSELOR**

Elif DURMUŞ

İstanbul Aydın Üniversitesi
-orcid:0000-0002-1602-9292

Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman Kendirci

İstanbul Aydın Üniversitesi
- orcid: 0000-0003-3065-5190

ÖZET

Olumsuzluklar karşısında gücünü koruyabilmek olarak tanımlanabilecek olan psikolojik sağlamlık (resilience), son yıllarda ruh sağlığı alanında hizmet veren meslekler için önemli bir kavram olarak görülmektedir (Kararımak,2016). Öz-anlayış, bireyin acı ve başarısızlık durumlarında kendini eleştirmekten ziyade kendine özenli ve anlayışlı davranmayı, yaşadığı olumsuz deneyimlerin insanoğlunun yaşamının bir parçası olarak görmeyi, olumsuz duygu ve düşüncelerin üstünde fazlaca durmaktansa mantıklı bir bilinçle tutma olarak tanımlanabilir (Neff, 2003a). Psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek olan okul psikolojik danışmanlarının, yaşamlarında ortaya çıkan zorlayıcı durum ve problemlerde vazgeçmeyerek daha çözüm odaklı bir tavır sergilemeleri, bu durumlarla başa çıkabilmelerinde öz anlayış düzeylerinin olumlu etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada da okul psikolojik danışmanlarının psikolojik sağlamlıkları ile öz-anlayışlarının arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Marmara Bölgesinde çalışan okul psikolojik danışmanlar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Marmara Bölgesinde ikamet eden 561 katılımcıdan oluşmaktadır. Yapılan çalışmadaki veriler, öz anlayış ölçeği, yetişkinler için psikolojik dayanıklılık ölçeği ve demografik bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın yöntemi genel tarama modellerinden ilişkisel tarama türünde olup, veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin çözümlenmesi “SPSS” paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada değişkenlere bağlı olarak t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Farklılaşmanın kaynağının belirlemek amacıyla LSD testinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucuna göre okul psikolojik danışmanlarının psikolojik sağlamlık düzeyleri ile öz-duyarlık düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Okul Psikolojik Danışmanı, Psikolojik Sağlamlık, Öz-Anlayış,

BİR DURUM ÇALIŞMASI: YÜKSEK ÖĞRETİMDE MAKERLAB KULLANIMI

Öğr. Gör. Cansu ŞAHİN KÖLEMAN

Beykoz Üniversitesi

– 0000-0003-2376-7899

Arş. Gör. Gülşen TURAN

-0000-0001-7660-487X

Öğr. Gör. Betül YILDIZHAN BORA

Bingöl Üniversitesi

- 0000-0002-4774-3907

ÖZET

Dünya genelinde Maker (yapıcı) hareketinin yayılmasının etkisiyle, teknoloji yardımıyla prototip üretilmesine olanak sağlayan ve Makerspaces olarak adlandırılan atölyelerin sayıları artmaya başlamıştır. Bu gelişen teknolojinin eğitime entegrasyonu kaçınılmaz olmuştur. Bu ilişki, doğal olarak, bir çok çalışmaya konu olmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de bir vakıf üniversitesi tarafından eğitim bilimleri fakültesinde kurulan MakerLab atölyesi her yönüyle ele alınmıştır. Araştırmanın amacı, Maker hareketini eğitime entegre ederken ve eğitsel Makerspaces’ler kurarken ne gibi stratejilerin izlendiğini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla yükseköğretim kurumlarında bu ve buna benzer çalışmalar için bir örnek oluşturmak hedeflenmiştir. Bu hedefe ulaşmayı sağlamak adına, araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tercih edilmiş ve yarı yapılandırılmış sorularla gerçekleştirilen mülakatlar ve döküman analizi yöntemleriyle veri toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Maker Hareketi, MakerLab, Makerspaces

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTİHAR OLASILIĞI VE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Gülin Yazıcı Çelebi

Gümüşhane Üniversitesi– 0000 0002 6779 9123

Müge Yılmaz

Gümüşhane Üniversite – 0000 0002 5171 1422

Aybüke İrem Şahin

Gümüşhane Üniversitesi– 0000 0003 0716 7527

M.Enes Karacoşkun

Gümüşhane Üniversite – 0000 0001 5865 3723

ÖZET

Küresel bir olgu olan intihar, insanlığı geri dönüşü olmayacak bir şekilde derinden etkilemektedir. Bireyin yaşamına son vermek amacıyla bilerek ve isteyerek girişimlerde bulunması olarak tanımlanabilecek olan intihar önlenebilir bir durumdur. Bu nedenle intihara yönelik risk faktörlerinin ve erken dönem işaretlerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı da üniversite öğrencilerinde intihar olasılığının değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın verileri 2020 yılında elde edilmiştir. Çalışma grubunu gönüllü üniversite öğrencilerinin oluşturduğu araştırmada veriler Google formlar aracılığı ile toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak İntihar Olasılığı Ölçeği, İlişkilere İlişkin Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 24 programı kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda İntihar Olasılığı, İlişkilere ilişkin Bilişsel Çarpıtmalar ve bağlanma boyutları olan kaygı ve kaçınma puanları arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Ayrıca intihar olasılığının algılanan ekonomik durum ve anne / babanın birlikte olup olmama durumu açısından anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : İntihar, Bilişsel Çarpıtmalar, Bağlanma, Kaygı, Kaçınma

ÖRGÜT İÇİ POLİTİK DAVRANIŞLARIN ÖRGÜTSEL SESSİZLİK ÜZERİNE ETKİSİ: ETİK İKLİMİN ARACILIK ROLÜ

Rabia MIAH

Kocaeli Üniversitesi

0000-0002-1548-7945

ÖZET

Bu çalışmanın amacı örgüt içi politik davranışların örgütsel sessizlik üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Çalışmanın alt amacı ise etik iklimin bu ilişkideki aracılık rolünün incelenmesi olmuştur. Politik davranış genel olarak, örgüt içerisinde bireyleri istenilen yönde davranışa sevk etmeye yönelik uygulanan etkileme taktikleridir. Byrne (2005) politik davranışı şu şekilde tanımlamıştır “örgüt içinde yapılan işin biçimsel bir parçası olmayan ve örgüt tarafından resmi bir şekilde yaptırımı olmayan hem pozitif hem de negatif sonuçları olan eylemlerdir”¹ Özgüven sahibi pek çok çalışanın çalıştıkları kurumlarda kendi fikirlerini açıklamaktan çekinmeleri veya bunu tehlikeli bulmaları sebebiyle sessiz kalmayı tercih ettikleri birçok çalışmada yer almaktadır. Yöneticilerin uyguladıkları olumlu politik etkileme taktiklerinin örgütsel sessizliği azaltabileceği ve etik iklimin de bu ilişki üzerinde etkisi olabileceği varsayımıyla bu araştırma planlanmıştır.

Araştırma kapsamında 138 kadın, 80 erkek olmak üzere farklı kurum ve sektörlerde çalışan, farklı yaş gruplarına ve eğitim seviyesine sahip 218 katılımcı yer almıştır. Veriler Google Formlar kullanılmak suretiyle anket yapılarak elde edilmiştir. Yapılan anket sonucunda elde edilen veriler, IBM SPSS Statistics 22.0 programı aracılığıyla regresyon analizleri kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, örgüt içi politik davranışlar ile örgütsel sessizlik düzeyi arasında ve etik iklim ile örgütsel sessizlik düzeyi arasında ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca örgüt içi politik davranış düzeyleri ile etik iklim düzeyleri arasında aynı yönlü ilişkiler olduğu ve örgüt içi politik davranışların örgütsel sessizlik alt boyutları üzerinde anlamlı etkisinin olduğu bulunmuştur. Böylece ana hipotezlerin çoğu kabul edilmiştir. Bununla birlikte, örgüt içi politik davranışların örgütsel sessizlik düzeyi üzerindeki etkisinde etik iklim düzeyinin aracılık etkisi üstlenmediği ortaya çıkmış ve aracılık rolü alt hipotezleri kabul edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: örgütsel politik davranışlar, etkileme taktikleri, etik iklim, örgütsel sessizlik

¹ Z. S. Byrne, “Fairness Reduces The Negative Effects of Organizational Politics on Turnover Intentions, Citizenship Behavior and Job Performance”, Journal of Business and Psychology, Vol. 20, No.2, 2005, s. 177.

PSIKOLOJİK TACİZ VE İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ İLE İLİŞKİSİ

Yücel Çolak

Anadolu Üniversitesi

– 0000-0003-1149-2445

ÖZET

Toplumdan topluma, kişiden kişiye, Türkiye’de ve dünyada özellikle İskandinav ve Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere ABD, Kanada, Avusturya gibi ülkelerde “taciz” değişiklik gösterse de kişiye uygulanan davranışlar hep aynı olmuştur. Daha çok şiddet içerikli olması nedeniyle tacizin kişiye karşı uygulanan fiziksel, cinsel, ekonomik ya da psikolojik şiddet olarak karşımıza çıktığını görmekteyiz. Bu gibi olumsuz davranışlara karşı ciddi örgütsel ve hukuksal önlemler almalı ve toplum bu konuda bilinçlendirilmelidir.

Taciz kavramı hayatımızın her alanında, kişilere baskı ve güç kullanılarak istenilen şeyleri yapmak veya yaptırmak şeklinde tanımlayabiliriz (WHO: 2003). İşyerlerinde psikolojik baskılar sonucu rekabetten kaynaklanan ve daha önce fark edilmeyen, sonucunda da çalışanların istifa etmelerine giden bu kavrama kısaca mobbing ya da psikolojik taciz adı verilmektedir (Tınaz P.; 2006:11).

Bu çalışmada yukarıdaki bilgiler ışığında psikolojik taciz kavramı üzeri durularak, işyerlerinde karşılaşılan psikolojik taciz davranışlarına ve bunların nedenlerine değinilecektir. Son olarak da psikolojik tacizin Türk hukukundaki yerinden ve Türkiye’deki hukuk sistemine göre değerlendirmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Taciz, Mobbing, Hukuk Sistemi

BAKIŞ AÇISI VE GÖRÜŞ AÇISI ÜZERİNE BİR İNCELEME**Kaan TANYERİ**

Uşak Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-3549-5424

ÖZET

Terimler, bilimsel çalışmaların vazgeçilemez ögesidir. Son derece sınırlı ve özel anlamlarıyla farklı yorumlamaların, anlam belirsizliklerinin vb. durumların önüne geçmesi gereken terimlere ilişkin bazı sorunlar olduğunu görüyoruz. Bu sorunlardan biri bakış açısı (point of view) ve görüş açısıyla (viewpoint) ilgilidir. Bakış açısı ve görüş açısı terimlerinin, birbirlerinin yerine kullanılabilecek kadar kendi aralarındaki sınırı yitirdiği görülmektedir. Ancak günlük dilde farklı olabirse de anlatıbilim çalışmalarında bu terimlerin anlamları ve işlevleri birbirinden farklıdır. Kullanımlarında kendi sınırlarını yitiren bu terimlerin, sınırlarının yeniden çizilmesi ve kullanım yerlerinin yeniden saptanması gerekmektedir. Bu gereklilikten devinimle çalışmamız, bakış açısı ve görüş açısı arasında nasıl bir ayırım yapılabileceğini tartışarak bu terimler üzerine birtakım saptamalarda bulunacaktır. Çalışmamızda nitel araştırma yönteminden yararlandık. Sözü edilen terimlerin öncelikle sözlük anlamlarına, günlük dildeki ve bazı inceleme kitaplarındaki kullanımlarına bakarak sorunsallığı ortaya koyduk. Ardından anlatıbilim kapsamında terimleri ilişkilendirerek bakış açısı ile görüş açısının ortaklaştığı ve ayrıştığı yerleri belirttik. Yaptığımız incelemeler sonucunda bakış açısının, bir anlatıcının öyküyü (içeriği) anlatması sürecindeki bilgisel donanımıyla ilişki olduğuna; görüş açısının ise bilgisel donanımdan daha çok görmekle ve gözün kişileri, nesnelere vb. şeyleri gördüğü açıyla ya da odaklayımıyla ilgili olduğuna ulaştık. Öyleyse görüş açısı; bakış açısıyla değil, bir başka anlatıbilim terimi olan odaklayımla ilişkilidir. Görüş açısı, bir odaklayım terimidir. Odaklayım ise anlatıbilimci Gérard Genette'in film kuramından esinlenerek anlatıbilim çalışmalarına kattığı ve öyküde "kimin gördüğü" ile ilgilidir. Gören, anlatıcı olabileceği gibi anlatı kişisi de olabilir. Dolayısıyla görüş açısına hem anlatıcı hem anlatı kişisi sahip olabilir. Ancak bakış açısı, yalnızca anlatıcıda bulunur. Sonuç olarak bir anlatıda bakış açısı ve görüş açısı, birbirlerinden bağımsız olarak vardır. Bu terimler; birbirlerinin yerine kullanılmamalı, kullanım alanları ve işlevleriyle ilgili bir ihlalde bulunulmamalıdır. Çalışmamızın söz konusu terimlerin konumunun netleştirilmesi açısından anlatıbilim çalışmalarına yarar sağlayacağını düşünüyoruz.

Anahtar Sözcükler: Anlatıbilim, Bakış Açısı, Görüş Açısı

ABSTRACT

Terms are an indispensable element of scientific studies. We see that there are some problems with terms that should avoid situations such as different interpretations and ambiguities, as they have extremely limited and special meanings. One of these problems is about point of view and viewpoint. It seems that the terms point of view and viewpoint have lost their boundaries enough to be used interchangeably. Although they may be different in colloquial speech, the meanings and functions of these terms are different in narratology studies. These terms, which have lost their limits in their usage, need to be redrawn and their places of use need to be re-determined. Moving from this necessity, our work will make some remarks on these terms by discussing how to distinguish between the point of view and viewpoint. We benefited from the qualitative research method in our study. We have revealed the problematics by looking at the dictionary meanings of the mentioned terms, at their usage in colloquial speech, and in some study books. Then, by associating the terms within the scope of narratology, we specified the places where the point of view and the viewpoint resembled each other and dissociated. As a result of our investigations, we have reached that point of view is related to a narrator's informational equipment in the process of telling the story (content). In other respects, we have reached that the viewpoint is more about viewing than the informational equipment, and we have reached that it is related to the perspective or focalization of the eye at which people, objects and things, etc. are seen. So, the viewpoint is not related to point of view, it is related to another narratology term, focalization. The viewpoint is a focalization term. The focalization, on the other hand, is connected with what the film theory-inspired narrator Gérard Genette brings to the studies of narratology and the “who sees” in the story. The viewer can be the narrator as well as the actor. Therefore, both the narrator and the actor can have a viewpoint. But the point of view is found only in the narrator. As a result, the point of view and viewpoint exist independently of each other in a narrative. These terms should not be used interchangeably, and there should be no violation of their usage areas and functions. We think that our study will benefit narratology studies in terms of clarifying the position of the terms in question.

Keywords: Narratology, Point of View, Viewpoint

METaverse: TOPLUMSAL ALGI VE TUTUM**Dr. Aydın Erden**

İstanbul Bilgi Üniversitesi

– ORCID ID: 0000-0002-5124-8335

ÖZET

“Metaverse” kavramı son yıllarda oranı gittikçe artan bir şekilde başta iş dünyasında olmak üzere toplumun gündemine gelmekte ve tartışılmaktadır. İş dünyasında hakim olan görüş dijital dünya ile fiziksel dünyayı buluşturacak olan bu teknolojinin önümüzdeki 5 ila 10 yıl içerisinde son on yılda popülerleşen sosyal medya platformlarının gerçekleştirdiğine benzer ve fakat daha şiddetli ve etkili bir şekilde toplumu, bireylerin iletişimini ve iş yaşamını değiştirip dönüştüreceği yönündedir. Bu çalışmada toplumun bu yönde geliştirilen teknolojilere olan tutum ve algısının tespit edilmesi hedeflenmiştir. Yakın geçmişten günümüze gerçekleşen teknolojik gelişmeler, toplum, birey ve iş dünyası üzerindeki etkileri ve kısa vadede gerçekleşeceği öngörülen gelişmeler özetlenmiştir. Toplumun bu gelişmelere karşı tutum ve algısının tespiti için araştırma yapılmış, araştırmada 212 kişiden veri toplanmıştır. Araştırmada kullanılan anket sorularının faktör analizi raporlanmıştır. Bu analiz sonucunda katılımcılara sorulan soruların dört ana faktörü açıkladığı tespit edilmiştir. Bu faktörler “Dijital Platformların Pratik Kullanımına Yönelik Tutum”, “Sanal Gerçeklik Uygulamalarına Yönelik Tutum”, “Teknolojinin Beşerî İlişkiler ve Ruhsal ve Fiziksel Sağlık Üzerine Etkilerine İlişkin Algı” ve “Teknolojinin Toplum ve Dünya Üzerine Etki Potansiyeline Yönelik Algı” olarak isimlendirilmiştir. Teknolojinin beşerî ilişkiler ve ruhsal ve fiziksel sağlık üzerine etkilerine ilişkin algının olumsuz yönde olduğu, diğer üç faktöre ait algı ve tutumların ise olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu dört faktörde ön plana çıkan sorular faktör yükleri kullanılarak tespit edilmiş, analiz edilip yorumlanmıştır. Çalışmada ayrıca kadın-erkek, metaverse kavramını bilen-bilmeyen ve video oyunları oynayan-oynamayan katılımcılar arasında farklı boyutlarda anlamlı tutum ve algı farklılıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: metaverse, teknoloji, algı, dijital dönüşüm, sanal gerçeklik

ULUSAL VE ULUSLARARASI CEZA HUKUKUNDA SOYKIRIM SUÇU

Dr. Veysel Candan Canoğlu

- 0000-0003-1244-8737

ÖZET

Günümüzde en ağır suçlardan biri olarak kabul gören soykırımın, ulusal ve uluslararası ceza hukukunda suç olarak kabul edilmesi ancak İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte gerçekleşebilmiştir. Irk, soy ve kabile anlamlarına gelen Yunanca kökenli *genos* kelimesi ile öldürmek ve katletmek anlamlarına gelen Latince kökenli *cide* kelimesinin birleştirilerek yeni bir anlam kazandırılmasıyla oluşturulan *genocide* (*soykırım*) kelimesi dahi ilk defa Polonyalı hukukçu Raphael Lemkin tarafından 1944 yılında yayımlanan kitabında kullanılmıştır. Soykırıma ilişkin ilk somut adımların, öncelikle uluslararası ceza hukukunda atılmaya başlandığı söylenebilir. Bu kapsamda uluslararası ceza hukukunda soykırımla ilgili önde gelen düzenlemelerden biri olan Birleşmiş Milletler Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (*BM Soykırım Sözleşmesi*) 9 Aralık 1948 tarihinde imzalanmıştır. Ne var ki soykırımın suç olarak kabul edilmesi, bu suçun işlenmesini mutlak şekilde önleyememiştir. Öyle ki soykırım suçunu işleyen faillerin yargılanması amacıyla Eski Yugoslavya ve Ruanda gibi dünyanın çeşitli bölgelerinde *ad hoc* mahkemelerin kurulması yoluna gidilmiştir. İlerleyen süreçte *ad hoc* mahkemelerin tartışmalı bir hâl almasıyla beraber daimi niteliği haiz bir mahkeme olan Uluslararası Ceza Mahkemesi kurulmuştur. Buna ilişkin Roma Statüsü m.6'da soykırım suçu açık bir şekilde düzenlenmiştir. Türkiye, taraf devletlere soykırımla ilgili gerekli düzenlemeleri yapma yükümlülüğünü öngören BM Soykırım Sözleşmesi'ni 1950 yılında onaylamasına karşın, bu yükümlülüğünü neredeyse 55 yıl sonra yerine getirebilmiştir. Nitekim 1926 yılında yürürlüğe giren 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda soykırım suçu düzenlenmediği gibi bu Kanun'un yürürlükte kaldığı süre boyunca da ilgili bir değişikliğin yapılmadığı görülmektedir. Bu nedenle soykırım suçunun ilk defa 2005 yılında yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.76'da düzenlendiği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Soykırım, Uluslararası Ceza Hukuku, Birleşmiş Milletler

İNSAN TİCARETİ SUÇU (TCK M.80)

Dr. Veysel Candan Canoğlu

- 0000-0003-1244-8737

ÖZET

Genel itibarıyla birden fazla ülkenin sınırlarını kapsar şekilde işlenen insan ticareti suçu, ulusal ceza hukukunun yanı sıra uluslararası ceza hukukunu da yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle insan ticaretinin önlenmesi ve suçun faillerinin yargılanması amacıyla Türkiye'nin de tarafı olduğu “*Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi*” ve “*Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın Ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına Ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol*” gibi birtakım uluslararası metinler imzalanmıştır. Özellikle anılan Protokol’de taraf devletlere insan ticareti suçuyla ilgili birtakım düzenlemelerin yapılması yönünde yükümlülük öngörülmüştür. Bu doğrultuda insan ticareti suçu, 4771 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle beraber ilk defa 765 sayılı Türk Ceza Kanunu m.201/b’de düzenlenmiştir. Bu Kanun’un mülga olmasıyla beraber insan ticareti suçu, benzer şekilde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.80’de yeniden hüküm altına alınmıştır. İnsan ticareti suçunun maddi konusu bizzat mağdurlar olduğundan, bu suçla korunan hukuki değer uluslararası toplumun güvenliği ve kamu düzeninin yanı sıra, insan onuru ve kişi özgürlüğü gibi birtakım değerler olduğu söylenebilir. Fail açısından özellik arz etmeyen bu suçun mağdurunun on sekiz yaşını doldurmamış olması durumunda, araç fiillere başvurulmamış olsa dahi suç oluşabilmektedir. Nitekim insan ticareti suçunun varlığından bahsedebilmek için kural olarak birden fazla hareketin varlığı aranmaktadır. Fail, öncelikle cebir veya şiddet uygulamak gibi birinci grupta yer alan birtakım araç fiillere başvurmakta, akabinde ülkeye sokmak gibi ikinci grupta yer alan birtakım asıl fiilleri işlemektedir. Bu yönüyle bağlı ve seçimlik hareketli bir suç olduğu söylenebilir. Ayrıca bu suçun mağdurunun zorla çalıştırılması gibi belirli saikler doğrultusunda işlenmesi öngörüldüğünden bu suçun ancak özel kastla işlenebileceği belirtilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ceza Hukuku, Uluslararası Suçlar, İnsan Ticareti

COVID-19 PANDEMİSİNİN ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE ETKİSİ

Selin Koçak

Başkent Üniversitesi - 0000-0002-9876-1945

Emre Özcan

Başkent Üniversitesi - 0000-0002-0877-2457

Başkent Üniversitesi – 0000-0002-6963-2036

ÖZET

Sürdürülebilir kalkınma, yirminci yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan ve günümüzde de sıklıkla vurgulanmaya başlanan bir kavramdır. Sürdürülebilir kalkınmanın dayandığı temel düşünce, gelecek nesillerin kaynak ihtiyaçlarının gözetilerek bugünün ihtiyaçlarının karşılanabilmesini sağlamaktır. Sürdürülebilirlik; ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarıyla ele alınmaktadır. Ekonomik boyut üretimin, mal ve hizmetlerin devamlılığına işaret ederken, sosyal sürdürülebilirlik toplumsal eşitlik ve adalet gibi konular üzerinde durmaktadır. Çevresel sürdürülebilirlik ise doğal kaynakların ve biyoçeşitliliğin korunmasına değinmektedir. Bu üç düzlem, birbiriyle ilişkilidir. Örneğin, çevresel sürdürülebilirliğin gündeme gelmesinin önemli nedenlerinden biri ekonomik kalkınma üzerinden kapitalizmin büyümesiyle ortaya çıkan ekosisteme dair sorunlardır. Kapitalizm, çevresel sürdürülebilirliği olumsuz etkileyen başat faktördür. Buna eşlik eden küresel ısınma, iklim değişikliği, gibi küresel düzeyde çevresel sorunlar da yaşanmaktadır.

Covid-19 pandemisi ile birlikte salgın hastalıklara neden olan küresel ısınma, iklim değişikliği ve ormansızlaştırma, vahşi hayvanların insanların bulunduğu ortamlara yaklaştığı gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Başka bir ifadeyle vahşi doğa ile insan doğasının teması söz konusudur. Covid-19 odağında çevre sorunlarının, salgın hastalıkları arttırdığı riski üzerinde durulduğu gibi pandeminin aktif dönemi ve sonrasında çevresel sürdürülebilirliğe etkisinin tartışılması da önemli bir başlığı oluşturmaktadır. Covid-19 salgınının daha yoğun ilerlediği ve ölüm sayılarının bugüne kıyasla daha fazla olduğu dönemde dünyanın birçok yerinde sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. İnsanların kapalı ortamlara mahkûm olduğu bu dönemde hızlı üretim ve tüketimin çevreye verdiği zararlarda kısmen bir azalma görülmüştür. Buna rağmen normal hayata dönüşle birlikte ekolojik sisteme bakış açısında bir değişimin gerçekleşmediği de açıktır. Pandemi sürecinde tek kullanımlık maskeler, plastik bardaklar doğaya atıldığında hem çevreye hem de insan sağlığına zarar veren maddelerin kullanımında bir artış da yaşanmıştır.

Bunlardan hareketle bu çalışma, Covid-19 pandemisinin gerek aktif sürecinin gerekse de sonrasında ekosistemi ne yönde etkilediğini tartışmaya açarak çevresel sürdürülebilirlik açısından ülkelerin nasıl bir tabloyla karşı karşıya olduğunu ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, sürdürülebilir kalkınma, çevresel sürdürülebilirlik.

THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY

SUMMARY

Sustainable development is a concept that emerged towards the end of the twentieth century and is frequently emphasized today. The basic idea on which sustainable development is based is to ensure that the needs of today can be met by taking into account the resource needs of future generations. Sustainability is addressed with its economic, social and environmental dimensions. While the economic dimension points to the continuity of production, goods and services, social sustainability focuses on issues such as social equality and justice. On the other hand, environmental sustainability refers to the protection of natural resources and biodiversity. These are interrelated. For example, one of the important reasons why environmental sustainability has come to the fore is the problems related to the ecosystem that emerged with the growth of capitalism through economic development. Capitalism is the dominant factor that negatively affects environmental sustainability. Accompanying this are environmental problems at the global level such as global warming, climate change.

Global warming, climate change and deforestation, which cause epidemics with the Covid-19 pandemic, reveal the fact that wild animals are approaching the environments where people live. In other words, there is a contact between wild nature and human nature. In the focus of Covid-19, it is emphasized that environmental problems increase the risk of epidemic diseases, and the discussion of the effect of the active period of the pandemic and its aftermath on environmental sustainability is also an important topic. Lockdown were imposed in many countries of the world during the period when the Covid-19 epidemic progressed more intensive and the number of deaths was higher than today. In this period, when people were confined to closed environments, there was a partial decrease in the damage caused by rapid production and consumption to the environment. Despite this, it is clear that there is no change in the perspective of the ecological system with the return to normal life. There has also been an increase in the use of substances that harm both the environment and human health when thrown into nature, such as disposable masks and plastic cups, during the pandemic process. Based on these, this study aims to reveal how countries face in terms of environmental sustainability by discussing how the Covid-19 pandemic affects the ecosystem both during and after the active period.

Keywords: Covid-19 pandemic, sustainable development, environmental sustainability.

YERELİN DEĞERLERİNİ TAŞIYAN HİKAYELERİN DERLENMESİ VE UZAKTAN EĞİTİM KAPSAMINDA DERS İÇERİĞİ OLARAK ANİMASYONLAŞTIRILMASI

Elifnaz Keskinöz

Gaziantep Nuray Tuncay Kara Bilim ve Sanat Merkezi
- 0000-0001-9549-5664

Berra Cengiz

Gaziantep Nuray Tuncay Kara Bilim ve Sanat Merkezi
- 0000-0002-8926-8315

Selami Şavklıyıldız

Gaziantep Nuray Tuncay Kara Bilim ve Sanat Merkezi
- 0000-0001-8638-9480

ÖZET

Gelişen teknoloji ve daha özelden pandemi dönemi eğitim tecrübemiz eğitimde teknoloji kullanımının önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Önceden ders sürecini renklendiren araçlar olarak kullanılan teknolojik ortam artık aktarımın doğrudan gerçekleştiği bir ortama dönüşmüştür. Ayrıca, günümüzde video içerik tüketicisi olarak görülen bir gençliğin de dikkate alınması ve görsel işitsel araçların eğitimdeki yerinin incelenmesi ile, eğitim sistemimizin her kademesinde ve her derste önem verilen, dersler ve ders materyalleri aracılığıyla aktarılması önemsenen değerlere yönelik içerik çalışmalarının da teknolojik ortama taşınması ve bunları ilgi çekici video içerikler haline getirilmesi dikkat edilmesi gereken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma, tüm bu hususların dikkate alınması ile Türkçe ve Halk Kültürü derslerinde kullanılmak üzere yerel bir halk hikayesinin derlenmesi, animasyonlaştırılması ve örnek bir uygulama ile uzaktan eğitim canlı ders aracı olarak kullanılması yoluyla değerlerin yeni nesil araçlarla hedef derslerde aktarımı, kültürel miras olarak görülecek hikayelerin yeni nesil dersler aracılığıyla ulaştırılması hedeflenmiştir. Video konferans aracı ve Nearpod öğrenme yönetim sistemi (LMS) kullanılarak ders uygulaması gerçekleştirilmiş ve öğrenci görüşleri incelenmiştir. İncelemede yerel halk hikayelerinin animasyon video şeklinde sunulmasının etkili olduğu, yerel hikayelerin barındırdığı mesajın video tüketimine alışık olan gençlere erişmesinin sağlanmış olduğu, sunulan içeriğin kalitesinin etkili olduğu, yerel hikaye animasyon videosunun Türkçe Ve Halk kültürü dersleri içeriği olarak dikkat çekici ve kaliteli olarak sunulduğunda, içeriğin taşıdığı değer ve mesajın anlaşıldığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçe, Halk Kültürü, Uzaktan Eğitim, Animasyon, Yerel hikaye, Değerler

PANDEMİDE DİJİTAL MEDYA İLE MİSAFİRLİK: SİBERSAFİRLİK

Naz Doğan

Nuray Tuncay Kara Bilim Ve Sanat Merkezi
- 0000-0002-0602-7365

Selami Şavklıyıldız

Nuray Tuncay Kara Bilim Ve Sanat Merkezi
-0000-0001-8638-9480

ÖZET

Kültür bir toplumu oluşturan bireylerin tamamını kapsayan bir değerler bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Günümüzde her ne kadar bireyselleşmiş toplum olmadan konuşulsa da kültürümüzün misafire verdiği değer ve misafirliğin sosyalleşmemizdeki yeri bilinen bir gerçektir. Misafirlik ortamları ailelerin sosyalleşme-toplumsallaşma süreçlerinin önemli bir kısmını oluşturur. Bu kapsamda özellikle çocuklar için , model olarak kültürel değerlerin öğrenildiği ilk ortamlardan bir tanesi olduğu söylenebilir. Bu yönüyle misafirler kültürün aktarıldığı aile ortamlarının önemli bir parçasıdır. Tüm bu bilgiler ışığında bu araştırmada olgubilim yöntemi kapsamında metafor çalışması ile ortaokul öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin misafirlik algıları ve tüm dünyayı etkisi alan pandemi döneminde evde kalınan süreçte misafirsiz geçen sürece dair görüşleri incelemek amacı ile de projektif tekniklerden cümle tamamlama tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğrenci ve velilerin misafirliği farklı metaforlar kullanarak tanımladıkları, misafirliğin değerlerin aktarımına ve pandemi döneminde misafirsiz geçen sürece yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Misafir, Metafor, Değerler, Kültür, Pandemi

SPORCU ÖĞRENCİLERİN SPORTMENLİK YÖNELİMLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bahar GÜLER

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

– 0000-0003-0961-9195

Serhat TURAN

Balıkesir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

- 0000-0001-6236-3825

ÖZET

Bu çalışmada spor bilimlerinde eğitim gören sporcu öğrencilerin cinsiyet, spor branşı ve spor yılı değişkenlerine göre sportmenlik yönelimlerinin araştırılması hedeflenmiştir. Araştırma betimsel nitelikte olup tarama modelindedir ve bu araştırmaya 197 sporcu öğrenci katılmıştır. Araştırmaya esas olan veriler: “Kişisel Bilgi Formu (Cinsiyet, Yaş, Spor Branşı ve Spor Yılı)” ile Vallerand ve arkadaşları (1997) tarafından geliştirilmiş ve Sezen-Balçıkınlı (2010) tarafından Türkçe ’ye uyarlanan “Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın analizinde SPSS 25 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde kullanılacak testleri belirleyebilmek için Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) değerleri incelenmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği anlaşılmıştır. Buna bağlı olarak; betimsel istatistikler (frekans, aritmetik ortalama, standart sapma); bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ,90 bulunmuştur. Araştırmada anlamlılık değeri $p < ,05$ olarak belirlenmiştir. Sporcu öğrencilerin cinsiyetlerine göre; “Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri” genel ortalamalarında ve “Kurallara ve Yönetime Saygı” ve “Rakibe Saygı” alt boyutlarında kadın öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bununla birlikte, bireysel spor branşına katılanların, takım spor branşına katılanlara göre “Kurallara ve Yönetime Saygı” alt boyutunda skor ortalamalarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilirken, sporcu öğrencilerin spor yılı değişkeni ile sportmenlik yönelim davranışı arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler : sportmenlik, spor ahlakı, spor branşı, spor yılı

EXAMINATION OF SPORTSMANSHIP ORIENTATIONS OF ATHLETE STUDENTS IN TERMS OF SOME VARIABLES

ABSTRACT

In this study, according to the gender, sports branch and sports year variables of the sports students studying in sports sciences; It is aimed to investigate Multidimensional Sportsmanship Orientations. The research is descriptive and in scanning model and 197 student athletes participated in this research. The data underlying the research are: 'Personal Information Form (Gender, Age, Sports Branch and Year of Sports)' and the "Multidimensional Sportsmanship Orientation Scale", which was developed by Vallerand et al. (1997) and adapted into Turkish by Sezen-Balçıkanlı (2010). Collected via ". SPSS 25 package program was used in the analysis of the research. In order to determine the tests to be used in the analysis of the data, the Skewness and Kurtosis values were examined and it was understood that the data showed a normal distribution. Consequently; descriptive statistics (frequency, arithmetic mean, standard deviation); t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used for independent groups. To determine the reliability of the scale, the Cronbach's Alpha internal consistency coefficient was calculated and found to be .90. The significance value in the study was determined as $p < .05$. According to the gender of the athlete students; A statistically significant difference was found in favor of female students in the general averages of "Multidimensional Sportsmanship Orientations" and in the sub-dimensions of "Respect for Rules and Management" and "Respect for Competitors". On the other hand, it was determined that the score averages of the participants in the individual sports branch were significantly higher in the "Respect for Rules and Management" sub-dimension compared to those who participated in the team sports branch, while no significant difference was found between the sportsmanship orientation behavior of the sportsman students.

Keywords: sportsmanship, sports ethics, sports branch, sports year.

TASARIM TEMELLİ FEN EĞİTİMİ UYGULAMALARININ ORTAOKUL 7.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Yeliz SUBAŞI

Marmara Üniversitesi

- 0000-0002-9559-2840

Prof. Dr. Fatma ŞAHİN

Marmara Üniversitesi

- 0000-0002-6291-0013

ÖZET

Yapılan araştırmanın amacı tasarım temelli fen eğitimi uygulamalarının ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini belirlemektir. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmada deney grubu 24 kontrol grubu 23 olmak üzere toplam 47 öğrenci yer almıştır. Kontrol grubunda dersler araştırma sorgulamaya dayalı Milli Eğitim Bakanlığı Fen Bilimleri ders kitabında “Saf Madde ve Karışımlar”, “Işığın Madde ile Etkileşimi” ve “Elektrik Devreleri” üniteleri takip edilerek işlenmiş, deney grubunda ise aynı ünitelerden oluşan üç tasarım temelli fen eğitimi modülü çerçevesinde yürütülmüştür. Araştırmanın uygulama süreci 15 hafta sürmüştür. Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen 24 soruluk çoktan seçmeli “Akademik Başarı Testi “ kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesi SPSS paket programı ile t-testleri kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında tasarım temelli fen eğitiminin mevcut öğretim yöntemi olan araştırma sorgulamaya dayalı eğitime göre “Saf madde ve karışımlar”, “Işığın madde ile etkileşimi” ve “Elektrik Devreleri” ünitelerine yönelik öğrencilerin akademik başarılarının gelişiminde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Tasarım Temelli Fen Eğitimi, Akademik Başarı, Tasarım.

ÖĞRETİM TASARIMI İÇİN AYNI A AYNI B DENEYİMİ**Habibe Aldağ**

Çukurova Üniversitesi

–<https://orcid.org/0000-0002-6252-5094>**ÖZET**

Araştırmacı, öğretim tasarımı dersinin öğretiminde, düşünme ve tasarım (yanılgılar, içerik birimleri ve davranış düzeyleri) arasındaki ilişkileri öğretirken, Fischbein, Stavy ve Tirosh tarafından sunulan bir geometri problemini kullanmaktadır. Problem ile ilgili etkinlik, sınıf- içinde, öğretmen rehberliğinde grup çalışması olarak yapılmaktadır. Problem çözümü tecrübe edildikten sonra, bu deneyimler öğretim tasarımı etkinliğine dönüştürülmektedir. Araştırmacı pandemi süreci ile gelen sınırlıkları en aza indirebilmek için, problemi bireysel çalışmaya daha uygun ve öğrencileri doğrudan işlem yapmaya yönlendireceğini düşündüğü bir formata dönüştürmüştür. Ayrıca sınıf içindeki öğretmen rehberliği yerine geçecek olan destekleyici problem çözümü yapılarını etkinliğe eklemiştir. Uygulama uzaktan eğitimde, bireysel etkinlik olarak yapılmıştır. Nitel olarak sekiz öğrencinin yazılı etkinliği incelenmiştir. Problem yapısında işleme yönlendirme için yapılan değişiklik başarılı olmamıştır. Öğretmen rehberliği yerine eklenen destek yapıları kısmen başarılıdır. Problem çözme deneyimlerinin öğretim tasarımına dönüştürülme oranı ise tatmin edici değildir. Bulgular kısmen “aynı A - aynı B” etkisi ile açıklanabilir. Ancak problem araştırmacı tarafından farklı gruplarda, yüz yüze ve grup çalışması olarak da uygulanmıştır. Oradaki uygulama sonuçlarının çok daha olumlu olduğunu göz önüne alırsak, burada bulguları verilen nitel araştırma sonuçlarının genellenemeyeceğini söyleyebiliriz. Bulguların, önemli bir oranda bağlamsal faktör ve koşullardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Olumsuz durumlar başarıyı olumsuz etkilemiştir. Çalışma düşünme temelli öğretim tasarımı öğretimine örnek olabilir.

Anahtar Kelimeler: Sezgisel kurallar, heuristik kurallar, aynı A-aynı B, öğretim tasarımı

TOPLUMSAL VİCDANIN GELİŞTİRİLMESİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ

Dr. Öğr. Üyesi Özcan EKİCİ

Dicle Üniversitesi

-0000-0003-1191-3166

Doç.Dr. Fatih Yılmaz

Dicle Üniversitesi

-0000-0002-8935-423X

ÖZET

Bir toplumun devamı, toplum içinde yer alan bireylerin tutum ve davranışlarına bağlıdır. Günlük yaşamda çevremizde meydana gelen farklılıklara saygı duyulmama, eşitsizlikler, şiddet olayları vb. gibi toplumsal sorunların çözümü, toplumun diğer fertlerinin bu yaşanan olaylara karşı tutumları ile ilgilidir. Toplumda yer alan bireylerin vicdan bilincine sahip olması bu toplumsal sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır. Bununla birlikte bireylerin karşılaşmış oldukları sorunların, toplumsal vicdan ile çözülmesi kişilerin topluma karşı güvenini artırarak, sosyal hayatı da yaşanır hale getirir. Toplumda vicdan olgusunun oluşması, toplumdaki tüm fertlerin vicdan bilincine yönelik eğitim almasıyla mümkündür. Çünkü eğitim yoluyla bireylerin topluma kazandırılması ve toplumsal normları benimsemesi amaçlanmaktadır. Eğitim yoluyla bireyin duyuşsal, bilişsel ve bedensel gelişimine önem verilmektedir. Aynı zamanda bireyin bu gelişim sürecinde, toplumun tüm fertlerine toplumsal düzenin sağlanması açısından kişiye bazı bilgi ve beceriler kazandırılır. Öğrencilere kazandırılmak istenen bu bilgi ve becerilerden bir kısmının vicdan olgusuna yönelik olması öğrencide vicdan bilincinin oluşmasına etki edecektir. Öğrenciye bilgi aktarımını gerçekleştiren ve istedik davranışları kazandırmaya uğraşan kişiler ise öğretmenlerdir. Öğretmen, öğrencilere eğitim sistemlerinin hedefleri doğrultusunda sınıf ortamında istedik davranışları kazandırmayı amaçlar. Bu nedenle bireylerin yetişme sürecinde vicdan bilincine sahip olarak yetişmeleri öğretmenlerin sorumluluğundadır. Toplum bilincinin oluşması, toplumdaki tüm fertlerin aynı anlayışa sahip olması ile ilgilidir. Bu nedenle araştırmanın temel amacı öğretmen görüşleri doğrultusunda “Toplumsal Vicdanın Geliştirilmesinde Öğretmenin Rolünü” belirleyebilmektir. Araştırma bu amaç çerçevesinde, toplumsal olayları ve olguları içinde buldukları sosyal çevreye göre incelemeye ve anlamaya çalışan bir yaklaşım olan temel nitel araştırmaya uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 öğretim yılında Diyarbakır il merkezinde yer alan ilkökuller ve ortaokullarda görev yapan toplam 30 Sınıf ve Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Bu araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile ilkökuller ve ortaokullarda görev yapan öğretmenler katılımcı olarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sonucu Sınıf ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden elde edilmiş olan verilerin analizi devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplum, Vicdan, Öğretmen

NEW DIRECTIONS IN UTOPIA.

*Mahira Hajiyeva**Ph.D in Philology*

Azerbaijan University of Languages

<https://orcid.org/0000-0002-6922-4286>**ABSTRACT****Key words:** utopia, society, hope, journey, future.

Utopia is the perfectly built life of an ideal society in an inaccessible area. However, over the time, the location of this society and the description of the methods of its formation change. We explore these points through the analysis of several works.

H. C. Wells tried to describe the gradual construction of a utopia, to present a kind of utopian plan. His two utopian works, *A Modern Utopia* (1905) and *Men Like Gods* (1923), describe the utopias that exist as an ideal parallel copy of our world. As a rule, the journey of the Well's protagonists takes place suddenly, inexplicably. All of a sudden, they find themselves travelling between spaces. Choosing the same path Robert A. Heinlein leads his protagonist to the perfectly developed future. The protagonist of his utopia "For Us, The Living: A Comedy of Customs" (1938) travels from time to time from 1939 to 2086, to future utopian America.

Sometimes Utopia is located in unknown or little-studied areas of the world. We can see this in Tibet, as in J. Hilton's *Lost Horizon* (1933), in a utopian community that is geographically closed. We meet the unusual Shangri-La community, along with people from different lifestyles and cultures who are purposefully hidden in the area. Shangri-La Monastery is located between the mountains; it is a closed community with all the comforts.

Another feature of the utopia in English was formed during the period, the acceptance of the utopia as a plan, gave rise to the idea of building utopian communities within the country. The most obvious example of this is B.F. Skinner's novel "Walden Two" (1948) with a protagonist who is trying to establish and maintain a utopian country, construct a different civilization. The same hope is reflected in Austin Tappan Wright's utopia "Islandia" (1942) that depicts an ideal country under colonial threat.

Bədii utopiyada yeni istiqamətlər**Açar sözlər:** utopia, cəmiyyət, ümid, səyahət, gələcək.

Utopiya əlçatmaz bir ərazidə formalaşmış ideal cəmiyyətin mükəmməl qurulmuş həyatıdır. Lakin zaman dəyişdikcə bu cəmiyyətin yerləşdiyi ərazi, formalaşması üsullarının təsviri də dəyişir. Bu məqamları bir neçə əsərin təhlili vasitəsilə araşdırırıq.

Əsrin əvvəllərində H. C. Uells utopiyanın pillə-pillə qurulmasını təsvir etməyə, bir növ utopiya planı təqdim etməyə çalışırdı. Onun iki utopiya əsəri- "A Modern utopia" (1905) və "Men like Gods" (1923) paralel şəkildə, dünyamızın bir nüsxəsi, ideal bir nüsxəsi kimi mövcud olan utopiyalardan bəhs edir. Məlum məsələdir ki, utopiyanın təsviri müəyyən bir məqsədə xidmət edir. Bu məqsəd müəllifin dövründə mövcud olan çatışmazlığın aradan qaldırılması, bununla da utopiyanın formalaşmasını təqdim etməkdir. Uellsin də məqsədi onu narahat edən

məsələlərin həlli yollarını təklif etmək idi. Bir qayda olaraq Uells qəhrəmanlarının səyahəti ani şəkildə, izah olunmaz formada baş verir. Onlar qəfildən özlərini eyni zaman daxilində məkanlararası səyahət etmiş görürülər. Bu da on doqquzuncu əsr utopiyalarında rast gəldiyimiz üsuldur. Fərqli olaraq Uellsin qəhrəmanları gələcəyə deyil, paralel şəkildə mövcud olan dünyaya səyahət etmiş olur. Eyni səyahət yolunu seçən Robert A. Heinlein isə qəhrəmanını ənənəyə sadıq qalaraq gələcəyə, mükəmməl inkişafa nail olmuş gələcəyə aparır. Onun “For Us, The Living: A Comedy of Customs” (1938) utopiyasının qəhrəmanı 1939-cu ildən zamanda zəyahət edərək 2086-cı ilə, utopik Amerikanın formalaşmış olduğu dövrə çatır.

C. Hiltonun “Lost Horizon” (1933) əsərindəki kimi Tibetdə, coğrafi xüsusiyyətlərinə görə qapalı mövcud olan utopiya icmasında görə bilərik. Shangri-La monastırı dağlar arasında yerləşsə də hər bir rahatlığa malik qapalı bir cəmiyyətdir.

Danışdığımız dövrdə ingilisdilli utopiyada daha bir xüsusiyyət formalaşdı. Utopiyanın bir plan olaraq qəbul edilməsi, insan sivilizasiyasının içərisində, lakin, müəyyən mənada müstəqil həyat sürən utopiya icmaları fikri meydana çıxdı. Bunun ən bariz nümunəsi B. F. Skinnerin “Walden Two” (1948) romanıdır. Skinnerin qəhrəmanı sanki ölkə içərisində utopik ölkə formalaşdırmaq, sivilizasiyanın mərkəzində fərqli bir sivilizasiya qurmaq niyyətindədir. Eyni ümid Austin Tappan Uraytın kolonial təhlükə altında olan ideal “İslandia” (1942) utopiyasında da əksini tapır.

İNOVASYON ETKİNLİKLERİNİN ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARDA GİRİŞİMCİLİK BECERSİNE ETKİSİ

Muhammed Kürşad LEBA

Amasya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü

- 0000-0002-6711-6783

Dr. Yusuf Kemal ÖZTÜRK

Amasya Üniversitesi

- 0000-0001-8918-0500

ÖZET

Endüstri devrimiyle birlikte dünyada birçok alanda parametreler de değişimler gözlemlenmiştir. 1712 yılında buhar makinesinin icadı ile başlayan endüstri çağı, ülkeler arasında üretime dayalı bir rekabet ortamı yaratmıştır. Buluş, yenilik, tasarım, teknoloji, inovasyon ve girişimcilik kavramları endüstri çağının en önemli kavramları haline gelmiştir. Bilgi ve teknolojinin hızla yayıldığı ve değiştiği bu çağda yenilikleri yakalamak, yeniliğin öncüsü olmak, teknoloji ve tasarım okuryazarı bireyler yetiştirmek ülkelerin eğitim hedefleri içerisinde yer almaktadır. Bu amaç doğrultusunda ülkeler eğitim programlarını güncellemekte ve yeni yaklaşımlara yönelmektedir. Bu yaklaşımlar ile bireylerde 21. Yy becerileri geliştirilmek istenmektedir. Bu becerilerden biride inovasyon ve girişimcilik becerileridir. Bu çalışmada özel yetenekli bireylerin inovasyon etkinlikleri sonucunda girişimcilik becerilerinde meydana gelen değişiklik incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi deneysel desenlerden olan öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma, 15 deney 15 kontrol grubu olmak üzere 30 kişi ile altı hafta boyunca yürütülmüştür. Deney grubunda konular zenginleştirilmiş inovasyon etkinlikleri ile işlenirken, kontrol grubunda aynı konu müfredat programında belirtilen yöntem ile işlenmiştir. Veri toplama araçları olarak girişimcilik ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, inovasyon etkinlikleri uygulanan deney grubunda, kontrol grubunda bulunan öğrencilere göre anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : İnovasyon, Girişimcilik, Özel Yetenekli Birey

TEK KİŞİLİK ANONİM ŞİRKETİN HUKUKİ YAPISI**Dr. Öğr. Üyesi Buket Çatakoğlu Aydın**

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF

– ORCID ID: 0000-0002-5035-6908

ÖZET

Tür Ticaret Kanunu'na göre tek kişilik anonim şirket, “tek pay sahipli anonim şirket” i ifade etmektedir (TTK.338/2). Bu anonim şirketin hukuki yapısı, gerçekten tek pay sahibinden oluşan bir görünümü arzedeabileceği gibi, görünüşte birden fazla kişi bulunsa bile payların gerçekte tek kişiye ait olması şeklinde bir yapılanmayı da içerebilir. TTK sistemimizde kuruluşta veya kuruluş sonrasında payların tek kişinin elinde bulunduğu veya payların kısmen tek kişinin kısmen de ortaklığın elinde bulunduğu şekilde karşımıza çıkan anonim şirket tek kişilik anonim şirkettir¹.

Esasında anonim şirketler çok pay sahipli bir yapıya uygun olarak kurgulanmış ve yasal olarak alt yapısı da bu şekilde oluşturulmuş şirketlerdir. Ancak 6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu'nda öngörülen en az beş kurucu ortak şartının 6102 sayılı TTK ile kaldırılması ile birlikte tek pay sahipli anonim şirket modeli için de yasal zemin hazırlanmıştır. Ancak belirttiğimiz üzere anonim şirkete ilişkin yasal düzenlemeler çok pay sahipli bir yapıya göre öngörüldüğünden bu düzenlemelerin tek pay sahipli ortaklık modeli için uygulanmasında sorunlar oluşması kaçınılmaz olmaktadır². Çalışmamız, tek kişilik anonim şirketin hukuki yapısını, çok ortaklı bir şirket yapılanmasına uygun olarak dizayn edilen anonim şirkete ilişkin yasal alt yapı çerçevesinde ele alarak, ortaya çıkabilecek hukuki sorunları irdelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler : Tek pay sahibi, anonim şirket, tek kişilik anonim şirket.

¹ Tekinalp, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Baskı, İstanbul, 2011, 57-58.

² Eminoğlu, Cafer, “Tek Pay Sahipli Anonim Şirkette Genel Kurul”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:6 Sayı:1, 2015, s.131.

ÇALIŞAN HİLELERİ VE İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ETKİNLİĞİ**Aysel ÖZTÜRKÇÜ AKÇAY**

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-9655-5673

Gamze SEVİMLİ ÖRGÜN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-4233-8363

ÖZET

İşletmeler ömürlerinin sonsuz olduğu varsayımıyla faaliyetlerini sürdürürken asıl amaçları kâr elde etmektir. Ancak bu gayeyle faaliyetlerine devam eden işletmeler işletme dışından olabileceği gibi işletme içinden de çeşitli risklerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu riskler işletmelere iflasa sürükleyen finansal kayıplar yaşatabileceği gibi imajlarının zarar görmesine de yol açabilmektedir. Söz konusu risklerin başında hile eylemi gelmektedir. İşletmeler tarafından son zamanlarda önemi anlaşılan hile türü çalışanlarla ilgilidir. Çalışan hileleri en genel tanımıyla, işletme varlıklarının asıl kullanım amacı dışında kendi kişisel çıkarları için kullanılması olarak ifade edilebilir. Çalışan hileleri ile ilgili bu durum özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerde kurumsal yönetimin oluşmaması sebebiyle daha fazla karşılaşılmaktadır.

İç kontrol sistemi, bir işletmede yönetim kurulu üyeleri, üst düzey yönetici ve diğer işletme çalışanları tarafından etkilenen ve işletmenin asıl amaçlarının sağlandığıyla alakalı bir teminatın oluşmasını sağlayan bir yapıdır. Çalışan hilelerinin daha fazla görüldüğü küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin yönetimi güven esasına dayandığından iç kontrol sistemi yapısını görme imkânı da azalmaktadır. Ancak çalışan hilelerinin olduğu bir işletmede kurulan iç kontrol yapısının hileli işlemleri zorlaştıracığı ve imkânsız hale getireceği beklenmektedir. Ayrıca etkin bir iç kontrol sistemi çalışanları anlayışlı olmaya ve çalışma prensibi kazandırmaya yöneliktir. Bu öneminden dolayı iç kontrol ilke ve bileşenlerinin, işletmelerde müdahaleye açık alanları tespit ve kontrol etmede etkin bir yol olduğu, dolayısıyla iç kontrol etkinliğinin çalışan hilelerinin önlenmesinde önemli katkılar sunacağı gözlemlenmiştir. Bu çalışmanın amacı çalışan hileleri kavramını ve iç kontrolün çalışan hileleri üzerindeki etkinliğini teorik olarak incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Çalışan Hileleri, İç Kontrol, Hile Denetçileri

EMPLOYEE FRAUDS AND THE EFFICIENCY OF THE INTERNAL CONTROL SYSTEM

ABSTRACT

While businesses continue their activities with the assumption that their lives are indefinite, firms' main purpose is to make profit. However, businesses that continue their activities for this purpose are faced with various risks from outside the business as well as from within the business. These risks can cause financial losses that lead businesses to bankruptcy, as well as damage their image. At the beginning of these risks is the act of fraud. The type of fraud, the importance of which has recently been understood by businesses, is related to employees. In its most general definition, employee fraud can be expressed as the use of business assets for their own personal interests other than their original purpose. This situation regarding employee fraud is more common especially in small and medium-sized enterprises due to the lack of corporate governance.

The internal control system is a structure that is influenced by the members of the board of directors, senior manager and other business employees in an enterprise and provides assurance that the main objectives of the enterprise are met. Since the management of small and medium-sized enterprises, where employee fraud is more common, is based on trust, the opportunity to see the structure of the internal control system decreases. However, it is expected that the internal control structure established in an enterprise with employee fraud will make fraudulent transactions difficult and impossible. In addition, an effective internal control system is aimed at providing employees with understanding and working principles. Due to this importance, it has been observed that internal control principles and components are an effective way to identify and control areas open to intervention in businesses, and therefore, internal control effectiveness will make significant contributions to the prevention of employee fraud. The aim of this study is to theoretically examine the concept of employee fraud and the effectiveness of internal control on employee fraud.

Keywords: Employee Fraud, Internal Control, Fraud Auditors

ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN ÇALIŞMA OLGUSUNA İLİŞKİN ALGISININ METAFORİK İNCELENMESİ

Doç. Dr. Fatma FİDAN

*Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri,
Sakarya / Türkiye*

Orcid No: 0000-0002-1182-3382

Özet

Çalışan çocuk; hayatını kazanmak, gelir elde etmek veya aile bütçesine katkı sağlamak amacıyla çalışan 18 yaşın altındaki çocuklar olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırmada, çalışan çocukların çalışma olgusuna ilişkin metaforik algıları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma modellerinden olgu bilim deseni (fenomenoloji) kullanılmıştır. Örneklemenin oluşturulmasında tesadüfi örneklem metodundan yararlanılmış ve farklı faaliyet alanlarında çalışan 18 yaş altı 80 çalışan çocuk dahil edilmiştir. Araştırmada katılımcıların demografik bilgileri ve çalışma olgusuna yönelik algılarını ifade eden sorulardan oluşan form kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcılar, çalışma olgusuna ilişkin olarak, “duygu benzetimi (f=16)”, “dezavantaj durumu (f=13)”, “fayda durumu (f=12)”, “kayıtsızlık durumu (f=12)” ve “obje (f=9)” olmak üzere toplam 5 farklı kategoride sınıflandırılan 62 metafor üretmişlerdir. Çalışan çocukların f=61’i olumsuz, f=19’u çalışmaya ilişkin olumlu tutum sergilemektedir. Yaş artışıyla birlikte çalışma olgusuna yönelik olumlu tutum sergilenmektedir. 10 çocuğun kendi isteği ile çalıştığı ve 70 çocuğun ise zorunluluktan veya aile baskısı nedeniyle çalıştığı görülmektedir. Kendi isteği ile çalışan çocuklar da olumlu metaforların ifade edildiği görülmektedir. Araştırmaya katılan çalışan çocuklar çalışma algısına yönelik zorluk, mecburiyet, sorumluluk gibi olumsuz, para ile de olumlu anlam içeren metaforlar kullanılmıştır. Çocukların çalışma algılarının yaş, aile yapısı, çalışılan iş gibi özellikler itibarıyla farklılık gösterdiği görülmüştür. Ayrıca çalışan çocuklarda değer görmeme ve ihmal edilme duygusunun varlığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda çocukların çalışmasının önlenmesine yönelik kapsayıcı politikaların ve çalışan çocukların koşullarını iyileştirici destek programlarının uygulanması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalışma, Çocuk, Çalışan Çocuk, Metafor

SENDİKA ÜYESİ KADINLARIN SENDİKA ALGISININ METAFORİK İNCELENMESİ

Doç. Dr. Fatma FİDAN

*Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri,
Sakarya / Türkiye*

Orcid No: 0000-0002-1182-3382

Özet

Sendikalar, ilk örgütlendiğinden bu yana erkek egemen yapılar olmuştur. Kadınların çalışma yaşamına katılımı ve sendikaların kadınları örgütlemeye yönelik politikaları kadın üye sayısını arttırmıştır.

Bu araştırmada, kadın sendika üyelerinin sendikaya yönelik metaforik algıları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma modellerinden olgu bilim deseni (fenomenoloji) kullanılmıştır. Örneklemenin oluşturulmasında tesadüfi örneklem metodundan yararlanılmış ve farklı faaliyet alanlarında çalışan 100 sendika üyesi dahil edilmiştir. Araştırmada katılımcıların demografik bilgileri ve çalışma olgusuna yönelik algılarını ifade eden sorulardan oluşan form kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcılar, sendika üyeliğine ilişkin olarak, “duygu benzetimi (f=11)”, “fayda durumu (f=22)”, “tarafsızlık durumu (f=12)” ve “nesne” (f=6)” olmak üzere toplam 4 farklı kategoride sınıflandırılan 51 metafor üretmişlerdir.

Sendika üyesi kadınların, f=60'nın olumlu, f=23'ün olumsuz ve f=27'sinin kararsız tutum sergilediği görülmektedir. f=41 kadın çalışanın arkadaş, f=21 kadın çalışanın aile üyesi veya tanıdık teşvikiyle sendikaya üye olduğu, f=13 kadın çalışanın sendika temsilcisi aracılığıyla, f=11 kadın çalışanın kendi isteğiyle, f=10 kadın çalışanın işyerinin teşvikiyle, f=4 kadın çalışanın ise sendika yönetiminde olan yakını aracılığıyla sendikaya üye olmuştur. Bu da gösteriyor ki kadın çalışanlar teşvik ve ikna yoluyla sendikaya üye olmuştur.

Kadın çalışanların sendika algısı incelendiğinde, pragmatik bir tutum sergilendiği görülmektedir. Daha çok “fayda sağlandığı” ölçüde sendika üyeliğinin sürdürüleceği görülmektedir. “Sorun çözme”, “birlikte hareket edebilme kabiliyeti”, “imkanlarından faydalanma” gibi metaforlar ön plana çıkmaktadır. Olumsuz olarak da “ne yaptığı belli değil”, “ne işe yarar”, “aidat alan” gibi metaforlar ön plana çıkmaktadır. Ancak pozitif metaforların daha fazla olduğu görülmektedir. Sendikaların kadın çalışanlara yönelik politika ve faaliyetleri arttıkça kadın-sendika birlikteliği artacak, kadın çalışanların sendikalaşma oranı da yükselecektir.

Anahtar Kelimeler: Sendika, Sendika ve Kadın, Metafor

İSLAM AİLE HUKUKU AÇISINDAN NİKÂH ve TALÂKIN TESCİLİ**Emine Gümüş Böke**

Düzce Üniversitesi

- ORCID ID 0000-0001-9648-8693

ÖZET:

İslâm aile hukukunda nikâh ve talâk taraflara bir takım haklar sağladığı gibi yükümlülükler de getirmektedir. Dolayısıyla ilerde gerçekleşebilecek problemlerin çözümlenmesi açısından bu tasarrufların yazılı bir belgeye tescil edilmesi önem arz etmektedir. Her ne kadar bu iki tasarrufun kayıt altına alınması hususunda bir nass yoksa da maslahat prensibi gereği tescil edilmesi ihtiyacı olduğu görülmektedir. Nitekim Kur'an'da vadeli borç ve hakların yazıyla tespit edilmesi ve şahit bulundurulmasını isteyen âyetin (Bakara, 2/282) delâleti, bir akit olması hasebiyle nikâh akdinin de tescil edilmesinin esas olacağını göstermektedir. Yine Kur'an-ı Kerim'de evliliğin *misak-ı ğaliz* (Nisa, 4/21) olarak tanımlanması da bunun en güçlü şekilde kayıt altına alınması gerektiğine delalet etmektedir. Bu tescil, evlilik hukukunun korunması, toplumsal ahlâk ve hukuk nizamı açılarından zorunluluk arz ettiği gibi eş ve doğacak çocukların haklarının güvence altına alınması bakımından da zorunluluk arz etmektedir. Bundan kaçınmak, dini ve hukuki sorumluluk gerektirir.

Hz. Peygamber döneminden itibaren evliliklerde aile büyüklerinin hazır olması, hutbe okunması, dua edilmesi ve bu arada bir düğün yemeği verilmesi şeklindeki uygulamaya özen gösterilmiştir. Ayrıca Hz. Peygamber'in nikâhın ilan edilmesi ile ilgili hadisleri de (Tirmizî, Nikâh 6; Nesâî, Nikâh,72) nikâh akdinin o günün şartlarında toplumsal tescile ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Daha sonraki dönemlerde ise yapılan nikâhlar resmî kayıt altına alınmıştır. Nikâhları ya kadılar kıymış veya kendilerinden izin alınmıştır. Osmanlılarda da devam eden bu gelenek mahkeme tarafından nikâh akdinin tescilini zorunlu kılmıştır. Nitekim 1917 tarihli Hukuk-ı Aile Kararnamesinin 37.maddesi şu şekilde düzenlenmiştir: "*Nikâh akdi esnasında evlenecek erkek veya kadından birinin ikamet etmekte olduğu yerin hâkimi veya hâkimin görevlendirdiği kimse hazır bulunup nikâh akdini tanzim ve tescil eder*". Aynı şekilde HAK boşanmaların tescili usulünü getirmiş (mad.131) ve talâkın bütün toplumun bilgisi dahilinde olmasını öngörmüştür.

Sonuçları bütün bir toplumu etkilediği için boşama ya da boşanmaların ispatı da önem taşımaktadır. İslâm yargılama hukukunda en önemli ispat vasıtalarından biri olan şahitlik konusu Kur'an-ı Kerim'de (Talâk, 65/2) talâk konusunda da gündeme getirilmiştir. Ayette boşama hususunda kimi fakihler şahit bulundurmanın şart olduğunu ileri sürerken kimileri de gerek Hz. Peygamber gerek sahabe dönemindeki uygulamalara bakarak ayetteki emredici ifadenin tavsiye niteliğinde olduğunu belirtmişlerdir. Şu var ki, nüfusu az olan toplumlarda belki şahitsiz boşamalar toplumsal şartlar gereği geçerli kabul edilirken nüfusun fazla olduğu şehir hayatı yaşanan günümüzde karmaşık toplumlarda şahitsiz ve tescilsiz bir boşamanın hukuken geçerli kabul edilmesinin pek çok sakıncalı sonuçlara açık olduğu aşikardır.

Zira boşanma, aile fertlerine bir kısım haklar kazandıran ve borçlar yükleyen niteliklere sahip olduğundan boşanmanın inkar edilmemesi, dolayısıyla ispat sorunu yaşanmaması için tescil edilmesi gerekir. Özellikle kadınların haklarının (mehir, nafaka, veraset vs.) zayi olmaması için boşanmaların nikâh akdi gibi tescil edilmesi zorunluluk arz etmektedir. Bu sebeple sözkonusu hakların hukukun öngördüğü şekilde yerine getirilmesi için devletin kontrolü altına alınması gerekir. Bu durum gerek ayrılan eşler gerekse toplumsal yapı açısından İslâm hukukunun gözettiği gaye ve maslahata daha uygundur.

Anahtar kelimeler: Aile hukuku, nikâh, talâk, tescil

REGISTRATION OF NICAH AND TALAK IN TERMS OF ISLAMIC FAMILY LAW

ABSTRACT

In Islamic family law, marriage and talaq provide both rights and obligations to the parties. Therefore, it is important to register these savings in a written document in order to solve the problems that may occur in the future. Although there is no information about recording these two savings, it is seen that they need to be registered in accordance with the principle of maslaha. In fact, the indication of the verse (Baqara, 2/282) in the Qur'an that requires the determination of debts and rights in writing and the presence of witnesses' shows that it will be essential to register the marriage contract as it is a contract. Again, the definition of marriage as misak-ı galiz (Nisa, 4/21) in the Qur'an indicates that it should be recorded in the strongest way possible. This registration is not only mandatory in terms of protection of marriage law, social morality and legal order, but also in terms of securing the rights of spouse and children to be born. Avoiding this requires religious and legal responsibility.

Since the time of the Hz. Prophet, care has been taken to ensure that the elders of the family are present, the sermons are read, prayers are given, and a wedding dinner is given in the meantime. Also, St. The hadiths of the Prophet about the announcement of marriage (Tirmidhi, Nikah 6; Nesai, Nikah, 72) show that the marriage contract needs social registration under the conditions of that day. In the following periods, the marriages were officially recorded. The marriage was either performed by the judges or their permission was obtained. This tradition, which continued in the Ottomans, required the registration of the marriage contract by the court. As a matter of fact, Article 37 of the Family Law Decree of 1917 is regulated as follows: "The judge of the place where one of the men or women to be married is residing during the marriage contract or the person appointed by the judge is present and arranges and registers the marriage contract". Likewise, the OI brought the procedure of registration of divorces (art.131) and stipulated that talaq should be within the knowledge of the whole society.

Divorce or proof of divorce is also important as its results affect the whole society. The subject of witnessing, which is one of the most important means of proof in Islamic judicial law, has also been brought to the agenda in the Qur'an (Talak, 65/2). While some jurists claim that it is a must to have witnesses regarding divorce in the verse, others say it is necessary for Hz. By

looking at the practices in the period of the Prophet and the Companions, they stated that the imperative expression in the verse was advisory. However, while in societies with a low population, perhaps unwitnessed divorces are accepted as valid due to social conditions, it is obvious that accepting a divorce without witnesses and registration as legally valid in today's complex societies where the population is high is open to many objectionable consequences.

Because the divorce has the characteristics that give some rights and burdens to the family members, it must be registered so that the divorce is not denied and therefore there is no problem of proof. In order for women's rights (dowry, alimony, inheritance, etc.) not to be lost, it is obligatory to register divorces as a marriage contract. For this reason, in order for these rights to be fulfilled as prescribed by law, they must be brought under the control of the state. This situation is more suitable for the purpose and interest pursued by Islamic law in terms of both the separated spouses and the social structure.

Keywords: Family law, marriage, talak, registry

ANKARA ETNOGRAFYA MÜZESİ'NDEKİ 15.-16. YÜZYILA TARİHLENEN ÜÇ SANDUKALI MEZAR ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Ahmet BODAKÇI

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-9188-0426>

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KULAZ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0003-4800-7028>

Başta insan olmak üzere bütün canlılar için yaşamın tam ve kesin olarak sona ermesi şeklinde tanımlanan ölüm karşısında insanoğlu; sürekli merak içinde olmuş ve ölüm karşısında kültürden kültüre değişen farklı davranış biçimleri sergilemiştir. Bu davranış biçimleri ölü gömme adetleri ve mezar taş kültürünün ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Orta Asya'da Türklere ait mezar taşı kültürü Şamanizmin etkisiyle şekillenen Balbal geleneğiyle başlamış, İslam dinine geçişiyle ölü gömme kültüründe fazla değişiklik olmamıştır. Gazneli, Karahanlı ve Büyük Selçuklu dönemlerinde mezar kültürü türbe mimarisi şeklinde devam etmiş, Anadolu'daki yerel unsurlarla etkileşim sonrası asıl kimliğini Selçuklu ve Osmanlı dönemindeki eşsiz güzellikteki örneklerde bulmuştur. Bu eşsiz güzellikteki örneklerinin görüldüğü merkezlerden biri de Ankara'dır. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde nüfusun çoğunun Müslüman olmasından kaynaklı şehrin birçok noktasına Müslümanlara ait mezarlık alanları vardı. Tarihsel süreç içerisinde Ankara'nın zamanla büyüüp, genişlemesi ve bu mezarlık alanlarının vakıf ve şahıslara tahsis edilmesi neticesinde birçoğu yok olmuş, az sayıdaki mezarlık ve hazire alanı ancak günümüze ulaşabilmiştir. Bu çalışmanın amacı Ankara Etnografya Müzesindeki üç sanduka mezar örneğinden yola çıkarak Ankara'nın mezar taşı kültürüne ışık tutmaktır. Bu amaç doğrultusunda Ankara Etnografya Müzesi bahçesinde bulunan 14 ve 15. yüzyıllara tarihlenen üç sandukalı mezar örneğini incelenecektir. Bu üç örnekten biri kadın, ikisi ise erkeklere ait sandukalarıdır. Sandukaların üzerindeki kitabe bilgilerinden yola çıkılarak kimlere ait oldukları belirtilecek, form ve üzerlerindeki bitkisel, geometrik ve figürlü süsleme özellikleri incelenecektir.

Çalışma neticesinde elde edilen veriler ışığında bu üç sandukalı mezar taşı örneği üzerlerindeki bitkisel, geometrik ve figürlü süslemelerin başta Ahlat olmak üzere Tokat, Konya, Bursa, İstanbul gibi merkezlerde bulunan ve o döneme tarihlenen örneklerle, form ve süsleme özellikleri bakımından benzerlik gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Ankara, Sanduka, Mezar Taşı, Süsleme

ÖZAY GÖNLÜM'ÜN GELENEKTE TEMSİL ETTİĞİ YÖRE TÜRKÜLERİ ÜZERİNE

Anıl AR

– 0000-0002-3349-9499

ÖZET

Geleneksel Türk halk müziği icracılarından Özay Gönlüm halk kültürüne kendini adanmış aslen Denizli’li bir sanatçıdır. 1966 yılında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu’nun (TRT) açtığı sınavı kazanarak yetişmiş sanatçı olarak göreve başlayan Gönlüm, yaşadığı dönemde gerek icracı gerekse derlemeci olarak Türk halk müziğine önemli katkılarda bulunmuştur. Halk müziği icracı ve derlemecileri arasında önemli yeri olan sanatçının hayatı, müzik kariyeri ve icra ettiği eserlerin müzikal içeriklerini konu alan araştırmaların yeterli sayıda olmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırmada Özay Gönlüm’ün hayatı, profesyonellik süreci, derlemeleri ve popüler icraları farklı başlıklar altında ele alınmıştır. Araştırma sürecinde literatür taraması yapılarak konuya yönelik makaleler, kitaplar, bildiriler ve tezler incelenmiş, sanatçının derlemelerinin tespiti için TRT Türk halk müziği repertuarına başvurulmuştur. Yapısal ağırlıklı incelemede Özay Gönlüm’ün derlediği eserler makam ve usul özellikleri bakımından çözümlenmiş ve tartışılmıştır. Ayrıca sanal etnografi yöntemi ile video paylaşım ortamlarında sanatçının günümüzde en yaygın olarak bilinen popülerleşmiş icraları tespit edilmiş ve görüntülenme oranları doğrultusunda analiz için en çok izlenen yedi eser seçilmiştir. Bu eserlerden dördünün Gönlüm’ün derlemeleri olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucunda; Özay Gönlüm’ün derlediği ve icra ettiği yedi popüler eser makam ve usul özellikleri bakımından karşılaştırıldığında eserlerde dokuz zamanlı usullerin yoğunlukta olduğu, Hüseyini ve Gülizar makamı dizilerinin yaygın şekilde kullanıldığı, eserlerin genel itibarıyla dokuz ses aralığında olduğu ve zeybek türü altında değerlendirilebileceği, buna bağlı olarak yedi eserlik grubun makam ve usul özelliklerinin Özay Gönlüm’ü günümüzde temsil eden müzik unsurları olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Özay Gönlüm, Türk Halk Müziği Geleneği, Derleme

DESCARTES VE LOCKE'UN TÖZ ANLAYIŞLARI

Vildan BURKAZ

Muş Alparslan Üniversitesi

– 0000-0002-3203-1317

ÖZET

Bilgi felsefesi alanında, bilginin kaynağı problemini çözmek üzere iki temel eğilim olduğunu görürüz. Bunların ilki, bilginin kaynağının zihin, ruh olduğunu kabul eden ve kesin bilginin ancak akla doğuştan yerleştirilmiş ideler aracılığıyla elde edilebileceğini öne süren kesimdir. İkincisi ise bilginin tek kaynağının deneyim olduğunu iddia eden; deneyim deyince de öncelikle duyum ve duyum üzerinde zihin tarafından yapılan işlemler sonucu ortaya çıkan düşünüm yaşantısını anlayan kesimdir. Descartes bilme konusunda deney ve algıya önem vermekle birlikte öznenin rolünü üst seviyelere taşıyan kişi olmuştur. Descartes'la birlikte bilgi konusu ön plana çıkmıştır. Bilginin kaynağı, sınırları ve imkanı geniş çapta sorgulanmaya başlamıştır. Descartes nesnenin değil öznenin varlığını onaylayacak bir ontoloji kurmuştur. Varlığı bilmeye çalışan öznenin hangi yetilerine dayanarak onu bilmeye çalıştığı ve ulaştığı bilginin doğruluğunun nasıl ve hangi kriterlerle sınanacağı meselelerine Descartes'tan önce değinilmemişti. Descartes bilme konusunda deney ve algıya önem vermekle birlikte öznenin rolünü en üst seviyeye taşıyan kişi olmuştur. Fakat ruh ve zihin konularını her şeyin üstünde tutmuştur. Öte yandan Locke felsefesi “doğuştan bilgi vardır” önermesini dışlamak üzere kurulmuştur. Bu bizi insan zihninde hazır bir kalıp vardır fikrine götürür ki Locke asla bunu kabul etmemektedir. Doğuştan ideler düşüncesi onu fazlasıyla kızdırmaktadır. Locke bilginin duyumlar arası idelerin uyuşması olduğunu düşünmektedir. Doğru- yanlıştan ziyade bunların ilkesine bakılması gerektiğini vurgulamaktadır. Locke için ilk ilkenin kaynağı ise ya duyumdur ya da düşünmedir. Descartes töz konusundaki görüşlerini açıklarken rasyonalist bir tavır sergilerken Locke realist ve empirist bir tavır sergilemektedir. Bu çalışmada, 17. yüzyılın büyük filozoflarından olan Rene Descartes'ın töz anlayışı ile modern felsefenin önemli filozoflarından John Locke'un töz anlayışı bilgi görüşleri bağlamında karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Descartes, Locke, Töz, Bilgi

ŞANLIURFA NEOLİTİK DÖNEM ARAŞTIRMALARI

Doç. Dr. Fatma ŞAHİN
Çukurova Üniversitesi
ORCID:0000-0002-3560-1127

Özet

Şanlıurfa bölgesinde son yıllarda yapılan araştırmalar Göbeklitepe kültürü olarak bilinen Akeramik Neolitik Dönem avcı-toplayıcı yerleşik yaşama dair yeni ve önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bağlamda “Şanlıurfa Neolitik Dönem Araştırmaları” projesi kapsamında bölgede eş zamanlı birçok kazı ve yüzey araştırması çalışmaları başlatılmıştır. Bunlardan bir tanesi 2021 yılında Harran Ovası’nın batısında Fatik Dağları’nda gerçekleştirilen “Şanlıurfa Merkez ve Çevresi Tarihöncesi Dönem Arkeolojik Yüzey Araştırması” (ŞAYA)’dır. Günümüz teknolojik ve bilimsel gelişmelerinin kullanıldığı interdisipliner yaklaşımlarla yapılan çalışmalarda yaklaşık 38 yeni yerleşme saptanmıştır. Bunlar Paleolitik Dönem Açık Hava İstasyonları, mağaralar; Akeramik Neolitik Dönem yamaç ve tepe yerleşmeleri ve Anadolu’da şimdiye kadar tespit edilmiş korunan en iyi örnekleri oluşturan hayvan tuzak alanlarıdır. “Coğrafi Bilgi Sistemi” (GIS) yöntemi ile tespit edilen bu yeni yerleşmelerden Çakmaktepe’de 2021 yılı yaz aylarında kazı çalışmaları başlatılmıştır. Çakmaktepe konumu itibariyle kuzeyde Sayburç, Yoğunburç ve Ayanlar yerleşmeleri ile güneyde ise Mendik Tepe ile aynı hat üzerinde yer alır. Bu yerleşmeler kuzey-güney yönünde birbirlerine yaklaşık 3-4 km. mesafededir. 150x150 ölçülerinde yaklaşık 640 m. yükseklikte eosen kalkerlerinden oluşan bir tepe üzerinde yer alan yerleşmede yapılan kazılarda doğrudan ana kaya üzerine yapılmış, boyutları 2 ile 6 metre arasında değişen yuvarlak ya da oval planlı yapılar saptanmıştır. Bu yapıların dışında küçük hücrelerden oluşan bölmelere sahip daha kompleks bir yapı da tespit edilmiştir. Yer yer ana kayanın taban olarak kullanılmasının yanı sıra bu küçük hücrelerin bazılarında terrazzo taban saptanmıştır. İyi korunmamış olmamakla birlikte bu terrazzo tabanların en erken denemelerden biri olduğu düşünülmektedir. Alanın farklı noktalarında ise ana kayanın kesilerek eğimli topografyada düz bir alan oluşturulduğu ve ışık olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Mimarinin ahşaplar ile desteklendiğini gösteren anakaya üzerinde açılmış çeşitli büyüklükte ahşap dikme delikleri yer almaktadır.

Yerleşmede bulunan öğütme ve ezgi taşları ise doğada yabancıl halde bulunan bitkilerin toplanarak öğütüldüğüne işaret etmektedir. Ele geçen yontmataş bulgular arasında deliciler, murçlar ve mikro uçların yoğunluğu dikkat çekmektedir. Bu bulgular değerlendirildiğinde

Çakmaktepe Epipaleolitik Dönem sonu Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem (PPNA) başına yaklaşık 13.000 bin yıl öncesine tarihlendirilmektedir. Yerleşim bu özellikleri ile bölgede yer alan diğer Neolitik Çağ yerleşimleri içerisinde erken bir aşamayı yansıtır. Başka bir ifade ile Çakmaktepe avcı toplayıcı yerleşik yaşam sürecini ve bu sürecin nasıl geliştiğini göstermesi bağlamında önemli sorulara yanıt verecek niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Şanlıurfa, Tarihöncesi, Neolitik, Avcı-toplayıcı yerleşikler.

EARLY HELLENISTIC AGE URBANISM ON EPHEOS AYASULUK HILL

Fırat BARANAYDIN

İstanbul Gelişim Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-0514-5893

ABSTRACT

Ephesus was the capital of Arzawan in the Bronze Age, the leader of the 12 Ionian cities in the Archaic and Classical Ages, the favorite city of Lysimakhos in the Hellenistic period, and the capital of the Province of Asia in the Roman Age. With the weakening of Rome, the raids coming from the east pushed the city to move to Ayasuluk Hill, which was more sheltered and became the center of the city from the Bronze Age to the Classical period. Ayasuluk Hill, which is a part of Hellenistic and Roman Ephesus, became the center of Ephesus with its monumental structures during the Late Antiquity.

Excavations on Ayasuluk Hill since 1920 have revealed many structures. Most of them are dated to late periods. Excavations were carried out in grid 22 - 23 / S and at the soundings of different points in the area. As a result of the excavations, it was seen that there was a settlement during the Hellenistic period. This study discusses the possible settlement area of Ayasuluk Hill and its location in Ephesus during the Hellenistic period. obtained results of excavation works, archaeological evaluations and analysis methods includes the settlement of Ayasuluk Hill from the beginning of the Hellenistic Period to the period when the city moved to its new location.

Keywords: Ephesus, Ayasuluk, Urbanism, Diadokhs, Lysimachos, Demetrios

**TÜRK VE AMERİKAN SİNEMALARINDA MİLLİYETÇİ SÖYLEM VE
İDEOLOJİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ:
KARA MURAT VE RAMBO FİLMLERİNE DAİR BİR İNCELEME**

Öğr. Gör. Dr. M. Özer Özkantar

Gaziantep Üniversitesi

– ORCID ID: 0000-0001-9364-5606

ÖZET

Sinema filmleri, daha ilk icadından bu yana ulusal ve uluslararası gündemlerden beslenen, mevcut egemen ideolojinin yeniden üretiminde ya da bu sürecin pekiştirilmesinde önemli etkisi olan güçlü araçlar olarak nitelendirilebilir. Bu noktada sinema toplumsal farkındalık yaratmak ya da kitleleri etki altına almak bağlamında birçok yöntem, söylem ya da strateji kullanmaktadır. Bu yöntemlerin en önde gelenlerinden biri de sinema filmlerinde kullanılan milliyetçi söylemler ve bu söylemlere denk gelen ideolojik imgelerdir. Bu sinematik yaklaşım bir yandan izleyicilerin kendi ulusları ile daha güçlü bağlar kurmalarını mümkün kılarken öte yandan egemen ideolojinin de meşrutiyetinin onaylanmasına katkıda bulunmaktadır. Özellikle Türkiye ve Amerika gibi vatanseverlik temasının güçlü olarak kabul gördüğü toplumlarda üretilen yapımlar bahsi geçen argümanı doğrular nitelikte temalar içermektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın temel amacı sinema ve milliyetçi söylemlerin kesiştiği noktayı ele almaktır. Bu doğrultuda ilgili analizde Türk ve Amerikan Sinemaları'nın barındırdığı bazı klişe milliyetçi unsurlar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini *Kara Murat: Fatih'in Fedaisi* (1972) ve *Rambo: İlk Kan* (1982) filmleri ile sınırlıdır. Yöntem olarak ise söylem analizinden faydalanılmıştır. İlgili çalışmanın sonucunda her iki sinema anlayışının da milliyetçi temaları ve imgeleri abartılı şekilde kullandığı görülmüş, ayrıca film kahramanlarına yüklenen anlamlar aracılığıyla ideolojik söylemlerin daha güçlü hale getirilmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Milliyetçilik, İdeoloji, Türk Sineması, Hollywood

**A COMPARATIVE ANALYSIS OF NATIONALIST DISCOURSE AND IDEOLOGY
IN TURKISH AND AMERICAN CINEMA:
A REVIEW OF KARA MURAT AND RAMBO MOVIES**

ABSTRACT

Cinema films can be described as powerful intermediaries that have been fed by national and international agendas since their first invention and have a substantial influence on the reproduction or consolidation of the current dominant ideology. At this point, cinema uses many methods, discourses or strategies in the context of creating social awareness or affecting the masses. One of the most outstanding of these practises is the nationalist discourses used in movies and the ideological images corresponding to these discourses. While this cinematic

approach renders it doable for the audience to establish stronger bonds with their own nation, it also contributes to the confirmation of the legitimacy of the dominant ideology. Especially the films produced in communities such as Turkey and America, where the patriotism is strongly accepted, contain themes that confirm the aforementioned argument. Hence, the main concern of this study is to address the intersection of cinema and nationalist discourses. Concardantly, some stereotypical nationalist elements in Turkish and American Cinemas have been studied comparatively. The sample of the research is limited to *Kara Murat* and *Rambo* movies. As a method, discourse analysis has been used. In a consequence of the related study, it has been noticed that both cinematic approaches utilized nationalist themes and images exaggeratedly, and it has been recognized that ideological discourses were tried to be strengthened through the meanings attributed to the movie heroes.

Key Words: Cinema, Nationalism, Ideology, Turkish Cinema, Hollywood.

SAHNE TASARIMI - RESİM SANATI İLİŞKİSİ VE PERSPEKTİF MESELESİ

Dr.Öğr.Üyesi Atilla Emre KESKİN

ORCID: 0000-0003-0989-121X

ÖZET

Yaşadığı dönemlerin siyasal, toplumsal, ekonomik veya teknolojik özelliklerine göre düşünce yapısı değişen insanlık, özellikle sanatsal yollarla ifade olanağı bulmuştur. İnsanlığın en köklü sanat dallarından olan tiyatro ve resim sanatı da bu arayışlar ışığında biçimlenmiştir. Dolayısıyla herhangi bir sanat akımının ya da eğiliminin baş gösterdiği dönemlerde sanatın her alanının bu yönelişlerden etkilendiği bilinmektedir. Bu yüzden görsel algılama ve uygulama teknikleri bakımından sıkı bir ilişki içinde olan resim sanatı ve tiyatro dekor tasarımı da hüküm sürmekte olan sanat akımlarına paralel yönde eğilim göstermiş ve göstermektedirler. Tiyatroda dekor tasarımının tarihsel gelişimine baktığımızda, 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar üç boyutlu blok dekor düzeninin neredeyse kullanılmadığını görüyoruz. Uzunca bir süre, bez panolara boyanmış resimlerin dekor görevi gördüğü tiyatro sanatında, resim sanatı önemli bir yer tutmaktadır. Üç boyutlu blok dekorun kullanılmaya başlaması da resim sanatını tiyatro alanından dışlamamıştır. Zira bir dekor tasarımı sanatçısı da tıpkı bir ressam gibi görsel duyarlılık ve görsel algılama kabiliyeti ile çalışmaktadır. Dekor sanatçısı, ele aldığı oyunun düşünce yapısı, oyun düzeni ve karakterlerin özellikleri, bir bütün olarak oyunun sahip olduğu tüm kodları göz önünde bulundurarak tasarımlarını gerçekleştirmek durumundadır. Bir oyunun dekoru, diğer tüm sahne etmenleri gibi oyuna bir anlatım aracı olarak hizmet etmektedir. Kullanılan dekor oyunun geçtiği mekânı belirlerken aynı zamanda oyunu açıklayacak sembolik özellikler yüklenir. Sözelimi, oyun gerçekçi bir oyun ise gerçekçi bir dekor tasarımı, gerçeküstü bir oyun ise de yine olağan hayatın dışında kodlar taşıyan gerçeküstü bir dekor tasarımına ihtiyaç duyar. Tiyatro ve resim sanatı dendiğinde perspektif meselesi üzerinde durulması gereken önemli konuların başında gelmektedir. Perspektif anlayışı ile yapılan eserler, görüntüye gerçek yaşamda olana yakın bir bakış açısı kazandırarak, görsel algılamayı kolaylaştıran ve estetik olarak da seyirciye daha doyurucu deneyimler sunan bir çerçeve sunarlar. Perspektif kaygısı, doğayı olduğu gibi gösterme ve izleyiciye bakış açısı kazandırma çabasına dayanmaktadır. Uygulama alanı resim sanatı ya da tiyatro sanatı olsun izleyicinin görsel algılama sürecini yöneten sanatçı açısından benzer mekanizmalar işlemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sahne Tasarımı, Resim Sanatı, Perspektif

THE RELATIONSHIP OF SCENE DESIGN-PAINTING AND PERSPECTIVE ISSUE

ABSTRACT

Humanity, whose mentality changed according to the political, social, economic or technological characteristics of the periods in which it lived, found the opportunity to express itself especially through artistic means. Theater and painting, one of the most rooted branches of art, have also been shaped in the light of these pursuits. Therefore, it is known that every field of art is affected by these trends in the periods when any art movement or trend begins. For this reason, the art of painting and theatrical decor design, which are in a close relationship in terms of visual perception and application techniques, have also shown and tended in parallel with the prevailing art movements. When we look at the historical development of decor design in theater, we see that until the second half of the 19th century, the three-dimensional block decor order was almost not used. For a long time, the art of painting occupied an important place in the art of theater, where pictures painted on cloth panels served as decor. The use of three-dimensional block decor did not exclude the art of painting from the field of theatre. Because a decor design artist works with visual sensitivity and visual perception ability, just like a painter. The decor artist has to realize his designs by considering the mentality of the play he is dealing with, the play layout and the characteristics of the characters, and all the codes of the play as a whole. The setting of a play, like all other stage factors, serves as a means of expression for the play. While the decor used determines the place where the play takes place, at the same time, symbolic features that will explain the play are loaded. For example, if the play is a realistic play, it needs a realistic decor design, and if it is a surreal play, it needs a surreal decor design that carries codes outside of ordinary life. When it comes to theater and art of painting, the issue of perspective is one of the most important issues to be focused on. Works made with a perspective approach provide a framework that facilitates visual perception and offers the audience more satisfying experiences aesthetically, by giving the image a perspective that is close to what is in real life. Perspective concern is based on the effort to show nature as it is and to give the viewer a perspective. Whether the field of application is the art of painting or the art of theater, similar mechanisms work for the artist who manages the visual perception process of the audience.

Keywords: Stage Design, Painting, Perspective

TÜKETİCİ DENEYİMİ VE DİJİTAL PAZARLAMANIN YENİLİK YÖNETİMİNDE GELECEĞİN FIRSAT ALANI: SANAL GERÇEKLİK, ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK VE KARMA GERÇEKLİK

Murat BAŞAL

İstanbul Gelişim Üniversitesi

- 0000-0003-1440-659X

Hande AYHAN GÖKCEK

İstanbul Gelişim Üniversitesi

- 0000-0001-6349-3023

Bilge TURP GÖLBAŞI

İstanbul Gelişim Üniversitesi

- 0000-0003-4386-7328

ÖZET

Dijitalleşme, günümüzde her alanda vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Teknolojik gelişmelerle birlikte, tüketici beklentilerinin artması, kişiselleştirilmiş pazarlama stratejilerinin de değişmesine ve gelişmesine öncülük etmektedir. Dijital bilgi ve iletişim teknolojileri, diğer birçok alanda olduğu gibi son yıllarda pazarlama araştırmalarını önemli ölçüde geliştirmiş ve dijital pazarlama kavramına yol açmıştır. Bu makale, fiziksel ve sanal dünyayı bir araya getiren ve işletmeler açısından yol kat etmek için büyük fırsat alanı olan sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik ve karma gerçeklik literatürünü gözden geçirmekte ve uygulamalarına yer vermektedir. Sanal Gerçeklik, Artırılmış Gerçeklik ve Karma Gerçeklik teknolojileri, fiziksel ve sanal nesnelerin farklı seviyelerde bütünleşmiş olduğu yeni bir ortamı şekillendirmektedir. Son derece etkileşimli, fiziksel-sanal bağlantılarla birlikte taşınabilir ve yerleşik cihazların geliştirilmesi nedeniyle, müşteri deneyimi ortamı yeni hibrit deneyim türlerine dönüşmektedir. Yapılan değerlendirme ve incelemelere göre, tüm bu bahsedilen kavramları içine alan “Genişletilmiş Gerçeklik” (XR), pazarlama yöneticisi ve uygulayıcılarının, fiziksel mağazalarda, tatmin edici tüketici deneyimleri üretmek için kullandıkları araçlardır ve satış, turizm, eğitim, sağlık, araştırma gibi alanlarda uygulama örneklerine rastlanmaktadır. Pazarlama disiplini içinde, bu gerçeklik ve sanallığın bir arada kullanıldığı uygulamalar, tüketicinin farklı deneyimler edinmesini sağlamaktadır. Ortamların, nesnelerin ve kişilerin yüksek bağlılıkla yeniden üretilmesini sağlayan daha karmaşık teknolojilerin ortaya çıkmasıyla birlikte, özellikle e-perakendeciler, Genişletilmiş Gerçeklik (XR) teknolojilerini, benzer tatmin edici tüketici deneyimleri sağlayabilen çok umut verici araçlar olarak görmektedirler. Bu çalışma, sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve karma gerçeklik (MR) teknolojileri üzerinde durmaktadır. Özetle, VR kullanıcıları sanal ortamlara sokmaktadır. AR, sanal bir katman oluşturmayı sağlamakta ancak kullanıcının 3 boyutlu (3-D) ortamla etkileşime girmesine izin vermemektedir. MR ise, VR ve gerçekliğin karışımıdır, gerçek ortamları

etkileşime girebilen sanal nesnelere yaratmaktadır. Bilgisayar aracılığıyla dolaylı deneyimler yaratmak için perakendecilikte XR'lerin kullanımı, sanal ticaret olarak kavramsallaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Teknoloji ve Yenilik Yönetimi, Dijital Pazarlama, Tüketici Deneyimi, Sanal Gerçeklik, Artırılmış Gerçeklik, Karma Gerçeklik

ABSTRACT

Digitalization has become an indispensable element in every field today. Along with technological developments, the increase in consumer expectations leads to the change and development of personalized marketing strategies. Digital information and communication technologies, as in many other fields, have significantly improved marketing research in recent years and have led to the concept of digital marketing. This article reviews the literature of virtual reality, augmented reality and mixed reality, which brings together the physical and virtual worlds and is a great opportunity for businesses to make progress, and includes their applications. Virtual Reality, Augmented Reality and Mixed Reality technologies are shaping a new environment in which physical and virtual objects are integrated at different levels. Due to the development of highly interactive, portable and embedded devices with physical-virtual connections, customer experience is evolving into hybrid types of experiences. According to the evaluations and reviews, "Extended Reality" (XR), which includes all these concepts, is the tools that marketing managers and practitioners use to produce satisfactory consumer experiences in physical stores and have application examples in areas such as sales, tourism, education, health, research. found. Applications in which this reality and virtuality are used together in the marketing discipline enable the consumer to have different experiences. With the emergence of more sophisticated technologies that enable highly accurate reproduction of environments, objects and persons, e-retailers in particular see Extended Reality (XR) technologies as very promising tools that can provide similarly satisfying consumer experiences. This study focuses on virtual reality (VR), augmented (AR) and mixed reality (MR) technologies. In summary, VR immerses users in virtual environments. AR provides to create a virtual layer but does not allow the user 3 dimensional (3-D) to interact with the environment. MR, on the other hand, is a mix of VR and reality, creating virtual objects that can interact with the real environment. The use of XRs in retail to create indirect experiences through the computer has been conceptualized as virtual commerce.

Keywords: Technology and Innovation Management, Digital Marketing, Consumer Experience, Virtual Reality, Augmented Reality, Mixed Reality

THE RELATIONSHIP BETWEEN ECONOMIC VOTING THEORY AND VOTER BEHAVIORS: A LITERATURE REVIEW

*Dr. Barış ARMUTCU

- <https://orcid.org/0000-0002-4865-026X>

Alper MAVİ

- <https://orcid.org/0000-0002-1433-5077>

ABSTRACT

Determining the factors affecting voter behavior has become an important feature for political parties or candidates today. Voter preferences are affected by many factors, and the most important of these factors is economic factors. Voters act with the motive of self-interest when making their political preferences. This form of behavior is called the theory of economic voting in the literature. According to the economic voting theory, voters evaluate the past and current economic performances of political powers and support the political parties or candidates that will be most beneficial for them. The aim of this study is to analyze and examine the relationship between economic voting theory and voter behavior in a theoretical way. As a result of the theoretical analyzes and studies conducted, it was found that voters are significantly influenced by economic factors when making their preferences and change their political attitudes and behaviors accordingly. However, it has been determined within the scope of the study that while the voters reward the positive economic performances of the political powers or candidates with their votes at the ballot box, they punish the negative economic developments with the help of their votes. As a result, it has been revealed within the scope of the study that there is a strong relationship between economic voting theory and voter behavior.

Keywords: Economic voting, Voter, Voter behavior, voting theories.

EKONOMİK OY VERME TEORİSİ İLE SEÇMEN DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR LİTERATÜR TARAMASI

ÖZET

Seçmen davranışlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi günümüzde siyasi partiler veya adaylar açısından ön önemli bir unsur haline gelmiştir. Seçmen tercihleri birçok faktörden etkilenmekte ve bu faktörler arasında en önemli faktör olarak ekonomik unsurlar yer almaktadır. Seçmenler siyasi tercihlerini verirken kişisel çıkar güdüsü ile hareket etmektedirler. Bu davranış biçimi literatürde ekonomik oy verme teorisi olarak adlandırılmaktadır. Ekonomik oy verme teorisine göre seçmenler siyasi iktidarların geçmiş ve cari ekonomik performanslarını değerlendirmekte ve kendilerine en çok fayda sağlayan siyasi partileri veya adayları desteklemektedirler. Bu çalışmanın amacı ekonomik oy verme teorisi ile seçmen davranışı arasındaki ilişkiyi teorik olarak analiz etmek ve incelemektir. Yapılan teorik analizler ve incelemeler neticesinde, seçmenlerin tercihlerini verirken ekonomik faktörlerden önemli derecede etkilendiği ve siyasi tutum ve davranışlarını bu doğrultuda değiştirdiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte seçmenler siyasi iktidarların veya adayların sergilemiş olduğu olumlu ekonomik performansları sandıkta oylarıyla ödüllendirirken olumsuz ekonomik gelişmeleri ise sandıkta oylarıyla cezalandırdığı çalışma kapsamında tespit edilmiştir. Sonuç olarak ekonomik oy verme teorisi ile seçmen davranışları arasında güçlü bir ilişkinin olduğu çalışma kapsamında ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik oy verme, Seçmen, Seçmen davranışı, Oy verme teorileri.

EKONOMİK RANT TEORİLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Nedim DİKMEN

Ordu Üniversitesi, Ünye İİBF

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8376-6463>

ÖZET

Bu makalede, iktisat biliminde üretim maliyetinin üzerinde ve ötesinde bir artık olan, bir girdinin arzının esnek olmamasından kaynaklanan *ekonomik rant* kavramı incelenmiştir. Literatürde rant kavramı arzı uzun dönemde sabit olan üretim faktörlerinin fiyatı olarak ifade edilir. İktisat teorisinde iktisatçılar arasında ekonomik rantın kaynağı ve tabiatı hakkında diğer faktör gelirlerine göre daha geniş bir görüş birliği vardır. Rant (rent) kavramı İngilizce’de bir yerin kiraya verilmesi anlamında kullanılırken, Fransızca’da emeğe dayanmayan her türlü geliri ifade etmektedir. Rant, ücret, faiz, kâr gibi faktör gelirleri arasında yer almaktadır. Her kaynak gibi doğal kaynaklar da, üretim sürecinde kullanılmaları karşılığında sahipleri için bir gelir yaratırlar. İktisatta bu gelire rant adı verilir. Diğer bir ifadeyle rant, toprak faktöründen belirli bir süre için yararlanmak amacıyla ödenen bedeldir. Diğer üretim faktörlerine göre toprak arzının sabit olması nedeniyle Toprağın geliri olan rantı; diğer üretim faktörleri gelirlerinden ayıran en önemli unsur toprak ve diğer doğal kaynakların sahip oldukları arz esnekliğindeki farklılıktır. İktisatta ekonomik rant ile mukavele ile oluşan rant birbirinden ayrı kavramlardır. Mukavele ile oluşan rant, verilen hizmetler ya da bir girdinin veya genel anlamda bir ürünün kullanılması sonucunda yapılan periyodik ödemeler anlamındadır. Bu ödemeler genelde kira olarak ifade edilmekte olup, ekonomik rant ile kastedilen ile aynı anlamda değildir. Bu çalışmada ilk olarak 1813 ile 1815 yılları arasında geliştirilen “Rikardiyen rant teorisi”, ikinci olarak Alferd Marshall’ın geliştirdiği quasi-rant (rant benzeri) kavramı, şehir rantı ve yapabilme rantı, son olarak da ABD’li siyaset adamı ve iktisatçı Henry George’nin 1871’de değindiği ekonomik ranta eşit bir peşin verginin üretim üzerindeki etkileri incelenmiştir. Ricardo’nun rant kuramının doğruluğuna inan H.George, toprak sahipliğinden kaynaklanan gelirlere vergi konarak diğer tüm vergilerin kaldırılması önerisinde bulunmuştur. Bu çalışmada, makro ekonomi açısından rant teorileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Doğal kaynaklar, Ekonomik rant, Arz esnekliği, Faktör gelirleri.

COVID19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE SİGORTA ŞİRKETLERİ KÂRLILIĞINA SİGORTACILIK ÜRETİM FAKTÖRLERİNİN ETKİSİ

Arş. Gör. İlknur KÜLEKÇİ

İstanbul Gelişim Üniversitesi

– 0000-0003-0953-3519

ÖZET

Sigorta şirketleri gelirini poliçe üretimi ile elde ettiği sigorta primlerinden sağlamaktadır. Covid19 pandemi döneminin başlangıcından itibaren Türkiye’de tüm sektörlerde beklendiği şekilde sigorta sektörünün de olumsuz yönde etkilenmesi beklenmiştir. 2020 yılının ikinci çeyreğinde Türkiye ekonomisinde daralma yaşanmıştır. Pandeminin etkilerinin sigorta sektörüne 2020 yılında yansması beklenmesine rağmen sigortacılık sektörü aynı dönemde büyüme göstermiştir. Türkiye Sigorta Birliği (TSB) mali tablo ve istatistik verilerine göre sigorta şirketlerinin teknik kârlılığı artmıştır. Covid19 pandemisinin sigorta sektörüne etkileri beklenildiği kadar yansımamıştır. Ancak Türkiye sigorta sektörü kârda olsa da sigortacılık üretimini gösteren faktörler incelendiğinde Covid19 pandemisinin etkilerini sadece şirket teknik kârlılık verilerinin ortaya koymadığı görülmüştür. TSB verileri incelendiğinde Covid19 pandemi döneminde sigorta poliçe adedi ve sigortalı sayısında genel olarak düşüş yaşandığı görülmüştür. Bu sebeple bu çalışmanın amacı Covid19 küresel salgını dönemde sigortacılık üretimiyle ilgili faktörler ve sigorta şirketlerinin kârlılığı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve literatüre katkı sağlamaktır. Araştırma metodolojisi olarak analizde kullanılan verilerin uygunluğu sebebiyle panel regresyon modeli ile Stata’da uygulanmıştır. Uygulamada sigorta şirketlerinin teknik kâr bağımlı değişken olarak, poliçe adedi, endirekt primler ve hasar/prim oranı bağımsız değişkenler olarak belirlenmiştir. Türkiye’deki hayat dışı sigorta şirketlerinin TSB tarafından yayınlanan verileri uygulamada kullanılmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenlerin Covid19 pandemi dönemindeki ilişkisi incelendiği için 2019, 2020 ve 2021 yıllarına ait çeyrek dönem verileri analiz edilmiştir. 2021 yılının dördüncü çeyreğine ait veriler henüz açıklanmadığı için üç çeyrek dönemlik verisi analize dahil edilmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre Covid19 pandemi döneminde Türkiye’deki hayat dışı sigorta şirketlerinin teknik kârlarının poliçe adedi, endirekt prim ve hasar/prim oranlarından edilen sigortacılık verilerinden olumlu yönde etkilendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Covid19, Sigorta Şirketleri, Panel Regresyon

TÜRKİYE'DE VERGİ TAHAKKUK / TAHSİL ORANLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Arş. Gör. Dr. Yücel ERGÜN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0002-5494-4715.

ÖZET

Vergiler kamunun giderlerinin finansmanını sağlayan birincil kaynaklardır. Bu sebeple kamu giderlerin zamanında ve tam olarak karşılanması için vergilerin belirlenen zaman ve miktarda tahsil edilmesi önem arz etmektedir. Özellikle Türkiye'de beyana dayalı gerçekleştirilen vergilerde tahsili tam olarak gerçekleşmemektedir. Bu çalışmada Türkiye'de vergi tahsilinin tam olarak gerçekleşmemesinin nedenleri, 1991-2020 yılları arasında vergi tahakkuk / tahsil oranına yönelik bir inceleme ve 2020 yılında iller bazında vergi tahakkuk / tahsil oranına il bazında değerlendirmeler yer alacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Afları, Vergi Tahakkuk / Tahsil Oranı

AN EVALUATION ON ACCRUED/COLLECTED TAX RATIO IN TURKEY

ABSTRACT

Taxes are the primary sources of financing public expenditures. Therefore, timely and efficient tax collection is important for full coverage of public expenditures in a timely manner. In Turkey, especially self-declaration taxes cannot be fully collected. The current paper presents the reasons why tax cannot be fully collected in Turkey, an examination on accrued/collected tax ratio between 1991-2020 in Turkey, as well as a discussion on provincial accrued/collected tax ratios in 2020.

Keywords: Tax, Tax Amnesties, Accrued/Collected Tax Ratio

KAMU AİLE YARDIMLARININ GENÇ İŞSİZLİĞİNE ETKİSİ: MUHAFAZAKAR REFAH REJİMLERİ İÇİN BİR ANALİZ

Fatma YEŞİLKAYA
Mersin Üniversitesi
– 0000-0002-1766-3535

ÖZET

İşsizlik, ekonomik ve sosyal açıdan bireyleri çeşitli risklere maruz bırakan bir olgu olmakla birlikte özellikle işgücü piyasasına yeni dahil olacak gençler için yaşamı kesintiye uğratan bir sorun alanı olarak kabul edilebilmektedir. Son yıllarda pek çok Avrupa ülkesinin yaşlı ülkeler olarak nitelendirilmesiyle de birlikte genç işsizliği üzerinde önemle durulan bir konu haline gelmiştir. Bu çalışmada, genç işsizliğini belirleyen faktörler içerisinde değerlendirilebilen ve sosyal devlet gereği yapılan kamu aile yardımları ile genç işsizliği arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda muhafazakar refah rejimi ülkelerinin 2000-2018 dönemindeki verilerinden hareketle kamu aile yardımları ile genç işsizliği ilişkisi panel veri analizi yöntemiyle araştırılmıştır. Araştırma sonucunda, iki değişken arasında anlamlı ve pozitif ilişkinin varlığı ortaya çıkarılmış ve kamu aile yardımlarında yaşanan %1'lik artışın genç işsizliğini %17 düzeyinde artırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: genç işsizliği, kamu aile yardımları, panel veri analizi.

ABSTRACT

Unemployment is a phenomenon that exposes individuals to various risks economically and socially, but it can be considered as a problem area that interrupts life, especially for young people who will be newly included in the labour market. In recent years, youth unemployment has become an important issue, with many European countries being characterized as old countries. In this study, it is aimed to examine the relationship between youth unemployment and public family benefits, which can be evaluated among the factors determining youth unemployment and which are made as a requirement of the social state. In this direction, the relationship between public family benefits and youth unemployment was investigated by panel data analysis, based on the data of the conservative welfare regime countries for the period 2000-2018. As a result of the research, the existence of a significant and positive relationship between the two variables was revealed and it was determined that 1% increase in public family benefits increased youth unemployment by 17%.

Key Words: youth employment, public family benefits, panel data analysis.

TÜRKİYE'DE COVID-19'UN SİGORTA ENDEKSİ ÜZERİNE YANSIMALARI**Münevvere YILDIZ**

Afyon Kocatepe Üniversitesi

– 0000-0001-9541-2603

ÖZET

COVID-19 pandemisi dünyadaki tüm ülkelerin ekonomik, sosyal ve çevresel koşullarında önemli farklılaşmalara ve alışkanlıkların değişmesine sebep olmuştur. Bu anlamda pandeminin her alanda yarattığı etkiler de araştırmacılar için merak konusu olmuş, özellikle son bir buçuk yılda pandemi dönemine ilişkin pek çok araştırma gerçekleştirilmiştir. Özellikle ekonomik koşullardaki etkileri araştıran çalışmalardan bazıları pandeminin sektörel etkilerini incelerken bazıları da finansal boyuttaki etkilerine odaklanmıştır. Bu çalışmada Borsa İstanbul'da işlem gören sigorta şirketlerine ilişkin sigorta endeksinin pandemi sürecinde vaka sayısı, ölüm sayısı ve korku endeksinden nasıl etkilendiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Ayrıca BIST100 endeksi verileri de çalışmaya kontrol değişkeni olarak dahil edilmiş ve 11 Mayıs 2020 - 30 Kasım 2021 dönemi günlük verileri kullanılmıştır. Serilerin günlük değişim yüzdeleri alınarak analizlerde yer verilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerden elde edilen sonuçlar tüm serilerin normal dağılmadığı, Augmented Dickey-Fuller ve Phillips-Perron birim kök testi sonuçlarına göre ise serilerin tamamının düzeyde durağan olduğu belirlenmiştir. Bu bilgiler çerçevesinde normallik varsayımının esnetildiği ve değişkenlerin düzey değerleri ile analizlere dahil edilebileceği kantil regresyon ile çeşitli kantil düzeylerinde modeller oluşturulmuştur. Analiz sonuçlarına göre sigorta endeksi üzerinde vaka sayısının 20., 70. ve 90. kantil düzeyi dışındaki tüm kantillerde etkisinin negatif, ölüm sayısının etkisinin tüm kantillerde pozitif ve korku endeksinin ise medyan kantil haricinde negatif etkiye sahip olduğu ancak istatistiksel olarak anlamlı bir etki göstermedikleri ortaya konulmuştur. Kontrol değişkeni olarak çalışmada yer alan BIST100 endeksi tüm kantil düzeylerinde sigorta endeksi üzerinde pozitif anlamlı etki göstermiştir. Pandemi döneminde bazı sigorta branşlarında ihtiyaçlar artmış bazıları ise kısıtlamalardan kaynaklı yer yer talep azalması söz konusu olmuştur. Ancak ilgili dönem çerçevesinde bulunan sonuçlar sigorta endeksinin vaka ve ölüm sayılarından pek çok sektörün aksine olumlu/olumsuz bir etkileşim göstermediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: sigorta endeksi, vaka sayısı, korku endeksi, BIST100, kantil regresyon

MUTLULUK EKONOMİSİ BİR BAKIŞ**Rezan YAĞCI***Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi*

-ORCID:0000-0001-8082-7910

ÖZET

Neo-klasik iktisat akımı, bireylerin yalnızca çıkarları doğrultusunda hareket ettikleri ve rasyonel davrandıkları varsayımıyla uzun yıllardan beri kabul görmektedir. Ancak bireylerin ekonomik kararların arkasında yalnızca rasyonel ve kendi çıkarları peşinden koşan bencil varlıklar olmadığını ileri süren, ayrıca psikolojik ve davranışsal etkenleri de sürece dâhil eden mutluluk ekonomisi Neo-klasik iktisadi ekolün bu varsayımının eleştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Mutluluk ekonomisi bağlamında din, dil, ırk, sınıf, sosyo-ekonomik ve sosyo-demografik değişkenler ile mutluluk arasındaki ilişkilerin ölçümü saha araştırmaları ile yapılmaktadır. Yapılan saha araştırmalarında, mutluluk ekonomisinde bireylerin mutluluğunu ölçmek için çeşitli ölçekler kullanılmaktadır. Bu ölçeklerde sorulan sorulardan en yaygını "Bir bütün olarak göz önüne aldığınızda genel olarak hayatınızdan ne kadar memnunsunuz?" sorusudur. Bu soru "Hiç memnun değilim" ve "Çok memnunum" aralığında 0-10 ölçekli bir sorudur. Bu çalışmada da kişileri mutlu edecek kamu uygulamalarının neler olabileceğini araştıran, kişileri mutlu kılacak faaliyetlerin meydana çıkarılması ve özellikle bu belirleyiciler arasındaki iktisadi göstergelerin hangi oranda etki edeceğini inceleyen mutluluk ekonomisi ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk, Ekonomi, Neo-klasik İktisat

İSLAM EKONOMİSİNDE TÜKETİM KAVRAMININ ŞEKİLLENMESİ¹

Dr. Hayal Özçim

- 0000-0002-8931-9135

ÖZET

İslam dini doğduğu dönemlerde, dinin yayılması amacıyla savaşçı bir yapı sergilemektedir. O dönemde sermayenin fetihlerle kazanılıyor olması nedeniyle İslam ekonomisi serbest piyasa ekonomi şartlarını sağlamamaktadır. Daha sonraki dönemlerde yani savaş ve fetih sonrasında İslam ekonomisi ile serbest piyasa ekonomisinin benzer şekilde işlediği söylenebilir.

Tüketim kavramı, serbest piyasa ekonomisinde klasik ekolden beri tartışılan bir konudur. Keynesyen ekonomide tüketim kavramı üzerinden hâsıla hesaplamaları yapılmaktadır. Tüketimin değerinin değişmesi ile ekonomide tüketime bağlı birçok değer değişmektedir. Bu durum genel ekonomik dengeyi de etkilemektedir. Tüketim kavramı incelendiğinde bireysel tüketimin fayda ve ihtiyaç kavramı ile ilişkili olduğu bunun yanında makroekonomik tüketimin ise tasarruf, devlet harcamaları, vergiler ve dış ticaret değişkenleri ile ilgili olduğu söylenebilir.

İslam ekonomisinde tüketim kavramı ele alındığında ise geleneksel iktisatta olduğu gibi hem bireysel tüketim hem de makroekonomik tüketim konusu paralelinde ele alındığı görülmüştür. Bireysel tüketim ele alınırken ihtiyaç ve fayda kavramları İslam ekonomisindeki genel değerler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Makroekonomik olarak ise tüketim kavramı ele alındığında ise tüketim fonksiyonuna zekât kavramının eklendiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İslam Ekonomisi, Tüketim, Serbest Piyasa

¹ Bu çalışma, yazarın şu başlıklı makalesinden üretilmiştir: Özçim H.(2021).Piyasa ekonomisi çerçevesinde İslam ekonomisinde tüketim kavramı., *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Researches*, 13, p. 154 - 166. Doi: 10.51293/socrates.145.

BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNİN VOLATİLİTE ANALİZİ**Dr. Hayal Özçim**[-0000-0002-8931-9135](mailto:0000-0002-8931-9135)**ÖZET**

20. yüzyılın ortalarından beri bilinçsizce doğal kaynakların kullanması dolayısıyla çevre kirliliği, atmosferdeki periyodik işleyişin bozulması, küresel ısınma, tarım arazilerinin verimsizliği, bireylerin sınırlarını belirleyemediği tüketim davranışları endişe verici boyuta gelmiştir. Bu nedenle bireylerin, tüketim toplumu biçimindeki yaşam biçimlerini bırakıp çevresel ve toplumsal sorumlulukların çözümüne yönelik oluşturdukları yaşam tarzı ya da tüm bu konularla ilgili otoritelerin izledikleri politikalar bütününe sürdürülebilirlik denilmektedir (Baumgärtner ve Quaas,2010:446; Gladwin vd., 1995: 877; WCED, 1987: 13). 2. Dünya Savaşı'ndan sonra ise dünyada başlayan ekonomik kalkınma kavramı gelişmiştir. Ekonomik kalkınma, 1970'li yıllardan itibaren ise ekonomide insan ve çevresel faktörlerinin temelinde, insani gelişme, çevre ve sürdürülebilirlik kavramlarını ortaya çıkarmıştır (Kaynak, 2011: 52).

Türkiye'de sürdürülebilirlik alanında bir endeks oluşturma fikri dünyadaki sürdürülebilirlik endekslerinin oluşumundaki amaç gibi borsaların çevresel, sosyal, kurumsal yönetim konularındaki risklerine ilişkin politika oluşturmaları sürecinde yatırımcılara bir platform oluşturmaktır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de 2014 yılından beri BİST Sürdürülebilirlik Endeksi hesaplanmaktadır. BİST Sürdürülebilirlik Endeksi 4 Kasım 2014 tarihinden itibaren XUSRD koduyla fiyat ve getiri olarak hesaplanmaya ve yayınlanmaya başlanmıştır (BİST, 2021). Bu çalışmada, BİST Sürdürülebilirlik Endeksinin Brent petrol, TL/dolar kuru ve mevduat bankalarındaki TL üzerinden açılan mevduatlar ile arasındaki ilişki incelenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiyi analiz etmek için GARCH modeli kullanılmıştır. Çalışma sonucunda BİST Sürdürülebilirlik Endeksi volatilitesine petrol değişkeninin etki etmediği, döviz kuru değişkeninin ise endeksin volatilitisini arttırdığı, faiz oranı değişkeninin ise volatilitiyi düşürdüğü gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Endeksi, Brent Petrol, Faiz Oranı, Döviz Kuru

TÜRKİYE'DE YOKSULLUK İLE MÜCADELEDE SOSYAL BÜTÇE ANLAYIŞI**Dr. Filiz Özbay**

Harran Üniversitesi

– 0000-0002-5599-9021

ÖZET

Toplumunu meydana getiren bireylerin refah düzeyini yükseltmek politika yapıcılarının temel görevlerinden birini oluşturmaktadır. Günümüzde bireylerin hayat standartlarını yükseltmek amacıyla yapılan yatırımlar/harcamalar her geçen gün önem kazanmakla beraber çeşitlenmektedir. Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin sosyal bütçeleri içerisinde yer alan sosyal harcamaları bu yatırımların başında yer almaktadır. Sosyal bütçe, merkezi devlet bütçesinin içerisinde bulunan sosyal içerikli harcamaları ve bu harcamaları finanse eden gelirleri oluşturmaktadır. Sosyal bütçe; daha iyi kamu politikaları yoluyla çocukların, kadınların ve dezavantajlı bireylerin hayat standartlarını yükseltmek amacıyla bütçedeki sosyal içerikli kamu harcamalarının (sosyal güvenlik, sosyal yardım, eğitim ve sağlık gibi) kullanılmasına yönelik bütçe uygulamaları olarak tanımlanmaktadır.

Toplumun sosyal faydasını maksimum düzeye çıkarmayı amaçlayan sosyal devlet anlayışı, uygulamış olduğu sosyal bütçe politikalarıyla yoksulluk ile mücadele etmektedir. Sosyal bütçe içerisinde yer alan harcama kalemleri içerisinde yoksul kesimi korumaya yönelik uygulamalar öncelikler arasında yer almaktadır. Bireylerin işsiz kalması sonucu verilen işsizlik ödenekleri, beşeri sermaye birikiminin artırılabilmesi için sağlanan eğitim ve sağlık yardımları, düşük gelir üzerinden vergi alınmaması, gelir düzeyi düşük olan bireylere özellikle dezavantajlı bireylere sağlanan sosyal koruma harcamaları ve gelir destekleri bu kapsamda değerlendirilmektedir. Ayrıca yoksulluk ile mücadele edebilmek için sosyal bütçe uygulamalarının etkin bir şekilde kullanılması ve sosyal bütçe sistemine uygun politikaların belirlenmesi önem taşımaktadır.

Türkiye diğer ülkeler ile kıyaslandığında refah seviyesi bakımından düşük olan ülkeler arasında yer almaktadır. Çünkü sosyal devlet anlayışının bir gereği olan sosyal harcamaların yeterli olmadığı görülmektedir. Bu sorunu çözmek için yapılması gereken ise sosyal harcamaların çözmeye çalıştığı yoksulluk ve adaletsiz gelir dağılımının sebeplerini belirlemektir. Bu ise sosyal bütçe içerisinde yer alan sosyal harcama politikalarının ekonomik politika tasarımı ile beraber yapılmasıyla mümkündür. Bu doğrultuda çalışmada öncelikle sosyal bütçe ve yoksulluk kavramlarının teorik çerçevesi ele alınmaktadır. Daha sonra ise Türkiye’de yoksulluk ile mücadelede sosyal harcama kalemlerinin merkezi yönetim bütçe içindeki oranları ile Türkiye ve OECD ülkelerinin toplam sosyal harcama oranları verilerek genel bir değerlendirme yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bütçe, Yoksulluk, Sosyal Harcama.

COVID 19 SALGIN SÜRECİNDE KOOPERATİFLERİN ÖNEMİ**Nilüfer SERİNLİ**

Trakya Üniversitesi

– 0000-0002-1075-2252

ÖZET

Covid 19, 2019 yılının sonlarında Çin'in Wuhan kentinde görülmüş ve birçok ülkeye yayılarak, birçok vakaya ve ölüme neden olmuştur. Virüsün yayılımını azaltmak için ülkeler birtakım önlemler almışlardır. Bunun sonucunda tedarik zinciri bozulmaya, üretim durma noktasına gelmeye ve müşterilerin satın alma alışkanlıkları değişmeye başlamıştır. Dolayısıyla, tarım, turizm, seyahat, havacılık, eğitim gibi birçok sektör olumsuz yönde etkilenmiştir. Özellikle karantina uygulamaları, sokağa çıkma yasağı, sosyal mesafe gibi uygulamalar tarım sektöründeki işgücünün temininde sorunların yaşanmasına ve tarımsal faaliyetlerin durma noktasına gelmesine neden olmuştur. Ancak, ülkemizde tarım çalışanlarının yasaklardan muaf tutulması ve sağlık denetimi yapılarak üretimin gerçekleştirilmeye çalışılması sonucunda tarımsal faaliyetlerin sorun olmadan devam etmesine neden olmuştur. Buna rağmen, bireyler ihtiyaç duyacakları temel gıda maddelerine ulaşamayacakları endişesiyle gıda maddelerini stoklama yoluna gitmeye başlamışlardır. 2020 yılının ortalarından itibaren ülkemizde ve dünya ülkelerinde kademeli olarak normalleşme sürecine geçilmeye başlanmıştır. Ancak, geçen bu süreçte üreticilerle tüketiciler arasındaki tedarik zincirinin uzunluğu ve aradaki aracılardan varlığı nedeniyle gıda ürünlerinin fiyatlarında yükselmelere neden olmuştur. Bu durumdan hem üreticiler hem de tüketiciler olumsuz yönde etkilenmişlerdir. Bu olumsuz etkilerin en aza indirmek için gelişmiş ülkelerdeki tarım ve tarım dışı kooperatifler ortaklarına her konuda destek olmuşlardır. Ülkemizde de üretici ve tüketici kooperatifleri hem ortaklarının hem de çalışanlarının salgından olumsuz etkilenmemeleri için gerekli tedbirleri almışlar ve ortaklarına çeşitli konularda destekler sağlamışlardır. Ancak, bazı kooperatifler salgın sürecinde finansal olanaksızlık nedeniyle kapanma noktasına gelmişler ve bazı kooperatifler kapanmışlardır.

Araştırmanın amacı, covid 19 salgın sürecinde kooperatiflerin rolünü ortaya koymaktır. Bu amaçla literatür taraması yapılarak, ulusal ve uluslararası kooperatif örneklerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Covid 19, tarım kooperatifleri, tarım dışı kooperatifler.

TÜRKİYE’NİN BAĞIMSIZLIK SAVAŞI SÜRECİNDE DERSİM TOPLUMUNUN SERGİLEDİĞİ TAVIR

Dr. Öğretim Görevlisi Erhan TAŞ

Bingöl Üniversitesi

– <https://orcid.org/0000-0002-2962-7689>

ÖZET

Osmanlı Devleti’nin son döneminde sancak olarak idare edilen Dersim’de (Tunceli) yaşayan halk birçok yönden birbirinden farklılık göstermiştir. Halkın bir kısmı Kurtuluş Savaşı sürecinde işgallere karşı çıkarak devleti destekleyici telgraflar göndermiştir. Genelini aşiretlerin oluşturduğu bu kısım, fiili olarak mücadeleye katılmamakla birlikte savaş ve işgal sürecinde yönetime moral desteği sağlamıştır. İdari merkezlerde yaşayan toplumun bir kısmı ise olası isyan girişimlerine engel olmak ve asayişin sağlanmasına katkıda bulunmak amacıyla milli nitelikli örgütlenmelere gitmiştir.

Toplumun bir kısmı yaşanan savaş ve işgallere rağmen emniyet ve asayişe zarar veren faaliyetlerde bulunmuştur. Mevcut aşiret düzeninden dolayı silahlı üyelere sahip olan gruplar, yoksulluk ve yerleşik alışkanlıkların etkisiyle eşkıyalık faaliyetlerini sürdürmüş, çevrede bulunan kaza ve köylere saldırarak onlarca soygun eylemi gerçekleştirmiştir. Saldırıları önlemede yetersiz kalan kolluk kuvvetleri zaman zaman halktan destek almıştır. Benzer şekilde 1919 yılı milletvekili seçiminde de aşiretler kanun dışı yollara başvurmuştur.

Kürdistan Teâli Cemiyeti ve bazı devletler yürüttükleri propaganda faaliyetleriyle toplum üzerinde etkili olmaya çalışmıştır. Toplumun az bir kısmı, Kürt siyasi hareketlerine toplumsal meşruiyet kazandırmaya yönelik olan bu propagandalardan etkilenmiştir. Sevr Antlaşması’yla uluslararası dayanağı oluşturulan bu eylemler çerçevesinde Dersim’deki bazı aşiret reisleri özerk bir Kürdistan kurmak için girişimde bulunmuştur. Fakat Mustafa Kemal Paşa’nın teklifiyle aşiret reislerinin bir kısmının milletvekili olarak TBMM çalışmalarına katılması üzerine 1920’deki isyan girişimi sonuçsuz kalmıştır. Diğer taraftan Kısmen Dersim’le ilgili olan Koçgiri İsyanı’nın çıkması önlenememiştir. Ana omurgasını arşiv belgelerinin oluşturduğu bu çalışmada, Kurtuluş Savaşı sırasında Dersim toplumunun sergilediği tavır ve bu çerçevede yaşanan hadiselerin devlet-toplum ilişkileri üzerindeki etkisi irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Kurtuluş Savaşı, Dersim sancağı, Dersim toplumu.

THE ATTITUDE OF THE DERSIM SOCIETY DURING TURKEY'S WAR OF INDEPENDENCE

The people living in Dersim (Tunceli), which was administered as a sanjak in the last period of the Ottoman Empire, differed from each other in many ways. Some people opposed the occupations during the War of Independence and sent telegrams supporting the state. Although this part, mostly made up of tribes, did not participate in the struggle, it provided moral support to the administration during the war and occupation. Some of the society living in the administrative centres went to national organizations to prevent possible rebellion attempts, maintain security.

Despite the wars and occupations, some of the society engaged in activities that harmed security and public order. The groups that had armed members due to the existing tribal order continued their banditry activities under the influence of poverty and settled habits and carried out dozens of robberies by attacking the towns and villages in the vicinity. Law enforcement officers, who were insufficient to prevent attacks, received support from the public from time to time. Similarly, in the 1919 parliamentary election, the tribes resorted to illegal means.

The Kurdistan Teâlî Cemiyeti and some states tried to influence society with their propaganda activities. A small part of the society was affected by these propagandas to give social legitimacy to the Kurdish political movements. Within the framework of these actions, whose international basis was established with the Treaty of Sèvres, some tribal chiefs in Dersim attempted to establish an autonomous Kurdistan. However, upon the proposal of Mustafa Kemal Pasha, some of the tribal chiefs participated in the works of the Grand National Assembly of Turkey as parliamentarians, and the rebellion attempt in 1920 was inconclusive. On the other hand, the emergence of the Koçgiri Revolt, which was partly related to Dersim, could not be prevented. In this study, the main backbone of which is archival documents, the attitude of the Dersim society during the War of Independence and the effects of the events in this context on the state-society relations were examined.

Keywords: Turkish War of Independence, Dersim sanjak, Dersim society.

1926 TÜRK MEDENİ KANUNU'NUN KABULÜNDEN ÖNCE TÜRKİYE'DE AİLE HUKUKUNUN GELİŞİMİ

Dr. Öğretim Görevlisi Erhan TAŞ

Bingöl Üniversitesi

– <https://orcid.org/0000-0002-2962-7689>

ÖZET

Osmanlı Devleti, hukuk alanında yaşanan sorunları çözmek için sürekli bir arayış içerisinde oldu. Oluşturulan komisyonlar, bazen temelini İslam'dan alan kanunlar hazırlarken bazen de Batı hukukundan faydalanarak kanun hazırlama yoluna gitti. Bu çerçevede Medeni Hukuk alanında ihtiyacı karşılamak için Mecelle denilen yerli kanunlar hazırlandı.

19. yüzyılın ikinci yarısında bir medeni kanunun hazırlanması gündeme gelince, yerli ve dine dayalı kanunları savunan gelenekçi anlayış ile yabancı kanunların benimsenmesi gerektiğini savunan inkılapçı anlayış karşı karşıya geldi. Sonuçta İslam Hukuku'ndan yararlanılarak kanun hazırlanması kararlaştırıldı. Kurulan komisyon, 1869-1876 yılları arasında çalışarak Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'yi hazırladı. Başlangıç ve 16 bölümden oluşan Mecelle borçlar, usul, mal ve kısmen medeni kanuna ilişkin kuralları ihtiva etti.

Adalet Bakanlığınca Mecelle'yi yenilemek amacıyla 1916'da İhzar-ı Kavânîn Komisyonları oluşturuldu. Aile ile ilgili düzenlemeler için Ahvâl-i Şahsiye Komisyonu vazifelendirildi. Çalışmalar neticesinde fıkıh kitaplarından derlenerek hazırlanan 157 maddelik Hukuk-u Aile Kararnamesi 1917'de yürürlüğe girdi. Evlenme, boşanma, karı-kocanın yükümlülüklerini kapsayan kararname çok eşliliği sınırladı. Bu kararnameyle gayrimüslimlerin dinî liderlerinin bu konulardaki yetkileri kaldırıldığı gibi; Şeriat Mahkemeleri, gayrimüslimlerin evlenme, boşanma, nafaka davalarına bakmakla da görevlendirildi. Ancak azınlıkların başvurduğu İtilaf Devletleri'nin baskısı neticesinde Hukuk-u Aile Kararnamesi 1919'da yürürlükten kaldırıldı.

Mecelle'yi uyarlamak amacıyla 1916'da görevlendirilen komisyon 1922'ye kadar Mecelle'nin 126 maddesini değiştirdi. 1923 ve sonrasında da komisyonlar Mecelle üzerinde çalıştı. Fakat bu çalışmalar din ve hukuku birbirinden ayırmadığı için yöneticiler tarafından uygun bulunmadı ve komisyonların faaliyetleri sonlandırıldı. 1926 yılında İsviçre Medeni Kanunu toptan kabul edildi. Türk Medeni Kanunu'nun 1926'da kabulünden önceki süreci ele alan bu çalışma, Osmanlı Devleti'nin son döneminde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında aile hukukuna yönelik kanunlaştırma faaliyetlerini ortaya koymaya çalışmaktadır.

Anahtar kelimeler: Aile hukuku, Kanun hazırlama komisyonları, Mecelle, Türk Medeni Kanunu.

MEKÂNSAL DİL TAHLİLİNDE SÖZBİRİMLER: ÖLMEZ OTU ÖRNEĞİ**İsmail Bağçevan**

Uşak Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-0718-3909>**ÖZET**

Dilbilimde “mekân” kavramı “şekil” durumunda olan bir varlığın “zemin” durumundaki başka bir varlıkla girdiği statik ve dinamik ilişkileri ve mekân-zamansal bağlam içinde bunları dile getiren insanı kapsar. Uzayda yer kaplayan (uzamsal) varlıkların konumlanma ve yer değiştirme ifadelerini içeren mekânsal dil, mekânsal anlambilimin çalışma alanını oluşturur. Mekânsal dilde yer alan metinler dil-içi (metindilbilimsel) ve dil-dışı (edimbilimsel) bağlamdan bağımsız değildir. Metaforik anlatımlar ve iletişimsel çıkarımlar, mekânsal dilin sınırları dışında değerlendirilir.

Geleneksel Türkçe dilbilgisi kitaplarında mekân konusuna yeterince yer verilmemiş; mekânı dilbilimsel açıdan ele alan sınırlı sayıdaki çalışmada ise uygulamalı yöntemler ve görüşme, gözlem gibi teknikler tercih edilmiştir. Bu bildiride, sözbirim terimini tanımlayarak sınırlandırmak; kurmaca metinlerdeki mekânsal dili ele alacak çalışmalara bir model sunmak ve Türkçe alanyazına teorik katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Mekânsal bilgi yalnızca sözcük, öbek ya da tümcelerden gelmez; daha yoğun ve doğru şekilde tümceden büyük “sözce” denilen anlambilimsel kütlede çıkarılır. Sözbirimler, sözcelerin sarılmış, etiketlenmiş ve tahlil için hazırlanmış şeklidir. Sözbirimler içinde ve arasında gönderimler yapan kelimeler, kelime grupları, iyelik ve şahıs ekleri metinsel bağdaşıklık, tutarlılık ve bağlam açısından önemli işlevler taşır.

Yaşar Kemal’in Ölmez Otu adlı romanından seçilen mekânsal sözbirimler, metnin bağlamsal özelliklerine dikkat edilerek doküman incelemesine tabi tutulmuştur. Romanın beş ila on üçüncü sayfalarını kapsayan açılış bölümü örneklem olarak alınmıştır. Bu bölümde, intikam almak amacıyla öldürmek istediği Muhtar Sefer’i nehrin kıyısında gördüğünü zanneden Memidik’in yaşadığı macera anlatılmaktadır. Sonunda Memidik, gece vakti gördüğü ve Muhtar Sefer’le karıştırdığı bir karartıyı takip edip bıçaklayarak öldürür. Örnekleme mekansal ilişkilerin dile getirildiği toplam yüz doksan beş (195) ifade tespit edilmiş; bunlar tematik olarak gruplandırılarak sekiz (8) mekansal sözbirim (ms1...ms8) halinde gösterilmiştir. Bu öbeklerden bazıları alt öbeklere (ör.: ms5.1...ms5.6) ayrılmıştır. Bunun sebebi sözbirimlerin zincir halkaları gibi eklenerek gelmemesi; bir hasır örgü gibi, birbirinin altından, üstünden, içinden, yanından dolaşıp gelmesidir. Metnin dokusu mekânsal anlam açısından birbirini kesen, bölen, öteleyen ve çağıran parçalardan oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dilbilim, mekânsal anlambilim, sözbirim, Yaşar Kemal, Ölmez Otu.

LEXIAS in SPATIAL LANGUAGE ANALYSIS: *The UNDYING GRASS* SAMPLE**ABSTRACT**

The concept of "space" in linguistics includes the static and dynamic relations of an entity in a "figure" state with another being in a "ground" state, and the human being who expresses them in a spatio-temporal context. Spatial language, which includes the location and translocation expressions of entities occupying space, constitutes the study area of spatial semantics. Spatial texts language are not independent of intralinguistic (textlinguistic) and extralinguistic (pragmatic) context. Metaphorical expressions and conversational implicatures are evaluated outside the boundaries of spatial language. In traditional Turkish grammar books, the subject of space is not given enough place; in the limited number of studies that deal with space from a linguistic perspective, applied methods and techniques such as interview and observation were preferred. In this paper, to define and limit the term "lexia" and it is aimed to present a model for the studies that will deal with the spatial language in fictional texts and to make a theoretical contribution to the Turkish literature. Spatial information does not come only from words, phrases or sentences; more densely and correctly extracted from the semantic mass called "utterance" larger than the sentence. "Lexia" is utterances wrapped, tagged, and prepared for study. Words, word groups, possessive and personal suffixes that make references within and between lexias have important functions in terms of textual coherence, coherence and context.

The spatial lexias selected from Yashar Kemal's novel *The Undying Grass* were subjected to document analysis by paying attention to the contextual features of the text. The opening part of the novel, which covers pages five to thirteen, was taken as a sample. In this section, the adventure of Memidik, who thought he saw Muhtar Sefer, whom he wanted to kill in order to take revenge, on the banks of the river, is told. In the end, Memidik stabbed to death by following a shadow he saw at night and confused with Muhtar Sefer. A total of one hundred and ninety-five (195) expressions in which spatial relations were expressed were identified in the sample; these are grouped thematically and shown in eight (8) spatial lexias (ms1...ms8). Some of these lexias are split into sub-lexias (e.g. ms5.1...ms5.6). This is because lexias do not come by being added like chain rings; like a wicker weave, it comes from under, over, inside, and around each other. The texture of the text consists of parts that intersect, divide, translate and call each other in terms of spatial meaning.

Keywords: Linguistics, spatial semantics, lexia, Yashar Kemal, *The Undying Grass*.

MEKÂNSAL DİLDE TOPOLOJİK İFADELER

İsmail Bağçevan

Uşak Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-0718-3909>

ÖZET

“Kauçuk levha geometrisi” olarak tanımlanan topoloji, dönüşüm veya deformasyon altında sabit kalan ve dolayısıyla metrik açı ve mesafe kaybı altında korunan geometrik özelliklerin incelenmesidir. Bu açıdan bakıldığında bir küre ve bir küp topolojik olarak eşdeğerdir ve ikisi birlikte bir halka veya bir bisiklet lastiğinden farklıdır.¹ Kendi aralarında “şekil-zemin” ilgisi kuran uzamsal varlıkların mekândaki dinamik ve statik ilişkilerini araştıran mekânsal anlambilimde ise topoloji terimi, “zemin” nesnesinin açısız olmayan “bitişiklik, arasındalık, kapsama, sınırlama, parça-bütün” gibi mekânsal özelliklerini kapsar. Bu özellikler mekânın yatay ve dikey ekseninde ve de üç boyutunda (boy, derinlik, en) ortaya çıkar. “Ön, arka, sağ, sol” gibi açısız yönler ve izdüşümsel alanları belirleyen “mekânsal referans çerçeveleri”nden farklı olmak üzere Türkçede “alt-üst, iç-dış, ara, yan, dip” gibi mekânsal adlarla ifade edilen topolojik özellikler “yer” bilgisi içerirler.

Topoloji konusunda Türkçe alanyazında yer alan çalışmaların sayısı yetersizdir. Mevcut çalışmalarda uygulamalı yöntemler kullanılmış; kurmaca olmayan metinler tercih edilmiştir. Doküman analizi yönteminin takip edildiği çalışmada, Türkçe alanyazına teorik katkı sağlamak; yapılacak tipolojik çalışmalara veri sunmak; kurmaca bir metinden hareketle Türkçede topolojik ilişkilerin niteliğini ve niceliğini betimlemek amaçlanmıştır.

Bu bildiriye, Yaşar Kemal’in Ölmez Otu romanında tespit edilen yedi yüz doksan üç (793) topolojik ifade anlamsal alt-kategorilere göre tasnif edilmiştir. Buna göre, “alt, üst, yan” topolojik ilişkilerini içeren “bitişiklik” kategorisinde üç yüz altmış dört (n=364, %46); “dış, iç” ilişkilerini veren “kapsama”da iki yüz on yedi (n=217, %27); “parça, bütün, dip, yüzey” ilişkilerini içeren “sınırlama”da yüz seksen dört (n=184, %23) ve arasındalık kategorisinde yirmi sekiz (n=28, %4) madde tespit edilmiştir. Türkçede topolojik bilgi topolojik adlar, fiiller, hal ekleri, zemin öbeği, mekânsal tümce ve sözbirimler aracılığıyla kodlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dilbilim, mekânsal anlambilim, topoloji, Yaşar Kemal, Ölmez Otu.

¹ Levinson, S. (2003). *Space in language and cognition: explorations in cognitive diversity*. Cambridge University Press.

TOPOLOGICAL EXPRESSIONS IN SPATIAL LANGUAGE

ABSTRACT

Topology, described as “rubber-sheet geometry”, is the study of geometrical properties that remain constant under transformation or ‘deformation’, and so are preserved under the loss of metric angle and distance. Thus a sphere and a cube are topologically equivalent, and together are both distinct from a doughnut or a bicycle tyre (Levinson, 2003). In spatial semantics, which investigates the dynamic and static relations of spatial entities in space, which establish a “figure-ground” relationship among themselves, the term topology covers the non-angular spatial properties of the “ground” object such as “containment, medial, contiguity, limitation, part-whole”. These features appear in the horizontal and vertical axis of the space and in its three dimensions (height, length, and width). Topological expressions are different from “spatial frames of reference” that determine angular directions and projective fields such as “anterior-posterior, right-left”. Topological specifications, which are expressed with spatial nominals such as “inferior-superior, interior-exterior, intermediate, lateral, subjacent” in Turkish, contain “place” information.

The number of studies on topology in the Turkish literature is insufficient. In the existing studies, applied methods were used and non-fiction texts were preferred. In this paper, the document analysis method was followed. It is aimed to contribute theoretically to the Turkish literature, to present data for typological studies to be carried out, to describe the quality and quantity of topological relations in Turkish based on a fictional text.

In this paper, seven hundred and ninety-three (793) topological expressions identified in Yashar Kemal's *The Undying Grass* were classified according to semantic sub-categories. Accordingly, three hundred and sixty-four (n=364, 46%) were included in the “contiguity” category, which includes the “lateral, superior, inferior” topological relations, two hundred and seventeen (n=217, 27%) in the “containment” which gives the “exterior, interior” relations, one hundred and eighty-four (n=184, 23%) items were identified in the “limitation” which includes “part, whole, subjacent, surface” relations, and twenty-eight (n=28, 4%) items were identified in the “medial” category. In Turkish, topological information is coded through topological nouns, verbs, case suffixes, ground phrase, spatial sentences and lexias.

Keywords: Linguistics, spatial semantics, topology, Yashar Kemal, *The Undying Grass*.

DİL ÖĞRETİMİNDE GELİŞTİRİLEN YAKLAŞIM MODELLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Enes ARSLAN

Osmangazi Ortaokulu

0000-0003-4654-6589

ÖZET

Dilin öğretilmesi ve öğrenilmesi sürecinde farklı yaklaşımlar ortaya atılmış, birbirlerinden etkilenecek yeni yaklaşımlar geliştirilmiş ve bu yaklaşımlar belli dönemlerde kabul görüp uygulanmıştır. Bu çalışmada ortaya atılan yaklaşımlara çeşitli eleştiriler getirilerek yeni alternatif bir öğretim metodu anlatılmıştır. Günümüze kadar uygulanan bazı metotlara bakılacak olursa; GTM: Dilbilgisi kuralları ağırlıklı ve öğretmen merkezli bir metottur ve öğrenciyi göz ardı ettiği için yetersizdir. Silent Way: Bu yöntem öğretmenin son derece pasif kalıp öğrenciyi uzaktan cesaretlendirmeye çalıştığı bir yöntem olduğu için eksik kalmaktadır. Suggestopedia: Öğrenci merkezli ve öğrencinin özgürlüğünü ele alan bir metod olması dolayısıyla iyi bir izlenim uyandırır da disiplin yoksunu bir uygulama olarak dezavantajlıdır. TPR: Yönergeler aracılığıyla uygulanabilen, dil ile fiziksel etkinliklerin birleşiminden oluşan bu metod öğretmen olmadan etkisiz kalmaktadır. Communicative Language Teaching: İletişime dayalı olduğu için diyalog ve grup çalışmalarında etkili gibi görünse de bireysel çalışmalarda etkisiz kalabilmektedir. Content Based Instruction Metod: Konu belirlenerek çalışma gerektiren bir yöntem olup, ikinci dil öğretiminde etkili olabilmekte fakat ilk defa dil öğrenecekler açısından yetersiz kalabilmektedir. Participatory Approach: Takım çalışmasına dayalı öğrenci merkezli bir yaklaşım olsa da organize güçlükleriyle karşılaşılabilen bir yaklaşımdır. Daha önce denenmiş ve hala bir kısmı öğretmenler tarafından uygulanmakta olan bu kuramlara ilave olarak alternatif bir yaklaşım geliştirmek mümkündür. Reading Based Approach. Okuma temelli bir yaklaşım modeli olup hedef dilin kuralları okudukça ve karşılaşıldıkça öğrencilerle paylaşılabilir, sürekli farklı şekilleriyle karşılaşılan kelimelerin kolaylıkla öğrenilmesi sağlanabilir, farklı dünya ve kültürlerle en ucuz ve kısa yolla ulaşılabilir, takibi ve tatbiki kolay bir yöntemdir, okunulan kaynakla alakalı alıştırma ve değerlendirme yapmaya elverişlidir ve zihinsel gelişimin desteklenmesine olanak sağlar. Bahsedilen diğer kuramların noksan tarafları

göz önüne alındığında okuma temelli dil öğretimi yaklaşımı iyi ve etkili bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler : Dil Öğretimi – Yaklaşımlar - Okuma

KIRIM SAVAŞI SIRASINDA BULGARLAR (1853-1856)**YASEMİN TAŞ¹****ÖZET**

Osmanlı Devleti ve Rusya arasında tarih boyunca birçok savaş meydana geldi. Bu savaşlardan biri de Kırım Savaşıdır. Kırım Savaşı modern anlamda yapılan savaşların başlangıcı niteliğindedir. Osmanlı Devleti ve Rusya arasında yapılan bu savaş daha sonra İngiltere ve Fransa'nın da dahil olmasıyla birlikte bir Avrupa savaşına dönüştü. Kırım Savaşı esnasında, Rusya, Osmanlı Devleti'nin savaş politikalarını öğrenmek ve Osmanlı Devleti'ni içerden zayıflatmak için casusluk politikasını uyguladı. Bunun için Bulgarları kullandı. Rusya, Bulgarları casus olarak kullanırken onların bağımsızlık ideolojilerini de destekledi. Böylece Bulgarlar, Rusya yanlısı bir politika izledi. Kırım Savaşı bu anlamda Bulgarların, bağımsızlık ideolojilerinin geliştiği bir savaş niteliğinde idi.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Rusya, Kırım Savaşı, Bulgarlar, Casusluk.

ABSTRACT

There occurred many wars between the Ottoman Empire and Russia throughout history. One of these wars is the Crimean War. The Crimean War is the beginning of the battles done in the modern sense. This war between the Ottoman Empire and Russia later turned into a European war with the involvement of England and France. During the Crimean War, Russia implemented the policy of espionage to learn the war policies of the Ottoman Empire and to weaken the Ottoman Empire from the inside. For this, it used the Bulgarians. While using the Bulgarians as spies, Russia also supported their ideology of independence. Thereby, the Bulgarians followed a pro-Russian policy. In this sense, the Crimean War was a battle where the Bulgarians' independence ideologies developed.

Keywords: Ottoman Empire, Russia, The Crimean War, Bulgarians, Espionage.

¹ Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yakınçağ Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Orcid: 0000-0003-2971-9249.

AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKİYƏ ƏDƏBİYYATINDA DÖVLƏTÇİLİK İDEYALARI. (xx əsrin əvvəlləri)

Afaq Məmməd qızı Əsgərova
Azərbaycan Texniki Universitetinin dosenti,
Bakı, Azərbaycan

Açar sözlər: üslub, ədəbiyyat, şeirin dili, ideya;

Key words: style, literature, the language of poetry, idea;

XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan və Türkiyə xalqlarının ədəbiyyatında ədəbi-bədii düşüncə tərzini demək olar ki, eyni olmuşdur. Hər iki ədəbiyyatın əsas ideyası vətənpərvərlik və müstəqil dövlətçilik idi. Bu baxımdan XX əsrin əvvəllərində hər iki xalqın ədəbiyyatı yeni milli ruhla istiqamət almış və türkün dövlətçilik, mübarizə ruhunu əks etdirmişdir. Bu dövr hər iki ədəbiyyat üçün ən məhsuldar vəçətin bir mərhələ hesab olunur. Çünki, həm qardaş Türkiyə torpaqlarında, həm də doğma Azərbaycanımızda müstəmləkəçilərə qarşı dirəniş, xalqın azadlıq və milli dövlətçilik uğrunda mübarizə səlnaməsi yazılırdı. Bu səlnaməni xalq yazır, ədiblərimiz isə bədii təfəkkürə köçürürdü. Bu ədəbiyyatı yaradanları xalq istiqlal və Cümhuriyyət şairləri, yazarları adlandırmışdır. Tarixdə döyüşkənliyi, mübariz ruhu, dövlət quruculuğu ilə səs salan bu xalqlar döyüş meydanında qılıncı ilə, ədəbiyyat səhnəsində qələmi ilə vuruşurdu. Beləliklə, bədii məfkurədə istiqlal, Cümhuriyyət ədəbiyyatı yaranırdı. Təbii ki, bu ədəbiyyat ictimai-siyasi hadisələrdən kənarında yarana bilməzdi. Nəticə etibarlı ilə hər iki ədəbiyyatın əsas ideyası vətənpərvərlik və müstəqil dövlətçilik idi.

Türkiyədə Cümhuriyyət ədəbiyyatını yaradan maarifçi, realist düşüncəli mütəfəkkir şəxsiyyətlər milli ideologiyayı təbliğ edir, doğunun və batının ziyanlı təsirlərindən uzaq bir Türkiyə arzulaırdılar. Tofiq Fikrət, Ömər Seyfəddin, Əli Cənib, Ziya Göyalp, Fuad Köprülü, Mehmed Akif və s. kimi sənətkarlar sayəsində türk ədəbiyyatında milli ədəbi cərəyan formalaşdı.

Qeyd etmək lazımdır ki, bu ideologiya eynilə Azərbaycan ədəbiyyatının da əsas xətti idi. Cümhuriyyət dövründə Azərbaycan ədəbiyyatı ictimai mühitin təsiri altında formalaşmışdır. “Bu dövrdə ədəbiyyatın formalaşmasında xidmətlər göstərən Ə. Cavad, A.Şaiq, A. Səhhət, C. Cabbarlı, Umğulsüm, Əmin Abid, Y. V. Çəmənəmimli, M. Hadi, S. Hüseyin, C. Məmmədquluzadə Ə. Haqverdiyev və başqa cümhuriyyətçi yazarlar hesab edilirdilər. Maarifçilik hərəkatının nümayəndələrindən fərqli olaraq onların yaradıcılığında bayraq, türkçülük, vətən, millət, yeni quruluş, Azərbaycan ordusuna sevgi yaratmaq başlıca məsələlərdən biri idi.”

İstiqlal dövrü Azərbaycan ədəbiyyatının yaranması ilə “bədii düşüncədə milli ruh özünün ən yüksək zirvəsinə çatır. Əhməd Cavad isə bu zirvənin əsl fəthi idi:

.....Azərbaycan! Azərbaycan!

Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!

Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!

Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!

Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!

.....Şair qələmi ilə bir əsgər olub Vətən üçün bütün hüquqlarından keçdi. Azərbaycançılığın baş nəğməsinə- himnini yazdı.

Türkiyə ədəbiyyatında isə bu zirvəni xalqın İstiqlal şairi adlandırdığı Mehmet Akif Ersoy fəth etdi. Hər iki əsərdə ideya da, mövzu da, sevgi də, ruh da eynidir!

.....Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.

O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;

O benimdir, o benim milletimindir ancak. (2, 14)

İstiqlal ədəbiyyatının bədii qəhrəmanları azadlıq uğrunda mübarizə aparmalı, vuruşmalı və ay ulduzlu müqəddəs bayrağını səmasına qaldırmalı, onu bir daha enməyə qoymamalıdır. Bu ədəbiyyatlar ideyalar qədər dil-üslub baxımından da oxşardır.

Bəli, bu iki xalqı Cümhuriyyətə, istiqlala aparan ədəbiyyat milli birliyimizin ən vacib dayaqlarından biri olmuşdur. Bu gün də bu birliyi qorumaq davam etdirmək və zəngin ədəbiyyatımızı dünyaya tanımaq üçün ortağ ədəbi nəşrlərin, elmi araşdırmaların və konfransların önəmi əvəzolunmazdır.

IDEAS OF STATEHOOD IN AZERBAIJANI AND TURKISH LITERATURE.

(of the early 20 th century)

At the beginning of the 20th century, literary and artistic thinking was almost identical in the literature of the peoples of Azerbaijan and Turkey. The main idea of both literature was patriotism and independent statehood. From this point of view, at the beginning of the 20th century, the literature of both nations was oriented with a new national spirit and reflected the spirit of Turkic statehood and struggle. This period is considered to be the most productive and difficult period for both literatures. Because, both in the fraternal lands of Turkey and in our native Azerbaijan, the history of resistance to the colonialists, the struggle of the people for freedom and national statehood was written. This chronicle was written by the people, and our writers translated it into artistic thought. The people called the creators of this literature the poets and writers of independence and the Republic. These peoples, who have a history of fighting, fighting spirit and state-building, fought with their swords on the battlefield and with their pens on the literary stage. Thus, the literature of Independence and the Republic was created in the artistic ideology. Of course, this literature could not have emerged outside of socio-political events. As a result, the main idea of both literatures was patriotism and independent statehood.

The enlightened, realist-minded thinkers who created the Republican literature in Turkey promoted the national ideology and dreamed of a Turkey far from the harmful influences of the East and the West. Tofiq Fikret, Omar Seyfaddin, Ali Janib, Ziya Goyalp, Fuad Koprulu, Mehmed Akif and others. Thanks to such artists, the national literary trend in Turkish literature was formed.

It should be noted that this ideology was also the main line of Azerbaijani literature. During the republican period, Azerbaijani literature was formed under the influence of the social environment. "A., who rendered services in the formation of literature during this period. Javad, A. Shaig, A. Sahhat, J. Jabbarli, Umgulsum, Amin Abid, YV Chamanzaminli, M. Hadi, S. Huseyn, J. Mammadguluzadeh, A. Hagverdiyev and other republican writers were considered. Unlike the representatives of the Enlightenment movement, one of the main issues in their work was to create a flag, Turkism, homeland, nation, new structure, love for the Azerbaijani army."

With the emergence of "Azerbaijani literature of the independence period", the national spirit reaches its highest peak in artistic thought. Ahmad Javad was the real conqueror of this summit:

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!

The poet became a soldier with his pen and gave up all his rights for the Motherland. He wrote the main anthem of Azerbaijanism. In Turkish literature, this peak was conquered by Mehmet Akif Ersoy, whom his people called the poet of independence. In both works, the idea, the theme, the love and the spirit are the same!

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

The heroes of the literature of independence must fight for freedom, fight and raise the sacred flag of the moon and stars in the sky, not to let it go down again. These literatures are as linguistic and stylistic as the ideas.

Yes, the literature that led these two peoples to the Republic and independence has been one of the most important pillars of our national unity. Today, the importance of joint literary publications, scientific research and conferences is invaluable in maintaining this unity and introducing our rich literature to the world.

EL DOKUMASI ESKİ HALILARIN İŞLENEREK YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ SEKTÖRÜ VE SORUNLARI

Bahadır Öztürk

Dokuz Eylül Üniversitesi
0000-0001-8492-3459

Dorukhan Fırat Aktürk

Afyon Kocatepe Üniversitesi
- 0000-0002-0123-2271

ÖZET

Türkiye’de el halıcılığı, kültürel ve geleneksel üretimlerden birisidir. Cumhuriyetin ilanından sonra el halısı ve üretimi, ülkenin kalkınması için önemli bir ihtiyaç, istihdam ve ihracat kaynağı olarak görülmüş, II. Dünya Savaşından sonra iç ve dış piyasa için önemli miktarda üretim yapılmıştır. 1990’ların sonuna kadar ekonomi ve turizmin gelişmesiyle el halısı üretiminin arttığı görülmektedir. Bu tarihten sonra makine halıcılığının gelişmesi, AB ile yapılan Gümrük Birliği anlaşması, dünya ticaretinin küreselleşmesi ve uzak doğu ülkelerinin insan gücünü hizmete açmasıyla gelişen ucuz fason üretim, Türkiye’de el halısı üretiminin sonunu getirmiştir.

Bu süreçte el halısıyla uğraşanlar, evlerde âtıl durumda bulunan, renkleri ve deseni güncel ev dekorasyonuna uymayan eski el halılarını toplayıp işleyerek yeniden yer yaygısı halı olarak satma yolunu bulmuşlardır. Bu iş kolu ilk başta yıpranmış halıların havlarının kısaltılması, canlı renklerde boyanması, çeşitli şekillerde kesilip, kırkyama gibi birleştirilmesi ve patchwork halı olarak satılmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu halılar piyasadan oldukça yüksek talep görmüş, zamanla moda uygun olarak farklı işlemler ve adlar geliştirilerek ilerlemiştir. Günümüzde Türkiye’de el halısı ticareti ile ihracatının büyük bir bölümü bu tip halıların satılmasıyla oluşan ticaretten oluşmaktadır. Bununla birlikte bu sektörün üretim aşamasında yapılan işlemlerden kaynaklı çevresel, nitelikli el dokumalarının tahrip olmasından dolayı kültürel, ülkede eski halı miktarının azalmasından dolayı temin ve ihracat için ödeme sistemindeki engeller gibi sorunları bulunmaktadır.

Bu bildiride, geleneksel Türk sanatları kapsamında güncel bir konu olarak, eski el dokuması halıların işlenerek yeniden değerlendirilmesi sektörü, halılara yapılan işlemler ve sektörün içinde bulunduğu sorunlar ile sektör temsilcilerinin bu sorunlara karşı getirdiği önerilere yer verilmektedir. Çalışmada yer alan bilgilerin bir kısmı Dorukhan Fırat Aktürk’ün yüksek lisans tezinden alınmakla birlikte, onun haricinde sektör yayınlarından, haberlerden ve sektör temsilcilerinden gelen bilgilerden yararlanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Patchwork halı, vintage halı, eski halılara uygulanan işlemler, el halısı ticareti.

PSİKANALİZ VE YARATICILIK İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA EGON SCHIELE VE OSKAR KOKOSCHKA'NIN ESERLERİNİN İNCELENMESİ

Hüseyin Demirel

Karabük Üniversitesi

ORCID ID 0000-0001-6601-1472

ÖZET

Özneliğin ön planda olduğu dışavurumculuk akımıyla birlikte ressamlar doğanın direk olarak yansıtılmasından farklı bir anlayışla iç dünyanın ve duyguların ön planda olduğu ifade biçimini benimsemişlerdir. Modern dönem öncesi sanatın konusunu nesnel gerçekliğin temsili oluşturuyorken, bu akımla birlikte sanatçının ruhu ve iç dünyası eserlere dahil olmuştur. Bu dönem çağdaşı olan Sigmund Freud'un psikanaliz teorisi sanatçıların üretim yöntemlerini etkilemiştir. Freud klasik sanat üzerinden sanatçıların yaratma dürtülerinin altında ne gibi etmenler yattığına ve sanatçı psikolojisini anlamaya yönelik araştırmalar yapmıştır. Yaratıcılık sürecinin, sadece dışa vurulan duygularla sınırlı olmadığını sanatçının geçmiş dönemde bastırıldığı duyguları, anıları ve bilinçdışına ittiği tüm olguları da yaratıcı edimin kaynağına bağlamıştır. Sanat ve cinsel dürtüler arasında bir ilişki olduğunu dile getirmiştir. Freud bu duruma yüceltme adını vermiştir. Yüceltme, sanatçının gerçekleştiremediği dürtülerin gerçeklikten koparak yapıta aktarılmasıdır. Kısaca yapıtlar bilinçaltındaki dürtülerin, libidonun ve fantezilerin somut bir şeklidir. Bu bağlamda Freudyen kuramlardan etkilenen Avusturya'nın önemli dışavurumcuları Egon Schiele ve Oskar Kokoschka'nın yaratım süreçleri ve yapıtlarındaki konuları ele alış biçiminin psikanalitik öğretiyeye uzak olmadığı görülmektedir. Schiele'nin o döneme damga vurmuş çalışmalarının arka planında cinsellik, çıplaklık ve bilinçaltı gibi unsurlar Freud'un sanata bakışını içermektedir. Kokoschka ise bilinçaltını dışa vurmasının yanı sıra Freud'un hastalarına uyguladığı psikoterapi tekniğinden yararlanarak, çevresinden seçtiği kişilerin ruhlarını çözümlemeye çalışmıştır. Modelleri yapıta aktarırken onlara karakterlerini ve iç dünyalarını ortaya çıkaracak pozlar verdirerek resmetmiştir. Çünkü insanları resmederken her zaman görünenin arkasındakine yani bilinçaltına bakılması gerektiğini söylemiştir. Bu nedenle bildirinin amacı psikanaliz ve yaratıcılık ilişkisi bağlamında Egon Schiele ve Kokoschka eserlerini irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Psikanaliz, Freud, yaratıcılık, sanat, Egon Schiele, Oskar Kokoschka

FARABİ'NİN SİYASAL DÜŞÜNCELERİ: ERDEMLİ ŞEHİR VE MUTLULUK

Ayman Kara

Kırıkkale Üniversitesi

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7493-0150>

ÖZET

İslam siyasal düşüncesinin önemli isimlerinden olan Farabi siyasal düşünceler tarihinde büyük yeri olan bir düşünürdür. Aristoteles ve Platon'un görüşlerinden etkilenen Farabi kendisinden sonra gelen Batılı düşünürleri de etkilemiştir.

Farabi'ye göre hayatın amacı ve en son ulaşılmaması gereken nokta mutluluktur. Mutluluk kendisi bizatihi amaç olup diğer şeyler mutluluğa giden yolda araç konumunda bulunmaktadır. Düşünürüne göre birbiriyle ayrılmaz bir ilişki içerisinde bulunan siyaset ve ahlak kavramları da mutluluk hedefine ulaşmakta birer araçtır. İnsan sosyal bir varlık olması hasebiyle ihtiyaçlarını karşılamak ve yetkinliğe ulaşabilmek için bir toplum içerisinde yaşamaya mecbur olup insanın potansiyelinin açığa çıkabilmesi ve mutluluk haline ulaşması için bu durum zorunludur. İnsanın içerisinde yaşadığı topluluğun da ahlaki olarak kemale ermiş bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla insanın nihai amacı olan mutluluğa ulaşabilmesi için ahlaki ve siyasi anlamda birbirini tamamlayan bir yönetimin varlığı gerekli olmaktadır.

Farabi mutluluğa ulaştıran bilgilere sahip olmak ve bu bilgileri uygulamak kriterleri üzerinden şehirleri tasnif eder. Birbirleri ile yardımlaşma içerisinde bulunan insanların bir araya gelmeleriyle oluşmuş olan “*erdemli şehir*” organları birbiri ile uyum içinde bulunan canlı bir varlığa benzer. Bu yönüyle Farabi'nin organizmacı toplum anlayışına sahip olduğu söylenebilir. Erdemli şehrin liderini canlı bir organizmada bulunan kalp ile bağdaştıran düşünür şehrin içerisinde bulunan kesimleri de çeşitli sınıflandırmalara tabi tutarak tasvir eder. Erdemli şehrin özelliklerini sayan düşünür erdemli şehrin karşısında konumlandığı şehir çeşitlerini de “*cahil şehir, bozuk şehir, karakteri değişmiş şehir, sapkın şehir*” isimleri ile nitelendirerek mutluluk amacından sapan şehirler olarak niteler.

Çalışmanın amacı İslam siyaset felsefesinin ve devlet teorisinin anlaşılması bakımından önemli görülen Farabi'nin siyasal düşüncelerinin incelenmesidir. Batılı siyasal düşünürleri etkilemesi bakımından Farabi'nin görüşlerinin ve siyasal düşüncelerinin incelenmesi kendisinden sonra gelmiş olan Batılı düşünürlerin anlaşılmasına da katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Farabi, erdemli şehir, İslam siyasal düşüncesi, mutluluk

FARABI'S POLITICAL THOUGHTS: VIRTUOUS CITY AND HAPPINESS

Farabi, one of the important names of Islamic political thought, is a thinker who has a great place in the history of political thought. Farabi was influenced by the Aristoteles and Plato's views and also influenced the western philosopher who came after him.

As Farabi states, happiness is the goal of life and ultimate destination. While happiness itself is the greatest goal, others are just means on the way to happiness. Politics and morality concepts, which are in an inseparable relation with each other, are also means according to Farabi. A human is a social being therefore he/she is obliged to live in a society to meet his/her needs and reach perfection, and this condition is compulsory to achieve his/her best and happiness. For this reason, the community where the man inhabits has to be ruled in moral perfection. Hence, a ruling state that complements each other in moral and political terms is a necessity to reach the ultimate goal, happiness.

Farabi classifies cities by considering the criteria of possessing the knowledge that brings happiness and practice of this knowledge. "*Virtuous City*" that is formed with people helping each other resembles an alive organism whose organs are in a harmony. In this sense, we can tell that Farabi has an understanding of an organismic society. The thinker also correlates the ruler of the virtuous city with the heart of an organism and also describes the other elements of this city with several classifications. Together with listing the features of the virtuous city, Farabi also classifies cities opposing the virtuous one as "*the uneducated city, the vicious city, the changed city, the heretic city*" and describes them as cities that deviate from the happiness goal.

This study aims to examine the political thoughts of Farabi, which is considered important in terms of understanding Islamic political philosophy and state theory. Examining Farabi's views and political thoughts in terms of influencing Western political thinkers will also contribute to a better understanding of the western philosophers who came after him.

Keywords: Farabi, Virtuous City, Islamic political thought, happiness

PERSPEKTİF BAĞLAMINDA YANILSAMANIN, ESCHER'İN ESERLERİ ÜZERİNDEN, KAVRAMSAL OLARAK İNCELENMESİ

BÜŞRA ABACIOĞLU

Karabük Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-8673-6796>

ÖZET

Güzel sanatlar alanında yanılısamayı farklı açılardan incelemek mümkündür. Bu araştırmada yanılısama perspektif bağlamında incelenecektir. Perspektif konu itibariyle bizi izleyiciye ve izleyicinin imgelemine yönlendirmektedir. Perspektif sayesinde izleyicinin eseri bütün halinde algılayarak tutarlı bir yoruma varması amaçlanmaktadır. Çünkü; görsel tasarımlar izleyici yönünden gerçekleştirilecek bir tamamlama olmaksızın anlaşılamayacağı bilinmektedir. ‘Bir resmin gerçek gibi görünmesini beklemenin yerini, resmin gerçek gibi görünmek zorunda olmadığı görüşü almıştır. Bu görüş, algılamının felsefesi konusundaki bazı karışıklıklardan kaynaklanan ve bilimsel perspektifte gizemli bir hata olduğunu iddia eden söylemden güç almıştır. Söylemin sahibi Sir Herbert Read, on beşinci yüzyılda geliştirilen biçimiyle perspektif kuramının, uzamı betimleme biçimleri arasından yalnızca biri olduğunu, dolayısıyla genel bir gerçeklik taşıyamayacağını yazmıştır.’¹ Görsel tasarımlarda doğru perspektife alışık olduğundan, Escher’in eserleri üzerinden doğru bildiğimiz bu perspektifin bizim gerçekliğimizde yerinin bulunmadığı; sanatçının bizi yukarının ve aşağının, sağ ve solun söz konusu olmadığı düzlemlere götürmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Escher’in eserlerinde ayrıca var olan iki ayrı dünyaya ve uzama uygun biçimde iki ilkeyle kurulan bir dengeye, aynı anda hem perspektife uygun hem perspektife aykırı olma ilkelerinin oluşturduğu dengeye rastlıyoruz. Bununla birlikte uzamın gözleminde izleyicinin oynadığı rolün önemi de ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada perspektif bağlamında yanılısama yaratımı, Escher’in eserleri incelenerek tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Perspektif, Yanılısama, Escher

¹ E.H. Gombrich, Sanat ve Yanılısama, çev., Ahmet Cemal (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2015),207

ABSTRACT

It is possible to examine illusion from different angles in the field of fine arts. In this research, illusion will be examined in the context of perspective. Perspective directs us to the audience and the imagination of the audience. Thanks to the perspective, it is aimed that the audience perceive the work as a whole and reach a consistent interpretation. Because; It is known that visual designs cannot be understood without a completion to be realized from the viewer's point of view. Expecting a picture to look real has been replaced by the view that it doesn't have to look real. This view was powered by the discourse that resulted from some confusion about the philosophy of perception and claimed that there was a mysterious error in the scientific perspective. The owner of the discourse, Sir Herbert Read, wrote that the theory of perspective, as developed in the fifteenth century, is only one of the ways of describing space, and therefore cannot have a general reality. Since we are accustomed to the correct perspective in visual designs, this perspective, which we know to be correct through Escher's works, has no place in our reality; it is understood that the artist is trying to take us to planes where there is no question of up and down, right and left. In Escher's works, we also come across a balance established by two principles in accordance with two separate worlds and space, a balance created by the principles of being both appropriate and contrary to perspective at the same time. However, the importance of the role played by the viewer in the observation of space is also revealed. In this study, the creation of illusion in the context of perspective will be discussed by examining Escher's works.

Keywords: Perspective, Illusion, Escher

İBNİ HALDUN'UN YÖNETİCİLİK ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİNİN İNCELENMESİ**Resul Güleç**

İğdır Üniversitesi

0000-0003-1798-2453

ÖZET

Tarih konularında olduğu kadar toplum bilimlerinde de öncü olan İbni Haldun'un görüşleri yönetim alanında da değerli bilgiler sunmaktadır. İbni Haldun'un Mukaddime eseri yönetim alanı açısından incelenmiş ve aşağıdaki çıkarımlarda bulunulmuştur.

Yöneticinin astlarına yumuşak davranması ve affedici olması, astların yöneticiye güven duymasını ve itaat etmesini getirecektir. Astlarda fedakârlık duygusu gelişmeye başlar. Yöneticinin suçları araştırması, kaba ve cezalandırıcı olması, astların kendilerine güvenini ve cesaretini kırarak aşağılık duygusu yaşamalarına neden olur. Bu durum yalana, hileye ve aldatmaya sığınmayı getirir. Çok zeki yöneticiler halkı aldatabileceğinden bunlara dikkat edilmelidir. Kişilere kişilik özelliklerine göre görevler verilmelidir. İnsanların güçlü olana ve yenen kişiye itaat etme eğilimi vardır. Yöneticinin güçlü olması itaat etmeyi kolaylaştıracaktır.

Değişim liderden başlar, ancak değişimdeki başarı liderin astların sahip olduğu değerlere uyum sağlamasıyla mümkün olmaktadır. İbni Haldun uzun ömürlü devletlerin değerlerine sahip çıkan, insani değerleri ön plana çıkaran devletler olduğunu, değerleri olmayan devletlerin egemenliklerini fazla sürdüremeyeceklerinden bahsetmektedir. Bunu işletmeler için de söylemek mümkündür.

Devletin yaşamını üç kuşakla sınırlar. Birinci kuşak mücadeleyle devleti kuranlar, ikinci kuşak, bunlara şahit olmakla beraber rahatlığa kavuşanlar, üçüncü kuşak ise sadece rahatı ve bolluğa gören mücadeleyi hiç görmemiş olan kuşaktır. Üçüncü kuşakla birlikte devletler son bulur. Aile işletmeleri için de aynı sürecin gerçekleşeceği söylenebilir.

Yöneticilerin halk ile aralarına kapalı kapılar koymamaları, katılımcı bir yönetim sergilemeleri gerekmektedir. Yöneticiler yönetime gelirken yakın çevrelerinden destek alırken ileride bu kişileri yönetime ortak etmek istemediğinden çevresinden uzaklaştırırlar. Toplantılarda yöneticinin kısa ve öz biçimde delile dayalı ve inandırıcı konuşması etkili bir sonuç doğuracaktır. Aksi halde uzun toplantılarda ikna için uzun konuşmalar gerekecektir.

Yöneticilerin problemlerin olmadığı dönemlerden çekinmeleri gerektiğini, mücadele ruhunun kaybedilmesinden, rahatlıktan gelen rehavetten korkmaları gerektiğini belirtir. Rahatlığa düşülen dönemlerde gerilemenin başlayacağını vurgular. Alışkanlıklar ve yaşam biçimleri değişime direnci getirmektedir. Bu durum artık kurumu yaşayamayacak hale kadar götürür.

İbni Haldun'un Mukaddime eseri devlet yönetimi ve yöneticilik üzerine önemli bilgiler sunmaktadır. Bu çalışmada eserle ilgili kısa bilgiler sunulmuştur. Yöneticilik üzerine çalışma yapan araştırmacı ve uygulamacıların dikkatle incelemesi gereken eserlerden biridir.

Anahtar Kelimeler: İbni Haldun, Yönetim, Kültür

YÖNETİM ALANYAZINA BİR ELEŞTİRİ

Resul Güleç

Iğdır Üniversitesi

– 0000-0003-1798-2453

ÖZET

Yönetim alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde kaynakların çoğunluğunun yabancı literatürden alındığı görülmektedir. Kullanılan kaynaklardaki kavram ölçek ve kuramların doğrudan alındığı, Türk toplumunun kültür ve gerçeklerine göre yorumlanmadığı/uyarlanmadığı görülmektedir. Yabancı literatürdeki güncel çalışmalar yakından takip edilmelidir ancak uygulanan toplumun kültürüne göre bütün yönleriyle tekrar yorumlanması gerekmektedir. Doğrudan alıntılarının ve yüzeysel uyarlamaların uygulayıcılar ve toplum nezdinde fazla bir karşılığı olmayacaktır.

Türk toplumu gibi toplulukçu kültüre sahip ülkelerle batı toplumları gibi bireyci kültüre sahip ülkelerdeki yönetim teori ve uygulamalarının aynı olmayacağı aşikardır. Bireyci toplumlarda, rekabet, kendini gerçekleştirme, bireysel başarı ön plandayken; bizim gibi toplumcu toplumlarda vefa, fedakarlık, birlik ve beraberlik ruhu gibi kavramlar ön plana çıkmaktadır. İlişki odaklı toplumlar ile başarı odaklı toplumların işe yönelik beklentileri de farklılık gösterebilmektedir. Kültür olarak birbirine uzak toplumlarla ilgili bir çalışma yapılırken kültürel farklılıklar dikkate alınıp kavramlar ve uygulamalar tekrardan bütün boyutlarıyla yorumlanmalıdır. Kullanılan ölçekler ile ilgili de aynı durum geçerlidir. Farklı kültürden alınan ölçeklerin boyutları ve maddelerin etrafıca tekrar ele alınması, uygulanacak topluma göre uyarlanması gerekmektedir. Araştırmacıların araştırma yaptıkları toplumun sosyoekonomik durumuna da hakim olması gerekmektedir. Sosyoekonomik durumu farklı olan ülkelerden alınan kavram ve yöntemler de farklı toplumlarda geçerli olmayacaktır.

Ancak yapılan çalışmalara bakıldığında araştırmacıların ölçekleri doğrudan çeviri yaparak kullandığı, ölçeklerin boyut ve maddelerini uyarlama yapmadan doğrudan kullanma eğiliminde oldukları görülmektedir. Araştırmacılar yabancı literatürden kullandıkları ölçek boyut ve maddelerinin tek doğru olduğunu düşünebilmektedirler. Bu durumda ölçeklerin sorgulanmadan ve yorumlanmadan doğrudan kullanılmasını netice vermektedir. Araştırmacılar çalışma yaptıkları toplumların kültürüne ve gerçeklerine hakim olmalı, yaptıkları çalışmalarda yabancı kaynaklardan kullandıkları kavram ve ölçekleri topluma göre uyarlayarak kullanmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler : Yönetim, Kültür, Yöntem

TURİZMDE DİJİTALLEŞMENİN GELİŞİMİNE YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Emin UYSUN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

- 0000-0001-5655-7316

Sema İŞBİLİR CEBE

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

-0000-0002-9499-8128

Elif DURDU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

- 0000-0002-3135-4640

ÖZET

Günümüzde turizm hava yolu şirketlerini, otel zincirlerini ve seyahat işletmelerini kapsayan global olarak dijitalleştirilmiş bir iş koludur. Küreselleşme sadece kitlesel turizmin oluşmasında bir etken değil aynı zamanda yenilikçi aktivitelerde büyük bir etki sağlayan sosyo-kültürel bir alandır. Turizm, yeni ürünleri, mikro işlemcileri, medyayı ve iletişim teknolojilerini kullanmaktadır. Son yıllarda gelişen teknoloji ile birlikte dijitalleşme alanında birçok çalışma yapılmaya başlanmıştır. Yapılan bu araştırmalar ile dijitalleşmenin turizm alanlarında kullanımı artmıştır. 2001 ile 2022 arasında geçen 20 yıllık sürede online olarak ulaşılan çalışmalar incelendiğinde görülmüştür ki 2001 ve 2019 aralığında çalışmaların sıklık derecesi az iken 2019 ve sonrasında dijitalleşme konusu son derece önem kazanmıştır. Pandemi nedeniyle bireylerin sanal tur vb. turizm faaliyetlerine göstermiş olduğu ilgiden yola çıkılarak yazarların ilgisi turizmde dijitalleşme konusu üzerine kaymıştır. Çalışmamızda turizm alanında dijitalleşme ile ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi yapıldığında en fazla çalışmanın 2020 yılında yayınlandığı dikkat çekmiştir. Çalışmamızda uluslararası yayınların yer aldığı “Web of Science” veri tabanı kullanılarak dijitalleştirilmiş turizm alanında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini yapmak amaçlanmıştır. Veri tabanı üzerinde “digitalization in tourism” olarak arama yapıldığında 228 adet makaleye ulaşılmış olup, bu aramalarda “hospitality leisure sport tourism, business, management” alanları ile filtreler yapılarak turizm alanına doğrudan etki eden 105 adet veri elde edilmiştir. Bu kapsamda yapılan analizlerin sonucunda yapılan çalışmaların çoğunluğu 2010’lu yıllarda yapıldığı ve en çok çalışmanın 2020 yılında yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Analiz sonuçlarında elde edilen diğer bir bulgu ise özellikle bu konuda yapılan çalışmalarda en çok iki ve üç yazarlı yayınların yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelime: Turizm, Dijitalleşme, Turizmde Dijitalleşme, Bibliyometrik Analiz

THE RELATIONSHIP BETWEEN FOREIGN DIRECT INVESTMENT AND FINANCIAL PERFORMANCE OF THE BANKS: THE CASE OF NIGERIA

Asst.Prof.Dr. Cüneyd Ebrar LEVENT

Istanbul Aydin University

– ORCID NO: 0000-0003-1494-3029

Olukayode Gbloade ADELAJA

Istanbul Aydin University

- ORCID NO: 0000-0002-0066-1509

ABSTRACT

From a theoretical perspective, it can be said that foreign investments provide labor force employment by creating new jobs in developing countries. Accordingly, it may become possible for the invested country to meet new technologies and corporate governance practices may accelerate. In addition, due to the domestic production of capital goods, import rates are expected to decrease and export capacity is expected to increase. Therefore, unlike portfolio investments, direct investment means that the investing unit acquires a controlling power in the decision-making processes of the investee unit. Foreign direct investment affects not only the industry and service sectors but also the financial markets in developing countries. In this context, the aim of this study is to investigate the relationship between foreign direct investments and bank performance. The study examines Nigeria, the most populous and highest GDP country in Africa. Nigeria, a member of OPEC, already has the 8th largest reserves in the world. It also has the world's 9th largest natural gas reserves and is the only natural gas exporter in Sub-Saharan Africa. In terms of the banking system and stock markets, Nigeria, along with South Africa and Egypt, has an important place in its continent. The scope of the research consists of commercial banks in Nigeria. The dependent variable of the research is the financial performance of the banks, represented by ROA and ROE. The independent variable is the flow of foreign direct investment. Control variables such as bank size, retained earnings, deposit from customers were also added to the models. Financial performance data of the banks were collected from audited financial reports. The time period of the research was between 2011-2019 and panel data analysis method was chosen. Honda test and Hausman test were used to determine the most appropriate panel analysis method. The research findings show that foreign

direct investments do not have a statistically significant effect on the profitability of commercial banks in Nigeria. Another result of the research is that the bank size has no effect on financial performance. The study discusses both these results and why Nigeria has not been able to attract foreign direct investment despite its great potential. Finally, suggestions about the banking system in Nigeria and expectations for the future of the financial sector are presented in the study..

Anahtar Kelimeler : Foreign direct investment, commercial banks, financial performance, Nigeria.

DIŞ YARDIM VE YÖNETİŞİMİN BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ**Doç. Dr. Pınar HAYALOĞLU**

Gümüşhane Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-7181-8801

Öğr. Gör. Dr. Muhammed TÜMAY

Gümüşhane Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-3226-3898

Özet

Ülkelerdeki yavaş büyüme hızının birçok nedeni olmakla birlikte düşük gelirli ülkelerde büyümenin önündeki en önemli engellerden birinin sermaye yetersizliği olduğu söylenebilir. Dış yardımlar bu sorunun çözümünde düşük gelirli ülkeler için önemli bir finansman kaynağı olsa da yardımların ekonomik büyüme üzerindeki etkisi tartışmalı bir konudur. Ayrıca kurumsal kalitenin hem ülkedeki büyüme oranı hem de yardımların etkinliği üzerinde önemli etkileri olduğu belirtilmektedir. Kurumsal yapı unsurları büyüme ve kalkınmayı teşvik edecek uygun bir ortam hazırlarken elde edilen büyümenin de sürdürülebilir olmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmada dış yardımlar ve kurumsal yapının bir unsuru olan yönetişimin kalitesi ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Yönetiőim kalitesini ölçmek üzere Dünya Bankası tarafından oluşturulan Dünya Yönetiőim Göstergeleri (WGI) veri setinden yararlanılmıştır. Ülkelerdeki yönetiőim kalitesini ölçen en kapsamlı endeks olarak kabul edilen bu değişken ülkelerin yönetiőim düzeylerini ölçen altı göstergedен (ifade özgürlüğü ve hesap verebilirlik, siyasi istikrar ve şiddetin olmaması, hükümetin etkinliği, düzenleme kalitesi, hukukun üstünlüğü ve yolsuzluğun kontrolü) oluşmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişkinin ampirik olarak incelenmesinde dinamik panel veri analizi yönteminden yararlanılmıştır. Bu kapsamda Blundell ve Bond (1998) tarafından geliştirilen iki aşamalı Sistem Genelleştirilmiş Momentler Metodu (GMM) kullanılmıştır. 2000-2019 dönemini kapsayan çalışmada dış yardım kullanan 78 düşük gelirli ülke örnekleme içermektedir. Elde edilen bulgular örneklem ülkelerde yönetişimin büyüme üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymaktadır. Ayrıca dış yardımlar ile büyüme arasında ise negatif bir ilişki tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda örneklem ülkelerde yönetiőim kalitesindeki iyileŐtirmelerin ekonomik büyümeyi olumlu etkileyeceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Dış Yardım, Yönetiőim, Dinamik Panel Veri Analizi

THE EFFECT OF FOREIGN AID AND GOVERNANCE ON ECONOMIC GROWTH

Abstract

Although there are many reasons for the slow growth rate in countries, one of the most crucial obstacles to growth in low-income countries is the lack of capital. Foreign aid is an essential source of finance for low-income countries in solving this problem, even though the impact of aid on economic growth is a controversial issue. Furthermore, we may state that institutional quality has essential effects on the country's growth rate and aid effectiveness. Institutional structure elements provide a suitable environment that will encourage growth and development while ensuring that the growth achieved is sustainable. Accordingly, this study examines the relations between the quality of governance, an element of foreign aid and institutional structure, and economic growth. We use the World Governance Indicators (WGI) data created by World Bank to measure the governance quality. This variable consists of six indicators (Voice and Accountability, Political Stability and Absence of Violence, Government Effectiveness, Regulatory Quality, Rule of Law, and Control of Corruption) that measure the level of governance of countries. We estimate the relationship between the variables using the Dynamic panel data analysis method. In this context, we exploit the two-step System Generalized Moments Method (GMM) developed by Blundell and Bond (1998). The study includes 78 low-income countries using foreign aid between 2000 and 2019. Consequently, we find the positive effect of governance on growth in the sample countries and a negative relationship between foreign aid and economic growth. In line with the findings, we can conclude that improvements in the quality of governance in the sample countries will positively affect economic growth.

Keywords: Economic Growth, Foreign Aid, Governance, Dynamic Panel Data Analysis

**EVALUATION OF DEVELOPMENTS IN INFORMATION AND
COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN TERMS OF MARKETING
CAPABILITIES: STATIC AND DYNAMIC CAPABILITES**

Volkan Polat

Yalova University

– 0000-0001-6606-2528

ABSTRACT

Various approaches and theories have been put forward and discussed in the literature among the factors that enable businesses to perform better than others. Capabilities theory emerged as a complement to the resource-based view in explaining business performance differences. The theory suggests that businesses need capabilities to transform their resources into outputs, and capabilities also differentiate performance output. One of the most prominent approaches in capabilities theory is the dynamic capabilities. In the dynamic capabilities approach put forward by Teece (2014), it is stated that businesses have capabilities under two general characteristics: static (ordinary) and dynamic capabilities. Static capabilities are defined as capabilities that enable businesses to continue their routine operations, while dynamic capabilities are defined as capabilities that guide businesses and other capabilities.

Today, the current discussions in the literature of marketing strategies continue in terms of the functioning, adequacy, and scope of these capabilities. Among these discussions, the distinction and coverage of dynamic and static capabilities is one of the most prominent ones. With this study, it is aimed to put forward a conceptual discussion on the differences in the characteristics, scope, and application of these capabilities by information and communication technologies, and especially how static capabilities are affected by these developments. Technological developments such as artificial intelligence, deep learning, machine learning, adaptive systems will be evaluated in terms of business capabilities in terms of marketing mix. It is expected that the study will contribute to researchers and practitioners in terms of marketing capabilities, especially from the distinction between static and dynamic capabilities in the literature.

Keywords : marketing strategies, marketing capabilities, dynamic capabilities, information technologies

KALKINMA AJANSLARININ KADIN İSTİHDAMI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: DAP BÖLGESİ İLLERİ

DOÇ. DR. ABDULKADİR DEVELİ

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

– 0000-0002-7800-0225

ESMA AKSOY

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

– 0000-0002-6079-9067

ÖZET

Kalkınma, tanımı en fazla yapılan kavramlardan biri olup, ülkelerin yapısına göre değişiklik arz etmektedir. Ülkelerin kalkınma seviyeleri birbirlerinden farklı olduğu gibi; bölgesel olarak da farklılık göstermektedir. Bazı bölgelerin kalkınma düzeyi yüksek bir seyir gösterirken; bazı bölgelerde ise bu düzey daha düşük olduğu görülmektedir. Ülkemizde yer alan bölgelerin kalkınma ve gelişmişlik seviyelerine bakıldığında, DAP Bölgesi illeri diğer bölgeler içerisinde sondan 2. bölge olarak değerlendirilebilir. Bölgede ataerkil bir toplum yapısının hâkim olması kadın istihdamını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bu gibi sebeplerden dolayı kalkınma ajanslarının yapmış olduğu destekler gerek bölgelerarası gerekse de bölge içi dengesizliklerin giderilebilmesi konusunda büyük önem taşımaktadır. Kadın istihdamı konusundaki desteklemelerin önemsenmesinin başlıca nedenleri ise; cinsiyetçi iş bölümü politikaları, ataerkil toplum yapısı, kadının hane içi istihdamının göz ardı edilmesi ve toplumsal cinsiyet rolü dolayısıyla baskılanması vb. konulardaki eksikliklerden kaynaklanmaktadır. Bu gibi sebepler ile kadınların çalışma yaşamının dışında tutulması ülkenin ve bölgenin kalkınmasını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Yapılan çalışma DAP Bölgesi İllerinde faaliyet gösteren kalkınma ajanslarının kadın istihdamına yönelik vermiş oldukları desteklerinin yeterliliğini araştırmayı amaçlamıştır. Bu amaçlar doğrultusunda nitel bir araştırma yapılmış ve kartopu örnekleme yöntemiyle katılımcılar ile yapılan görüşmeler de sorular sorularak cevaplar alınmıştır. Yapılan görüşmeler neticesinde, katılımcıların pandemi sürecinden olumsuz etkilendikleri ve ekonomik şartların kötüleşmesi nedeniyle verilen desteklere rağmen sektörlerinde tutunmalarında yaşadıkları zorluklar ve bu zorlukları aşabilmelerinde en önemli desteğin ham madde tedarikinde olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: DAP Bölgesi, Kadın istihdamı, Kalkınma Ajansları

GENEL HATLARI İLE TÜRKİYE’DE YAŞANAN MUHASEBE SKANDALLARI: İMAR BANKASI OLAYI

Dr. Öğretim Üyesi Seval ELDEN ÜRGÜP

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-7464-3485

ÖZET

Muhasebe skandalları, kamuyu direk etkileyebilecek düzeyde olan büyük işletmelerin güvenilir yöneticileri tarafından yapılan suçların ortaya çıkması ile meydana gelen ticari skandallardır. Son yıllarda gerçekleşen ekonomik kriz ve yaşanan muhasebe skandalları sayesinde uluslararası piyasaların temellerinin yeni koşullara uyum sağlamak adına uluslararası ticaret standartlarına uyumlu hale getirilmesi sağlanmıştır. Piyasalarda artan rekabet ortamında ayakta kalabilmek ve piyasalarda oluşabilecek olumsuzlukları azaltabilmek için bilhassa gelişmekte olan ülkelerin mevzuatlarının küresel standartlarla uyumlaştırılması gerekmektedir.

Muhasebe skandalları dünya çapında bir hayli fazladır. Çoğunlukla bu skandallar işletmenin üst düzey yöneticileri, muhasebe departmanında çalışanlar ve denetim firmaları tarafından gerçekleşmiştir. Skandalar, kişileri etkilediği gibi piyasaları da etkilemiştir. Gerek dünyada 2001 yılı sonunda yaşanan “Enron Skandalı” gerekse Türkiye’de 2003 yılında yaşanan “İmar Bankası Skandalı” ile ortaya çıkan muhasebe yolsuzlukları, yatırım yapan kişilerin finansal tablolara duydukları inançları zayıflayarak, sermaye piyasalarının negatif yönde etkilenmesini sağlamıştır. Böylece sermaye piyasalarına sunulan bilginin güvenilirliğinin, tutarlılığının ve anlaşılabilirliğinin önemi ortaya çıkmıştır. Ülkemizde yaşanan ve etkisi uzun yıllar sürecek olan bankacılık krizinin toplam maliyeti oldukça fazladır. Bu yüzden bir Türk bankasına ait olaylar nedenleri ve sonuçları ile ayrıntılı bir şekilde incelenmesinde fayda vardır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de muhasebe yolsuzlukları ile gündeme gelen İmar Bankası Skandalını ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri incelemek ve bu olayın ülkemiz muhasebe mesleğine olan olumsuz etkileri ile çifte kayıt olayının her kesim tarafından etkilerini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler : Muhasebe Skandalları, İmar Bankası Olayı, Çifte Kayıt Uygulaması

DÖVİZ KURU-GIDA FİYATLARI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ: TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Dr. Sacit Sarı

Munzur Üniversitesi

– 0000-0002-1305-5727

ÖZET

Bu çalışma kapsamında Türkiye ekonomisinde gıda fiyatları enflasyonu ile döviz kuru arasındaki ilişki 2003:01 ile 2021:11 arası aylık verilerle VAR yöntemiyle sınımlanmıştır. Son dönemde döviz kurunda yaşanan yüksek derecedeki dalgalanmalar neticesinde yerli parada meydana gelen değer kayıpları enflasyon başta olmak üzere makroekonomik değişkenler üzerinde ciddi etkiler oluşturmaktadır. Döviz kurundaki bu değişimler enerjide dışa bağımlı ve bireylerin harcama sepetinde yüksek oranda ithal malı bulunan Türkiye ekonomisindeki hane halklarını olumsuz yönde etkilemektedir. Çalışmada döviz kurunu temsilen dolar kuru, gıda enflasyonu ise TÜFE'nin alt kolu olan gıda fiyatları endeksiyle temsil edilmiştir. Değişkenlerin durağanlıkları birim kök testleriyle sınımlanmıştır. Düzeyde durağan olmayan serilerin farkları alınınca durağanlaştığı gözlenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişki seriler arasındaki dinamik yapıyı dikkate alan Vektör Otoregresif (VAR) yöntemiyle incelenmiştir. VAR analizine başlamadan önce uygun gecikme uzunluğu sekiz olarak tespit edilmiştir. Ters köklerin birim kök içerisinde yer alması modelin istikrarlı olduğunu ortaya koymuştur. Modelde ayrıca değişen varyans otokorelasyon ve normallik sınamaları yapılmış ve model tanısallık testlerden başarıyla geçerek otokorelasyon olmadığı, değişen varyans içermediği anlaşılmıştır. VAR analizi varyans ayrıştırma ve etki-tepki analizi yoluyla yapılmaktadır. Varyans ayrıştırmada on iki dönem sonra gıda enflasyonunun varyansındaki değişimlerin yaklaşık %10'luk kısmı döviz kurundan kaynaklanmaktadır. Etki tepki analizinde ise döviz kuru değişkenine hata terimine verilen bir birimlik şok dördüncü döneme kadar gıda enflasyonunu artırırken bu etki daha sonra zayıflayarak on ikinci dönemde sona ermektedir. Son olarak değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisi Granger nedensellik analiziyle incelenmiştir. Teoride beklenildiği üzere gıda fiyatları endeksiyle döviz kuru arasında tek yönlü nedensellik tespit edilirken, nedenselliğin yönü döviz kurundan gıda fiyatları endeksine doğru olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Gıda Enflasyonu, Döviz Kuru, VAR

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EXCHANGE RATE-FOOD PRICES: AN APPLICATION ON THE TURKISH ECONOMY

ABSTRACT

In this study, the relationship between food price inflation and exchange rate in the Turkish economy was tested with the VAR method with monthly data between 2003:01 and 2021:11. The depreciation of the domestic currency as a result of the high volatility in the exchange rate in the recent period has serious effects on macroeconomic variables, especially inflation. In the study, the exchange rate was represented by the dollar rate, and food inflation was represented by the food price index, which is a sub-branch of CPI. The stationarity of the variables was tested with unit root tests. It is observed that the series that are not stationary at the level become stationary when their differences are taken. The relationship between the variables was examined with the Vector Autoregressive (VAR) method, which takes into account the dynamic structure between the series. Before starting the VAR analysis, the appropriate lag length was determined as eight. In addition, heteroskedasticity, autocorrelation and normality tests were performed in the model, and the model passed the diagnostic tests successfully. In variance decomposition, approximately 10% of the changes in the variance of food inflation after twelve periods are due to the exchange rate. In the impulse response analysis, while the one-unit shock given to the exchange rate variable to the error term increases the food inflation until the fourth period, this effect weakens later and ends in the twelfth period. Finally, the causality relationship between the variables was examined by Granger causality analysis. As expected in theory, one-way causality was detected between the food price index and the exchange rate, while it was concluded that the direction of causality was from the exchange rate to the food price index.

Keywords: Food Inflation, Exchange rate, VAR analysis

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE KUR-FAİZ-ENFLASYON İLİŞKİSİNİN FOURIER YAKLAŞIMIYLA İNCELENMESİ

Dr. Sacit SARI

Munzur Üniversitesi

– 0000-0002-1305-5727

ÖZET

Bu çalışma kapsamında Türkiye ekonomisinde anahtar değişkenler konumunda olan enflasyon döviz kuru ve faiz oranları arasındaki ilişki 2003:01 ile 2021:09 arası aylık verilerle incelenmiştir. Döviz kurunu temsilen dolar kuru satış fiyatı, faiz oranlarını temsilen ise Merkez Bankası borç alma faizi kullanılmıştır. Son dönemde Türkiye ekonomisinde görülen yüksek orandaki döviz kuru dalgalanmaları sonucu yerli parada görülen değer kayıplarına politika yapıcılar tarafından yapılan faiz indirimleri eşlik etmektedir. Bu ortama enflasyon oranlarındaki artışların eşlik etmesi ilgili değişkenler arasındaki dinamik ilişkinin anlaşılmasının önemini göstermiştir. Politika yapıcılar tarafından Türkiye ekonomisinde üretim ve yatırımların hızlanması ve rekabetçi kur aracılığıyla dış ticareti artırarak büyüme temelli bir model ortaya konulmak istenmektedir. Bu süreçte yüksek enflasyon ve yerli paradaki değer kayıplarının gerçekleşmesi kamuoyunun uygulanan politikaya inancını sarsmaktadır. Bu çalışma kapsamında döviz kuru ve faiz oranlarının ekonomideki belirsizliği temsil eden, ekonomik birimlerin üretim, yatırım ve tüketim kararlarını etkileyen temel değişken olan enflasyon üzerindeki etkileri incelenmiştir. Analiz serilerin doğal logaritmaların alınmasıyla başlamıştır. Ekonometrik testler yapısal kırılmaları en iyi şekilde içselleştiren Fourier yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Fourier-KPSS birim kök test sonucuna göre serilerin birinci farklarında durağan oldukları tespit edilmiştir. Seriler arasındaki uzun dönemli ilişkiler Fourier-Shin eşbütünleşme testi aracılığıyla sınanmıştır. Bulgular ilgili serilerin eşbütünleşik olduğunu göstermiştir. Son olarak seriler arasındaki uzun dönemli katsayılar DOLS yöntemiyle incelenmiştir. Döviz kurunda meydana gelen %1'lik artış enflasyonu %0.30 artırırken, faiz oranlarında meydana gelen aynı oranlı bir artış enflasyonu %0.36 oranında artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Döviz Kuru, Faiz Oranı, Enflasyon, Fourier Yaklaşımı.

EXAMINATION OF THE EXCHANGE RATE-INTEREST RATE-INFLATION RELATIONSHIP FOR THE TURKISH ECONOMY WITH A FOURIER APPROACH

ABSTRACT

Within the scope of this study, the relationship between inflation, exchange rate and interest rates in the Turkish economy, was examined with monthly data between 2003:01 and 2021:09. The selling price of the dollar rate was used to represent the exchange rate, and the Central Bank borrowing interest was used to represent the interest rates. The depreciation of the domestic currency as a result of the high exchange rate fluctuations in the Turkish economy in the recent period is accompanied by interest rate cuts by policy makers. Accompanying this environment with increases in inflation rates has shown the importance of understanding the dynamic relationship between the relevant variables. Within the scope of this study, the effects of exchange rates and interest rates on inflation, which represents the uncertainty in the economy and which is the main variable that affects the production, investment and consumption decisions of economic units, are examined. The analysis started with taking the natural logarithms of the series. Econometric tests were performed with Fourier methods, which modelling the structural breaks in the best way. According to the Fourier-KPSS unit root test results, it was determined that the series were stationary at the first difference. The long-term relationships between the series were tested using the Fourier-Shin cointegration test. The findings showed that the related series were cointegrated. Finally, the long-term coefficients between the series were analyzed using the DOLS method. While a 1% increase in the exchange rate increases inflation by 0.30%, a similar increase in interest rates increases inflation by 0.36%.

Keywords: Exchange Rate, Interest Rate, Inflation, Fourier Approach

TEVRAT VE İNCİL'İN ARAPÇAYA TERCÜMESİ

Ertuğrul Döner

Çukurova Üniversitesi

- 0000-0002-5657-9627

ÖZET

Yahudi ve Hıristiyan kutsal kitaplarının yani Tevrat ve İncil'in, İslam öncesi dönemde veya Hz. Peygamberin yaşadığı zaman diliminde Arapçaya tercüme edilip edilmediği konusu, İslam kültür tarihi içerisinde Araplarla birlikte yaşayan Ehl-i kitap literatürü muhtevasını ve bu muhtevanın öznesi konumunda olan Yahudi, Hıristiyan ve İslam toplulukları açısından etkileşimin dinî, sosyolojik ve psikolojik boyutunu tespit açısından oldukça önemlidir. Gerek şarkiyatçıların konuyu çoğunlukla kendi din ve literatürlerinin genel olarak İslam'a ve özelde Kur'an'ı Kerim'in oluşumuna etkisi açısından ele almaları sebebiyle ve gerekse İslam kaynaklarına geçtiği düşünülen birtakım bilgi ve rivayetlerin kaynağını tespit ve tayin etme açısından bu konu fazlasıyla dikkat çekicidir.

Bazı İslam araştırmacıları, Kitab-ı Mukaddes'in İslam öncesi dönemde Arapça'ya tercüme edildiğini ve bu tercümenin Arap yarımadasında bulunduğunu, Hz. Peygamber'e indirilen vahiy ile Ehl-i kitap kutsal kitaplarındaki vahyin benzer ve onların devamı olduğunu kabul etmiş; fakat İslam'ın özgünlüğü ve Hz. Peygamber'in risaletine hanel getirmemek adına bu tür tercüme ve diğer birtakım kaynakların varlığı hususunda çekimser bir tavır içerisinde olmuşlardır. Bazı ilim adamları ise, elde mevcut bilgiler göz önüne alındığında, Arapça'ya tercüme edilmiş bir metnin varlığının zorluğuna işaret etmişlerdir. Bizim bu bildiri amacımız Hz. Peygamber döneminde elde mevcut Arapça bir Tevrat ve/veya İncil metninin var olup olmadığını ortaya koymak; varsa bu metinlerin nitelik ve niceliğine dair birtakım bilgiler vermektir.

Anahtar Kelimeler : Tevrat, İncil, Arapça Tercüme, Ehl-i kitap.

BAZI DİN VE KÜLTÜRLERDE HAYAT AĞACI

Ertuğrul Döner

Çukurova Üniversitesi

– 0000-0002-5657-9627

Savaş Menteş

Çukurova Üniversitesi

- 0000-0001-9293-5505

ÖZET

Ağaç, insanlık tarihi boyunca birçok medeniyet tarafından kendisine önem atfedilen, sembolik anlamların yüklendiği bir nesne olarak karşımıza çıkmıştır. Sümer, Babil, Asur, Frig gibi kültürler, bazı Türk gelenekleri, Uzak Doğu ve Hint Dinleri, Eski İnan Geleneği ve Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam'da dâhil olmak üzere pek çok çevrede ağaç; doğumu, ölümü, sonsuz yaşamı, şansı, bereketi ve doğurganlığı sembolize etmiştir. İlkel toplumlardan günümüz dünyasına kadar kendisine bir şekilde yer bulmuş olan ağaç, yukarıda zikri geçen toplumlar/dinler/gelenekler nezdinde ilahi olanın ya da sonsuzluğun bir sembolü olarak ortak bir anlam alanına sahip görünmektedir. Zira ağaç, hayatı ve ölümü anlamlandırma da gözlemlenebilen bir örneği teşkil ederek, kış mevsiminde yaprağını döküyor ve ilkbaharda tekrardan yaşam buluyordu. İnsanlığın var olduğu günden bu yana sorduğu ve sormaya da devam ettiği nereden geldik, nereye gidiyoruz; ölüm bir son mu yoksa yeni bir başlangıç mı soruları, gözlemlenebilir olan ağaçla ilişkilendirilmiş ve böylece ağaç, ölümün aslında bir başlangıç ve sonsuzluğu ifade ettiği sembolik bir nesne haline almıştır. Sonsuzluk ise ilahi olanla var olmuş, bu bağlamda ağaç ilahi olanı ve ona ulaşmayı sembolize etmiştir. Ağaç axis mundi görevi gören bir merdiven olarak ilahi olanla yeryüzü arasındaki bağlantıyı adeta gökyüzüne uzanan dallarıyla sağlamıştır. Netice itibarıyla ağaç, birçok kültür ve dinde benzer bir anlam muhtevasına sahip olmuş, gerek insanoğlunun birbirini etkilemesi gerekse benzer sorulara cevap araması noktasında toplumları ortak bir paydada buluşturmuştur. Bizim bu bildirideki amacımız yukarıda verilen birtakım bilgiler merkezinde ağaç anlatılarını ve dolayısıyla farklı din ve kültürlerdeki karşılıklarını detaylı bir şekilde ele almayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: , Hayat, Ağaç, Sonsuzluk, Sembol.

STREAMLINE TARZI VE ENDÜSTRİYEL SERAMİK TASARIMI

Ersoy Yılmaz

Çankırı Karatekin Üniversitesi

– <https://orcid.org/0000-0002-4185-3101>

ÖZET

“Streamline”, hareket halindeki akışkanın en az sürtünme direnciyle karşılaşacağı yolu temsil eden ya da bu yola uyumlu/paralel çizgi demektir. Bu doğrultuda “streamlined” sıfatı, akışkan akımına en az direnç gösterecek şekilde tasarlanmış herhangi bir şeye işaret etmektedir. Aerodinamik ve balistik gibi 20.yüzyıl başında gelişim gösteren yeni bilimsel alanlarla sıkı biçimde ilişkili olan bu terim, 1920’lerden başlayarak ABD’de endüstriyel tasarım dünyası için de merkezi hale gelmiş ve “Streamline Modern” denilen tasarım akımına ismini vermiştir. Özgün ve saf bir Amerikan tasarım anlayışı olması nedeniyle “Amerikan Modern” olarak da anılan akım dâhilinde akışkan direncinin en aza indirgenmesinin amaçlandığı ya da böylesi bir amacı çağrıştıran binalar ve her türlü endüstriyel nesne tasarlanmıştır. Yuvarlatılmış hatları, pürüzsüz yüzeyleri ve yalın, kompakt biçimleriyle bu nesnelere, dönemin uçak, gemi, denizaltı ya da torpido tasarımlarındaki geçerli anlayışı gündelik yaşamın tam ortasına getirmiştir. Kısa sürede uluslararası bir yaygınlık kazanan akımın seramik endüstrisi üzerinde de belirgin bir etkisi söz konusudur. Paul Schreckengost, Russel Wright, J. Palin Thorley ve Henry Dreyfuss gibi tasarımcılar, silüetlerinde yumuşak, akıcı çizgilerin egemen olduğu seramik nesnelere tasarlar. Mutfakları ve yemek masalarını süsleyen, banyoları donatan bu nesnelere, endüstriyel seramik tasarımı tarihinin ilgi çekici evrelerinden birini oluşturur.

Anahtar Kelimeler: Streamline modern, seramik, endüstriyel tasarım

STREAMLINE STYLE AND INDUSTRIAL CERAMIC DESIGN

ABSTRACT

"Streamline" means the line representing the path in which the moving fluid will encounter the least frictional resistance or conforms/parallel to this path. Accordingly, the adjective "streamlined" refers to anything designed to have the least resistance to fluid flow. This term, which is closely related to the new scientific fields that developed at the beginning of the 20th century, such as aerodynamics and ballistics, became central to the industrial design world in the USA in the 1930s and gave its name to the design movement called "Streamline Modern." Along with the movement, which is also known as "American Modern" due to being an original and pure American design approach, buildings and all kinds of industrial objects have been designed aiming to minimize fluid resistance or evoke such a purpose. With their rounded lines, smooth surfaces, and simple, compact forms, these objects brought the prevailing cognizance of the aircraft, ship, submarine, or torpedo designs of the period into the middle of daily life. The trend, which gained an international prevalence in a short time, also had a significant impact on the ceramic industry. Designers such as Paul Schreckengost, Russell Wright, J. Palin Thorley and Henry Dreyfuss designed ceramic objects in which soft, flowing lines are dominant in their silhouettes. These objects, which adorned kitchens and dining tables and equipped bathrooms, constituted one of the interesting phases of the history of industrial ceramic design.

Key words: Streamline modern, ceramic, industrial design

KADIN BEDENİNİN BİR TÜKETİM NESNESİ VE İKNA EDİCİ UNSUR OLARAK REKLAMLARDA KULLANIMI

Doç. Dr. Aysel Çetinkaya

Kocaeli Üniversitesi

– ORCID ID: 0000-0003-2526-323X

Doç. Dr. Sefer Darıcı

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

- ORCID ID: 0000-0002-3630-4511

ÖZET

Tarih boyunca kadın bir yandan hedef kitle olarak bir yandan da ikna edici bir unsur olarak reklamda kullanılmıştır. Bu bağlamda hem bir tüketim nesnesi olarak hem de ikna edici bir unsur olarak kadın bedeni reklamların vazgeçilmez unsurlarından birisi olduğu kabul edilebilir. Tarihsel bağlamı çerçevesinde kadın bedeninin reklamda kullanılış biçimi ilgili olduğu dönemin baskın bakış açısını da yansıtan bir belge niteliğindedir. Bu çalışmada bir tüketim nesnesi ve ikna edici bir unsur olarak kadına reklamlar çerçevesinden bakılarak eleştirel bir bakış açısıyla açıklanmaya çalışılmıştır. Bu açıdan reklamın gelişimi ve değişimine paralel olarak kadın bedeninin reklam içeriğinde kullanılış şekli ve biçiminin de farklılaştığı söylenebilir. Ayrıca reklamın ait olduğu dönemde kadına ilişkin toplumsal kodları yansıtan bir araç olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Reklam, İkna, Kadın, Tüketim

A SERVICE DESIGN STUDY: DETERMINANTS OF MUSIC FESTIVAL CUSTOMER ADOPTION

Can Çetin

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Eda Çorbacıoğlu

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Nuri Başoğlu

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

ABSTRACT

This study is exploring the fundamental factors that attract and develop potential audience in order to adopt a music festival, in addition it determines specifications which have an impact on satisfaction of customer experience and aims to examine the constructs that service designers in music festival industry should focus on.

Service design is a human-centered design approach that gives same weight to the customer experience and the business process. It has the aim of producing quality customer experiences, and faultless service delivery. Service design assists organizations look at an end-to-end, surface-to-core angle, giving an opportunity to understand services from a customer viewpoint.

This study includes a literature exploration for framing the theoretical background of the music festivals regarding to service design issues. Thereafter, three research methods were conducted in this study. These procedures are face to face semi-structured in-depth interview, expert focus study, and quantitative experimental study. 140 constructs were derived from literature review, and two different interviews with audience and experts. 33 most important constructs were modified by audience and experts through final interview. In the end, relating to these constructs, 531 people surveyed via online tools. The online survey consists of 45 questions that are the most noteworthy considerations about customer adoption and experience, in regard to the results of the final interview.

In conclusion, this research presents affecting factors of customers' attendance intention in music festivals through identifying requirements. Thus, this paper provides extensive information for the use of event organizers in order to reach out large crowds and hold successful music festivals.

Keywords: Music Festival, Service Design, Event Management, Audience Development, Customer Experience

YEREL BASIN ÇALIŞANLARININ SORUNLARI: VAN YEREL BASIN ÖRNEĞİNDE NİCEL BİR ÇALIŞMA

Öğretim Görevlisi Ergin SARI

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

– 0000-0002-7956-1390

Öğretim Görevlisi Veysel BATTAL

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

– 0000-0002-6062-630X

ÖZET

Basının kısaca ‘haber-bilgi verme, denetim ve eleştiri yapma, eğitim ve eğlendirme, kamuoyu oluşturma’ şeklinde sıralanabilecek işlevleri, hem yaygın-ulusal hem de yerel basın için geçerlidir. Bu temel işlevler, demokratik sistemlerde basının varoluş nedenini de açıklamaktadır. Yerel sorunların kamuoyunda tartışılması, gündeme getirilmesi noktasında ‘Yerel Basın’ın ise yadsınamaz bir işlevi bulunmaktadır. Yerel basın, yayımlandığı kent-yörenin sorunlarını yansıtabilen, yayımlandığı yöredeki sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi gelişmeleri sağlıklı şekilde okurlarına aktarabilen ve bu noktada kamuoyu oluşturmada etkili olabilen yayınlardan oluşmaktadır. Ancak yerel basın kuruluşlarının çok sayıda yapısal sorunla boğuştuğu bilinmektedir. Ekonomik sıkıntılar ve buna bağlı olarak teknolojik yetersizlikler, kalifiye eleman eksikliği, dağıtım ve abonelik ile kâğıt ve hammadde teminindeki sıkıntılar temelde basın kuruluşlarının kurumsal yapısını ilgilendiren sorunlardır. Bunun yanında yerel basın çalışanlarının sorunları ise çalışma koşulları ve ekonomik sıkıntılarla ilgilidir. Van’daki yerel basın çalışanlarının sorunlarının araştırıldığı bu nicel çalışmada, yerel basının birçok sorunla karşı karşıya olduğu ve bu sorunlardan en çok yine yerel basın çalışanlarının etkilendiği varsayılmıştır. Bu çalışmanın amacı, yerel basın çalışanlarının içeriden yerel bakışları, yerel medyanın karşılaştığı zorluklar ve bu zorlukların sektör çalışanlarına yansımaları ile yerel medya-iktidar ilişkileri ile ilgili konulardaki görüşlerini tespit etmektir. Çalışmada ayrıca yerel basın çalışanlarının karşılaştığı diğer sorunların neler olduğu, editöryel bağımsızlığın olup olmadığı, mesleki yeterliliğin düzeyi, muhabir özgürlüğü, basın birliği ve gazeteciler cemiyeti gibi mesleki örgütlenmeler ile olan ilişkilerin nasıl olduğu konuları araştırılmıştır. Bu amaçla uzman görüşü alınarak bir anket formu oluşturulmuş ve anket formu için etik kurul onayı alınmıştır. Van yerel basınında çalışan 50 kişiye yüz yüze görüşme yöntemi ile anket uygulanmıştır. Ulusal-yaygın basın çalışanları ise bu çalışmanın dışında bırakılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yerel basın, yerel basının sorunları, yerel basın çalışanları

OSMANLI'DAN ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNE VAN YEREL BASINININ TEMELLERİ

Öğretim Görevlisi Ergin SARI

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

– 0000-0002-7956-1390

Öğretim Görevlisi Veysel BATTAL

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

0000-0002-6062-630X

ÖZET

Van'da basın faaliyetlerinin başlaması Osmanlı'nın gerileme dönemine denk gelmektedir. Gerileme dönemine giren Osmanlı İmparatorluğu, özellikle azınlık gazetelerinin yayınlarına cevap verebilmek amacıyla bir karşı propaganda aracı olarak taşrada basın faaliyetlerini doğrudan desteklemeye başlamıştır. Bu amaçla Vilayet Matbaaları kurulmuş ve Türkiye topraklarında bir nevi yerel gazetelerin ilk örnekleri olan Vilayet Gazeteleri yayın hayatına başlamıştır. Bu vilayet gazetelerinden biri de 1892 yılında yayın hayatına başlayan 'Van Gazetesidir'. Ancak Van'da basın hayatının başlaması bundan çok daha öncesine denk gelmektedir. 1855'te Mkrtych Khrimian isimli Ermeni bir din adamı tarafından çıkarılan 'Van Kartalı' Van'ın ilk yerel gazetesi olarak bilinmektedir. Bu tarihten 1915 yılına kadar Van'da Ermeniler tarafından çok sayıda gazetenin çıkarıldığı bilinmektedir. Bunlardan Aşhadank ve Vandoseb isimli gazeteler özellikle propaganda amaçlı yayın yapan gazetelerdir. Çaldıran isimli gazete de bu dönemde yine bir karşı propaganda aracı olarak Van Valisi Tahsin Bey'in yoğun çabaları ile kurulmuştur. Birinci Dünya Savaşının başlamasına denk gelen yıllarda büyük zorluklarla yayın hayatını sürdürmeye çalışan Çaldıran Gazetesi, Van'ın Ruslar tarafından işgal edilmesi nedeniyle 1915 yılının sonlarına doğru yayın hayatına son vermiştir. Çaldıran gazetesi ile birlikte Ermenilerce çıkarılan gazeteler de savaş ortamında yayın hayatlarına devam edememiş ve kapanmıştır. Osmanlı'nın dönemlerinde ayrıca İttihad ve Mebde-i Feyz Gazetesi isimli gazetelerin kurulması için çaba sarf edilmiş ancak İttihad gazetesi yayın hayatına başlamazken, Mebde-i Feyz Gazetesi'nin ise yayınlanıp yayınlanmadığı bilinmemektedir. 1915 yılının sonlarından itibaren Van'da basın faaliyetleri tamamen bitmiş ve Cumhuriyet kurulduktan sonra Van'da ilk yerel gazete ancak 1937 yayın hayatına başlayan Yeni Yurd olmuştur. 1939 yılında yayın hayatına başlayan bir diğer gazete ise Van gazetesidir. Her iki gazetenin kurucusu İlyas Kitapçı'dır. Yeni Yurd ve Van gazeteleri erken Cumhuriyet döneminde Van yerel basınının temelini oluşturmaktadır. İki gazete 1948 yılında birleşmiş ve Vansesi ismini almıştır.

Anahtar Kelimeler : Yerel Basın, Van Yerel Basını, Van Gazetesi, Van Kartalı, Çaldıran Gazetesi, Yeni Yurd, Vansesi.

RİBÂ (FAİZ) KAVRAMININ ANLAMSAL SERÜVENİ: DİNAMİK BİR ANALİZ**Prof. Dr. Ali Rıza GÜL**

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

– 0000-0002-5194-3223

ÖZET

Kur'an'da faizin karşılığı olarak ribâ kavramı geçmektedir. Bu kavramın anlam alanının neleri kapsadığı, dolayısıyla Kur'an'da haram kılınan faizin ne olduğu tartışmalı bir konudur. Müfessirlerin genel kanaatine göre ayetlerde sözü edilen faiz, Arapların öteden beri bildikleri ve uyguladıkları faizdir, yani cahiliye faizidir. Bu da bir borcun veya herhangi bir sebeple doğan bir hakkın ödeme zamanının ertelenmesi karşılığında borçludan anamala ilave olarak ve şart koşularak alınan fazla miktardır. Ancak Hz. Peygamber, Kur'an'daki yasağın haksızlık etmeme ve haksızlığa uğramama prensibine dayanmasından hareketle, buna vahiy döneminde Hicaz bölgesinde iktisadi hayatın omurgasını oluşturan altın, gümüş, buğday, arpa, kuru hurma ve tuzun hemcinsleriyle peşin olarak, yakın cinsleriyle ise veresiye olarak alışverişlerinde alınan fazlalığı da ilave etmiştir. İslam alimleri ise onun hadisinde adı geçen malların temel özelliklerinden hareketle faiz yasağını genişletmiştir. Neticede İslam'da faiz, cahiliyedeki uygulamalara ilaveten bu şekilleri de kapsayan bir muameleye dönüşmüştür. Bu yazıda faiz konusunun temelini teşkil eden ribâ kavramı, konunun temel kaynaklarına dayanılmak suretiyle kavramın tarihi gelişimi dikkate alınarak dinamik analiz yöntemiyle tahlil edilmektedir. Amaç, çağdaş faiz meselesi hususunda İslam toplumunda dini bir bakış açısı oluşmasına mütevazî bir katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler : batıl kazanç yolları, ribâ, cahiliye faizi, altı mal hadisi, mezheplerin faiz anlayışları

FRANSIZ AYDINLANMACI MATERYALİST DÜŞÜNÜRLERİN DİLE YÖNELİK GENEL BAKIŞLARI

Ahamadou Sylla

Bursa Uludağ Üniversitesi

Orcid: 0000-0001-7919-7392

Özet

Bu çalışma, Fransız aydınlanmacı materyalist filozoflarının dil anlayışına ilişkin bilgiler sunmayı hedeflemektedir. Nitekim Fransız aydınlanmacı materyalist düşünürlerine göre dil; toplum tarafından üretilen ve toplumun tarihi sürecinde geliştirilen basit ve mekanik iletişim araçlarıdır ve bilgi taşıyıcısı konumdadır. Dilin tüm insanların organizasyonunda (biyolojik ve fizyolojik) potansiyel bir yeti olduğunu, telkin ve eğitim aracılığıyla, yetişkin nesillerin yetişmekte olan nesillere aktarıldığını düşünmektedirler.

Fransız aydınlanmacı materyalist filozoflar dilin kökeniyle ilgili olarak dilin zamansal sürecinde nasıl geliştirildiğinden neredeyse hiç bahsetmemektedirler. Onlar daha çok dilin fonksiyonlarının nasıl işlediğinden, dilin kullanım sürecinde hangi organlardan destek aldığından, konuşma eyleminin keyfi veya mekanik olup olmadığından bahsetmektedirler. Helvétius'un dile ilişkin düşünceleri ele alındığında, zihnin doğal bir yeteneği olduğundan, dilin ve konuşmanın öğrenilmesi de olağan telkinlerden gelmektedir.

Diğer Fransız aydınlanmacı materyalist düşünürlerle bakıldığında, onlar, dilin mekanik yönleri üzerinde daha çok durmaktadırlar. Çünkü genelde materyalist düşünce temelinde, determinizmle beraber yürümektedir. Bu tür bir düşüncede mantık, tıpkı doğanın mekanik bir süreçte işlemesi gibi, bu mekanik süreçlerin insanlarda tezahür ettiğini ileri sürer. Bu nedenle, özellikle D'Holbach'ın bakış açısından konuşmak, karşılıklı bir tepki olarak görülür. Bu yaklaşımla kolaylıkla onun davranışçılık düşüncesine öncülük yaptığı söylenilebilir. Bu tarz yaklaşımlar kısmen Diderot ve La Mettrie de görülmektedir. Sonuç olarak bu çalışmada ağırlıklı olarak Helvétius'un dil ile ilgili temel düşüncelerine yer verildikten sonra D'Holbach, La Mettrie ve Diderot'un dile yönelik düşünceleri irdelenecektir.

Anahtar kelimeler: Fransız Materyalistler, Mekanik, Dil, Deneyim, Nominalizm.

Abstract

General Views of French Enlightenment Materialist Thinkers on Language

This study aims to give thoughts on the understanding of the language of the materialist philosophers of the French enlightenment. As a matter of fact, according to the French enlightened materialist thinkers, language; They are simple and mechanical means of communication produced by society and developed in the historical process of society, and are in the position of knowledge carrier. They think that language is a potential ability in the organization of all human beings (biological and physiological),

and that it is passed on from the adult generations to the growing generations through pedagogical / inculcation and education.

French enlightened materialist philosophers almost never talk about the origin of language and how it was developed in the temporal process. They mostly talk about how the functions of the language work, from which organs the language receives support in the process of use, and whether the act of speaking is arbitrary or mechanical. Considering Helvétius's thoughts on language, learning language and speaking comes from ordinary pedagogical / inculcation, since the mind is a natural ability.

Looking at other materialist thinkers of the French enlightenment, they focus more on the mechanical aspects of language. Because, in general, on the basis of materialist thought, it always goes together with determinism. In this type of thinking, logic asserts that these mechanical processes are manifested in humans, just as nature operates in a mechanical process. Therefore, speaking, especially from D'Holbach's point of view, is seen as a reciprocal reaction. With this approach, it can easily be said that he pioneered the thought of behaviourism. Such approaches are partly seen in Diderot and La Mettrie. As a result, in this study, mainly Helvétius's basic thoughts on language will be given, and then D'Holbach, La Mettrie's and Diderot's thoughts on language will be examined.

Keywords: French Materialists, Mechanics, Language, experimentation, Nominalism.

ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (2019) DİNLEME/İZLEME KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Ferhat KILIÇ

MEB – Türkçe Öğretmeni

ORCID ID: 0000-0003-0771-6127

ÖZET

Bu araştırmanın amacı yenilenen Türkçe dersi öğretim programı (2019) dinleme/izleme dil becerisi alanına ait kazanımların gerçekleşme durumlarını Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak belirlemektir. Türkçe eğitimi; dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri temelinde sürdürülen ve ana dili eğitiminin özünü oluşturan eğitsel faaliyetleri ifade eder. Araştırmanın önemi, dinleme/izleme becerisinin diğer dil becerilerinin temelinde yer almasından kaynaklanmaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma örneğidir ve çalışmanın verileri, araştırmacının hazırladığı yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Bingöl ili ve ilçelerinde görev yapan 100 Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan görüşmecilerden öğretmen görüşme formu aracılığıyla dinleme/izleme kazanımlarının ne oranda amacına ulaştığı ile ilgili görüşlerine başvurulmuş ve veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin kazanımları genel ölçüde gerçekleştirilebilir, amaca uygun bulunduğu ancak “Dinlediği/izlediği hikâye edici metinleri canlandırır.”, “Dinlediklerinde/ izlediklerinde tutarlılığı sorgular.”, “Dinledikleri/izledikleri medya metinlerini değerlendirir.”, “Dinlediklerinde/izlediklerinde başvurulan düşüncüyü geliştirme yollarını tespit eder.” kazanımlarının yeterli ölçüde gerçekleşmediği, bu kazanımlarda sorun yaşandığı ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dinleme/İzleme Becerisi, Öğretmen Görüşleri, Kazanım Değerlendirme.

¹ Bu çalışma, yazarın “Yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) Dinleme/İzleme Alanı Kazanımlarının Gerçekleştirilme Düzeylerinin Türkçe Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

THE EVALUATION OF SECONDARY SCHOOL TURKISH LESSON CURRICULUM (2019) BY TURKISH TEACHERS IN LISTENING/MONITORING GAINS' REALIZATION LEVEL

ABSTRACT

The aim of this research is stating that, renewed Turkish lesson curriculum (2019) and listening/monitoring acquisition(gains) of language skills in realization situations, based on the opinions of Turkish teachers. Turkish education states that some educational activities based on listening, speaking, reading and writing skills and that form the self of mother tongue education. The importance of research is listening/ monitoring skills are at the base of other language skills. This study is example of qualitative research and data of the study collected with preparing researchers' semi-structured teacher interview form. Study group of the research consist of 100 Turkish people who working Bingöl province and its districts. The interviewees who participated the research through the teacher interview form, were evaluated in which proportion listening/ monitoring gains and data reach their goals by content analysis method. When the result of the research are examined, In general, the achievements of Turkish teachers can be realized, founding suitable for purpose however; animates narrative texts that listening/ monitoring gains. They question consistency when they listen/watch. Identifies the ways to improve the thinking used when listening/ monitoring. Problem has been reported in these acquisitions and they are not realized sufficiently.

Key Words: Turkish education, listening/ monitoring skill, teacher's opinion, acquisition evaluation.

ŞEYHİ DİVANI'NDA ÜSLUP OLARAK NASİHAT VE İŞLENİŞİ

Meheddin İspir

Erzurum Teknik Üniversitesi

– 0000-0002-7330-342X

ÖZET

Nasihat Arapça kökenli bir kelime olup öğüt verme, insanlara iyiyi ve kötüyü birbirinden ayırmasına yardım edecek şekilde yol gösterme demektir. Farsça karşılığı pend, Türkçe karşılığı ise öğüttür. Edebi üslup olarak ise sözü insanların yararına olacak şekilde, insanları eğitecek, bilgilendirecek, tecrübelerden elde edilen dersleri öğretecek şekilde bir üslupla ifade etme biçimidir. Edebi tür olarak ise nasihat, farklı konularda özellikle dini konularda öğüt verme amacıyla yazılan eserlerde üslup olarak kullanılır ve ortaya konan eserlere de nasihatname adı verilir.

Şeyhi 15. Yüzyılda yaşamış klasik Türk edebiyatının kurucularından olup, edebi bilgisi, sanatı, söze hakimiyeti ve edebi üslubu ile güçlü bir şairdir. Şiirlerinde kullandığı övme, övünme, yerme üslupları yanında nasihat etme, öğüt verme üslubunu da kullandığı görülür. Şeyhi divanında işlediği kaside gazel ve musammatlarında yeri geldikçe konunun akışına uygun olarak nasihat üslubunu kullanmış farklı konularda öğüt vermiştir. Verdiği öğütlerin büyük bir bölümü dini konular ile ilgili olmakla birlikte diğer konularda da pek çok öğütleri vardır. Dünya hayatı, dünyanın geçiciliği, mutlu olmanın yolları, sıkıntılara sabretmenin önemi, sağlığın değeri ve sağlıklı yaşamının önemi, güzel sözlü ve iyi huylu olmanın önemi, zamanın kıymetinin bilinmesi gibi pek çok konu ile ilgili nasihatler yer alır.

Bu çalışmada, Şeyhi'nin edebi üslup olarak nasihatı şiirlerinde nasıl kullandığı, üslupla ilgili olarak hangi konuları işlediği, şiirindeki anlatıma üslubun hangi katkıları sağladığı konuları üzerinde duruldu. Şeyhi divanından nasihat ile ilgili örnek beyitler seçilerek konu üzerinde inceleme ve irdeleme yapıldı.

Anahtar Kelimeler : Şeyhi, Şeyhi Divanı, Nasihat, Nasihatname, Edebi Üslup

GAZELLERDE ŞAİRLERİN ÂŞIK OLARAK KENDİLERİNE DÖNÜK NASİHATLERİ

Meheddin İspir

Erzurum Teknik Üniversitesi

0000-0002-7330-342X

ÖZET

Klasik Türk şiirinde her şair aynı zaman da iyi bir âşıktır. Şairler âşık olarak kendilerini ifade edip âşık olmanın zorluklarını, sıkıntılarını, gereklerini sıklıkla dile getirirler. Sevgili karşısında âşığın içine düştüğü zor durumdan kurtulamama durumu yine âşığın kendine nasihatiyle teselli edilir. Şairler âşık olanın içine düşeceği güçlüğü iyi bildiklerinden bu güçlüğe nasıl direnilmesi, nasıl mücadele edilmesi gerektiğini de iyi bilirler. Bu doğrultuda şairler, âşıkların tecrübelerini dile getirerek kendileri için âşıklık adına nasihatte bulunurlar.

Şairlerin âşık olarak kendilerine dönük nasihatleri içerisinde, âşığın sevgiliden ayrı oluşu, ayrılık ateşinin gönlü ve bedeni hasta etmesi, başa gelen belalar ile mücadele etmede zorlanması, sevgilinin eziyeti ve zulmü karşısında sabır ve tahammül sınırının aşılması, sevgilinin kulu ve kölesi olmada ve sevgilinin kapısında beklemede ısrarını devam ettirememesi gibi anlatımlar yer alır. Âşığın sevgili karşısında içine düştüğü her durum sitem, isyan, başkaldırı ortaya çıkar ise âşığı bunlardan kurtaracak olan yine âşığın kendisine yapacağı nasihatler olacaktır.

Bu çalışmada, klasik Türk şiirinde âşığın bulunduğu konum, aşıklığın gerekleri, âşığın karşılaştığı zorluklar ortaya konularak âşığın kendini teselli etmesi, yatıştırması, sakinleştirilmesi için yine kendine ettiği nasihatler ele alındı. Farklı şairlerden beyitler seçilerek konu açıklığa kavuşturuldu. Elde edilen malzemedен hareketle âşığın kendine nasihat etmesi değerlendirildi ve irdelendi.

Anahtar Kelimeler : Gazel, Âşık, Nasihat, Sevgili

DİVAN ŞİİRİNDE İNTİHAL: 16. YÜZYIL ŞAİRİ SADIK ÖRNEĞİ

Dilber YILDIZ

Bitlis Eren Üniversitesi

- ORCID ID: 0000-0002-2887-9219

ÖZET

TDK'nın Türkçe Sözlük'ünde anlamı "aşırma" şeklinde geçen "intihal" kelimesi, bilim dünyasında başkasına ait bilgiyi kaynak göstermeden eserde kullanma şeklinde tanımlanabilir. Günümüzde hoş karşılanmayan, yapılması suç kabul edilen bu olay geçmişte de aynı şekilde ağır eleştirilere konu olmuştur. Fakat her ne kadar kötü görülse de bugün olduğu gibi geçmişte de bunu yapan sanatçılar bulunmaktadır. Divan edebiyatında eserlerin kaydedilmesi ve erişiminin bugüne kıyasla daha zor olması, bazı şairlerin şiirlerinde isim (mahlas) kullanmaması gibi hususlardan faydalanan bazı şairler intihal yapmak için uygun fırsatlar bulmuştur. Ancak dönemin şiir örneklerini ve şairleri hakkında bilgileri derleyen tezkirecilerin gözünden bu durum kaçmaz. Bilgi ya da mânâ hırsızı olarak tanımladıkları bu tip şair ve yazarları acımasızca eleştirmişlerdir. Bu tür eleştirilere muhatap olan şairlerden biri de 16. yy. Divan şairi Edirneli Sâdık'tır. Fakat şair Sâdık'ın intihal yaptığı konusunda tezkireciler ortak bir görüş benimsemezler. Bazı tezkire yazarları Sadık hakkındaki suçlamaları reddetmiş, onun gerçekten iyi bir şair olduğu yönünde bilgiler aktarmıştır. Bazı tezkireciler ise bu şairi mânâ hırsızı olarak kabul etmiştir. Örneğin dönemin ünlü tezkirecilerinden Gelibolulu Ali tezkiresinde Sadık'ın kendi şiirinden yaptığı hırsızlığı kanıt olarak gösterir. Adı zikredilen şairin intihal konusundaki tavrı değerlendirirken 16. yüzyıla ait, mürettibi bilinmeyen bir nazire mecmuasındaki iki gazeli ele alınmıştır. Bu gazeller Sadık adına kayıtlı olmasına rağmen farklı şairlerin divanlarında yer aldığı tespit edilmiştir. Söz konusu şiirlerden hareketle Edirneli Sâdık ve intihal eleştirileri üzerine değerlendirmelerde bulunulacaktır. Ayrıca şiirlerden birinin gerçek sahibinin özellikle mahlassız yazması ile bilinen Kemal Paşazade oluşu ile mahlassız şiirlerin çalmaya elverişliliği üzerinde durulacaktır. Çalışmayı oluşturan örnek şiirlerin bir nazire mecmuasında bulunmasından hareketle dönemde çok revaçta olan nazirecilik geleneğinin intihal konusundaki yeri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Divan şiiri, Sadık, intihal

PUSLU KITALAR ATLASI'NI ÇEVİRMEK

İrem Ceren DOĞAN

Bitlis Eren Üniversitesi

iremcerendogan@gmail.com – ORCID: 0000-0003-4929-6159

ÖZET

Puslu Kıtalar Atlası, yazar İhsan Oktay Anar'ın yayımlanan ilk romanıdır ve Türk edebiyatının son dönemdeki popüler postmodern romanlarından biridir. Eser, özellikle son yıllarda yayınevlerinin çoksatmalar listelerinde yer almaktadır. Puslu Kıtalar Atlası'nda Anar, kültüre özgü öğelere sıklıkla yer vermiş, romanı bu öğelerle bezeli hale getirmiştir. Roman gerek kurgusu gerek anlatım tarzıyla sıradışıdır ve bu yönüyle Türk edebiyatında iz bırakmıştır. Romanda postmodernizmin getirdiği üstkurmaca, çokkatmanlılık, metinlerarasılık, parodi gibi unsurlar sıklıkla kullanılmıştır. Eserin Almanca, Fransızca, Korece gibi farklı dillere çevrilmiş ancak henüz İngilizceye çevrilmemiş olması dikkat çeken bir durumdur. Bu durumda, postmodern anlatı unsurlarının getirdiği zorlukların da etkili olduğu düşünülmektedir. Ancak tek sebep anlatım zorlukları değildir. Özellikle eserin birçok farklı dile tercümesinin bulunmasından yola çıkarak, İngilizce çevirisinin bulunmaması anlatım özellikleri dışında farklı sebeplere bağlanabilir. Bunun yanında, Anar'ın romanda Eski Türkçe'yi ve kültüre özgü öğeleri yoğun şekilde kullanması da göze çarpan ilk özelliklerdendir. Tüm bu anlatımsal ve dilsel öğelerin aktarımı ise öncelikle dilbilimde, sonrasında da çeviribilimde fikir ayrılıklarının olduğu çevrilebilirlik-çevrilemezlik tartışmalarını gündeme getirir. Çevrilebilirlik-çevrilemezlik tartışmalarının gündeminde “eşdeğerlik” sorununun yer aldığı görülür. Eşdeğerlik sorunu, önce dilbilimciler, sonrasında da çeviribilimciler tarafından ele alınmıştır. Bu sorunsal, birçok farklı kuramcı tarafından farklı açılardan değerlendirilmiştir. Ancak bu çalışmada, Puslu Kıtalar Atlası romanının çevirilerinde kültürel öğelerin yarattığı çeviri zorlukları ve “eşdeğer etki” kavramı odağa alınacaktır. Romanın İngilizce çevirisi bulunmadığından, sadece kaynak metin üzerinden kültürel aktarım sorunu detaylı bir şekilde incelenecektir. Bu incelemede Newmark'ın kültüre özgü öğeler sınıflandırması kullanılacaktır. Sınıflandırma sonucunda, kültüre özgü öğeler ve bu öğelerin yarattığı çeviri zorlukları tartışılacaktır. Bu çalışma, Puslu Kıtalar Atlası romanının çevirileri üzerine yapılan nadir çalışmalardan biri olması sebebiyle önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Puslu Kıtalar Atlası, Postmodern Roman, Çevrilebilirlik, Kültürel Aktarım.

TÜRK DÜŞÜNCE TARİHİNDE BEŞİR FUAD**Doç. Dr. Mustafa Gençoğlu**

Uşak Üniversitesi

– Orcid: 0000-0002-5276-7241

ÖZET

Beşir Fuad, 1852’de İstanbul’da doğdu. Gürcü Hurşit Paşa’nın oğludur. Sırasıyla Fatih Rüştîye Mektebi’nin ilk beş yıllık kısmını, Suriye Fransız Cizvit Mektebi’ni, Askeri İdadi’yi ve Mekteb-i Harbiye’yi bitirdi. Sonra padişahın azline kadar (1876) Sultan Abdülaziz’in yaverlerinden birisi olarak görev yaptı. 1881-1882 yıllarında İstanbul’da Kolağası olarak Harbiye Levâzımât-ı Umumiye Dairesi Heyet-i Teftişiyesi Komisyonu’nda azalık yaptı. Kendisine teklif edilen Ceride-i Havadis’in Başyazarlığını kabul ederek askerlik mesleğinden ayrıldı. Aslında Beşir Fuad henüz subayken yazı hayatına başlamıştı. İlk yazıları, Kasım 1883’te Envâr-ı Zekâ’da yayınladığı çevirilerdi. Yayın hayatları kısa olan Hâver ve Güneş’ten sonra Ceride-i Havadis’te yazmaya başladı (21 Ekim 1884). Ancak gazetenin Sansür Dairesince kapatılmasıyla henüz getirildiği başyazarlığı da sona erdi (4 Kasım 1884). Daha sonra kariyerine Tercüman-ı Hakikat ve Saadet gazetelerinde devam etmiştir.

5 Şubat 1887’de intihar ederek yaşamına son veren Beşir Fuad, kısacık ömrüne iki yüzden fazla makale ve araştırmadan başka on altı adet kitap sığdırmıştır. Bunların içerisinde Türkiye’de ilk tenkitli biyografi “Viktor Hugo”, fizyoloji ile ilgili “Beşer”, Emile Zola’dan yapılan ilk tercüme olan “Cinayetin Tesiri (Thérèse Raquin)”, metafizik, din konularındaki fikirlerinin yer aldığı “Voltaire” biyografisi önemlidir.

Beşir Fuad düşünce olarak pozitivism ve materyalizmi savunmuş edebi alanda da devrin Türk yazarları arasında etkinliğini koruyan romantizm akımı yerine realizmin daha ileri bir aşaması olan natüralizmi desteklemiştir. İlk yazılarından itibaren pozitivist mantıktan yola çıkarak romantizmin duygu odaklı edebi anlayışına karşı fizyolojiyi bir tez olarak kullanarak duygu ve hayal gücüne karşı bilimsel gerçekçiliği savunmuştur. Bu yönüyle Beşir Fuad, edebiyatı bilimsel bir mantıkla ele almayı ve onu kendi dünya görüşüne (pozitivism) bağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca August Comte’un ilk olarak ortaya attığı sosyoloji adını taşıyan yeni bir bilim kolunun başladığını görmüş olan ilk Türk aydınıdır. Beşir Fuad Materyalist olmakla birlikte tıpkı Ludwig Büchner gibi diyalektik manada bir materyalist değildi. Dolayısıyla zayıf bir materyalist, ancak kuvvetli bir pozitivistti. Onun düşünce hayatında etkili olan başlıca pozitivistler, Herbert Spencer, Claude Bernard, August Comte, Littré, Stuart Mill, George Henri Lewes’tir. Hayranlık duyduğu diğer düşünür, ruhun sonsuzluk fikrine inanmayan Voltaire’dir. Pozitivist, maddeci ve natüralist görüşleri sebebiyle dönemin edebi ve fikri çevreleri tarafından eleştirilmiştir. Buna karşın ölümüne değin savunduğu ilkelerden vazgeçmeyen Beşir Fuad, özellikle ilk pozitivist ve natüralist olarak Türk düşünce tarihinde yerini almıştır.

Anahtar Kelimeler: Beşir Fuad, Türk Düşünce Tarihi, Türk Pozitivizmi, Naturalizm

BESIR FUAD IN THE TURKISH THOUGHT HISTORY

ABSTRACT

Beşir Fuad, was born in Istanbul in 1852. He is the son of Gürcü (Georgian) Hurşit Pasha. He completed the first five years of Fatih Secondary School, the Syrian French Jesuit School, the Military High School and the Military School (*Mekteb-i Harbiye*), respectively. Then he served as one of Sultan Abdulaziz's aides until the sultan's dismissal (1876). Between 1881 and 1882, he served as a member of the *Harbiye Levâzımât-ı Umumiye Department*, Board of Inspection Commission as Kolağası in Istanbul. He accepted the editorship of *Ceride-i Havadis*, which was offered to him, and left his military service. In fact, Beşir Fuad started his writing career while he was still an officer. His first writings were the translations he published in *Envâr-ı Zeka* in November 1883. He started to write for *Ceride-i Havadis* (October 21, 1884) after Haver and Güneş, whose publication lives were short. However, with the closure of the newspaper by the Censorship Department, his new editorship came to an end (November 4, 1884). Later, he continued his career in the newspapers *Tercüman-ı Hakikat* and *Saadet*.

Beşir Fuad, who ended his life by committing suicide on February 5, 1887, had more than two hundred articles and sixteen books into his short life. Among them, the first critical biography "Victor Hugo" in Turkey, "Beşer" on physiology, "The Effect of Murder (Thérèse Raquin)", the first translation from Emile Zola, and the "Voltaire" biography, which includes his ideas on metaphysics and religion, are important.

Beşir Fuad defended positivism and materialism as an idea, and supported naturalism, which is a more advanced stage of realism, instead of the romanticism movement, which was effective among Turkish writers of the period in the literary field. Since her early writings, he has defended scientific realism against emotion and imagination by using physiology as a thesis against romanticism's emotionally focused literary view, starting from positivist logic. In this respect, Beşir Fuad aims to deal with literature with a scientific logic and to connect it to his own world view (positivism). He is also the first Turkish intellectual who saw the start of a new branch of science called sociology, which was first put forward by August Comte. Although Beşir Fuad was a materialist, he was not a materialist in the dialectical sense like Ludwig Büchner. Thus, he was a weak materialist, but a strong positivist. The main positivists who were influential in his intellectual life are Herbert Spencer, Claude Bernard, August Comte, Littré, Stuart Mill, Lewes. The other thinker he admired was Voltaire, who did not believe in the idea of eternity of the soul. He was criticized by the literary and intellectual circles of the period due to his positivist, materialist and naturalist views. On the other hand, Beşir Fuad, who did not give up the principles he defended until his death, took his place in the history of Turkish thought, especially as the first positivist and naturalist.

Keywords: Beşir Fuad, Turkish Thought History, Turkish Positivism, Naturalism.

ELECTRONIC LIBRARY SERVICE IN THE INFORMATION SOCIETY

HADJİ GASİMLİ

AZERBAIJAN, BAKU

Baku State University

Doctoral student, Teacher

Abstract

The article is electronic in the information society innovation potential and commercialization of libraries dedicated to the prospects. Of modern society full satisfaction of the need for information and knowledge resources the need has been shown. Library technologies in the information society, innovative in the library sphere basics of policy, content of library innovations and classification is explained. In e-library technologies features of innovations have been identified. Innovative potential and development directions of libraries, commercialization of library technologies perspectives were analyzed. With the establishment of the modern information society It is characterized. The industrial era is over, the traditional driving forces of the economy take their place intellectual resources. At present, both the individual and information of organizations and enterprises, society as a whole and the demand for knowledge resources is constantly growing. Effective organization of the market of information and knowledge resources and The issue of activity is one of the current issues has become. A number at the state level in this direction laws, decisions, strategies and plans have been adopted. Information and knowledge are important in the development of human society played a role. Currently economic growth information provided through the use of sources and resources. Information and knowledge are more efficient than production factors creates conditions for use. Information in modern conditions technological post-industrial production method based on technologies The main driving forces of development are formed here as well becomes information and knowledge.

In the future Information Society, the characteristics and functions of libraries will be greatly transformed, far more than professional librarians now realise. In this article we will consider first the three dimensional impact on libraries -technical, societal and the human dimension.

Keywords - information and knowledge society, e-library technologies, e-innovations, intellectual resources, innovative potential

HALKLA İLİŞKİLER ARAŞTIRMALARINDA YAPAY ZEKANIN KULLANIMI

Engincan Yıldız

İstanbul Gelişim Üniversitesi

– 0000-0003-2549-3473

ÖZET

Halkla ilişkiler araştırmalarında verilerin elde edilmesi ve bu verilerin okunabilmesi önemlidir. Bu doğrultuda elde edilen verilerden yapılacak çıkarımlar halkla ilişkiler çalışmalarının başarısını etkileyebilmektedir. Yapay zekâ algoritmaları sayesinde önemli ölçüde veriler çekilebilmekte ve bu veriler ile birçok ön araştırma yapılabilmektedir. Özellikle ortaya koyulacak kampanyalarda hedef kitlenin istek ve ihtiyaçlarının doğru bir şekilde tespiti halkla ilişkiler kampanyalarının başarısını önemli bir şekilde etkileyebilmektedir. Aynı şekilde kurum herhangi bir sorun ile karşı karşıya kaldığında bu sorunu iyi bir şekilde analiz etmesi kurumun en az zararla bu sorundan kurtulmasını sağlayabilir. Bir diğer şekilde ise toplumsal konularda farkındalık yaratmak isteyen kurumlar da toplumun genel düşünce yapısını ve bu konuya ilişkin görüşlerine ulaşabilmektedirler.

Verilerdeki büyüme ve dağınık halde bulunan verilerin toplanarak kuruma faydalı hale dönüştürülmesi ve kullanılabilmesi kurumlara birçok avantaj sağlayabilmektedir. Özellikle kurumların gerçekleştirecekleri halkla ilişkiler faaliyetlerinde bir ön araştırma ile hedef kitlelerinin istek, ihtiyaç ve beklentilerini belirleyebilmesi yapılacak olan halkla ilişkiler faaliyetlerinin başarısını arttırabilmektedir. Bu nedenle kurumlar, halkla ilişkiler faaliyetlerinden önce yapacakları ön araştırmalar sayesinde iş planlarını şekillendirebilmekte ve bu doğrultuda da hedef kitlelerin istek, ihtiyaç ve beklentilerine yönelik kampanyalar ortaya koyabilmektedirler.

Bu doğrultuda halkla ilişkiler faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılabilecek yapay zekâ araçlarının neler olduğuna yönelik bir kavramsal çalışmanın yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde halkla ilişkilerin ve yapay zekanın kesiştiği araçlara yönelik bir araştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Halkla İlişkiler, Yapay Zeka, Bilişim